

Bibliske paramiče pale savorende

Bibliske paramiče pale savorende

www.RomBib.com

Open Bible Stories **unrestricted visual Bible stories**

50 key stories of the Bible, from Creation to Revelation, in text, audio, and video, in any language, for free.

<https://openbiblestories.org>

This work is a translation of unfoldingWord® Open Bible Stories. The original work by unfoldingWord is available from <https://openbiblestories.org>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

If you would like to notify unfoldingWord regarding your translation of this work, please contact us at <https://unfoldingword.org/contact/>.

Attribution of artwork: All images used in these stories are © Sweet Publishing (<http://www.sweetpublishing.com>) and are made available under a Creative Commons Attribution-Share Alike License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0>).

To our brothers and sisters in Christ all over the world — the global church. It is our prayer that God would use this visual overview of His Word to bless, strengthen, and encourage you.

Published 2021 by Romska Biblija (RomBib) for Vlach Chergash version.

Graphics & Layout: OM EAST, east.om.org

This is a joint production by Romska Biblija (RomBib) and OM EAST.

Čergar

(Vojvođanski Romski, Šijački)

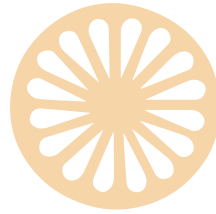
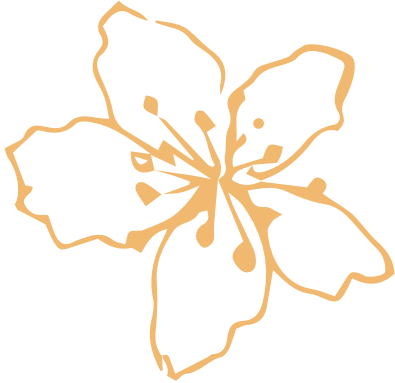
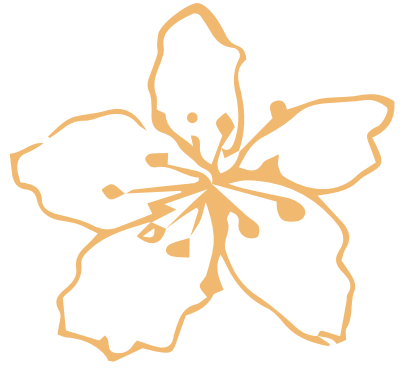

door43.org

Sadržaj

1.	Stvoripe	7
2.	O bezah del ando them	17
3.	Potop	25
4.	Devlesko savezo e Avraameja	35
5.	Obećime čhavo	41
6.	O Del vodil briga palo Isako	47
7.	O Del blagoslovisarel e Jakove	53
8.	O Del spasisarel e Josife thaj lešće familija	59
9.	O Del akharel e Mojsija	69
10.	Deš bare nevolje po Egipat	79
11.	Pasha	87
12.	Inkljistipe andar o ropstvo	93
13.	E Devlesko savez e Izraelconenca	101
14.	O them lutilas e divljinasa	111
15.	Obećime phuv	121
16.	E osloboditeljurja	129
17.	Devlesko savezo e Davidosa	139
18.	Podelime carstvo	147
19.	Prorokurja	155
20.	Izganstvo thaj boldipe palpale	165
21.	O Del obićisarel e Mesija	173
22.	E Jovanesko bijandipe	183
23.	E Isusesko Bijandipe	189
24.	O Jovano bolel e Isuse	195
25.	O Beng iskušil e Isuse	201

26.	O Isus započnisarel piri služba	207
27.	Paramiči katar o lačno Samaritanco	213
28.	Barvalo terno čhavo	221
29.	Paramiči katar o nemilosrdno sluga	227
30.	O Isus pravarel pandž milja manušen	233
31.	O Isus phirel po paj	239
32.	O Isus sastarele nasvale romnja thaj rome save sas nečisto duho	245
33.	Paramiči katar o sejači	255
34.	O Isus sikavel vi aver paramiča	261
35.	Paramiči katar o suosečajno dad	267
36.	Preobražipe	275
37.	O Isus vazdel e Lazeres andar e mul	281
38.	O Isus si izdajime	289
39.	O Isus si osudime	299
40.	O Isus si razapnime	307
41.	O Del vazdel e Isuse andar e mule	313
42.	O Isus boldelpes po nebo	319
43.	Počnil e prvo khandiri	327
44.	O Petar thaj o Jovano sastaren e prosijako	335
45.	O Stefan thaj o Filip	341
46.	O Pavle postajil hriščanino	349
47.	O Pavle thaj o Sila ande Filipe	355
48.	O Isus si obećime Mesija	363
49.	E Devlesko nevo savezo	371
50.	O Isus boldelpe	381

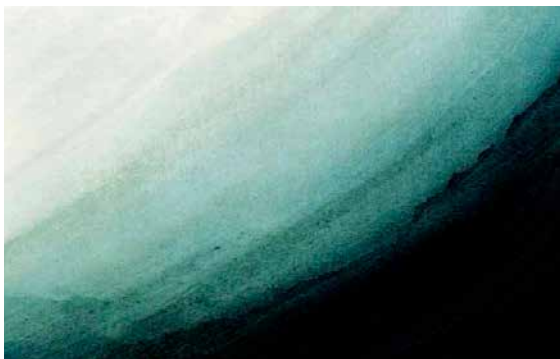

1

Stvoripe

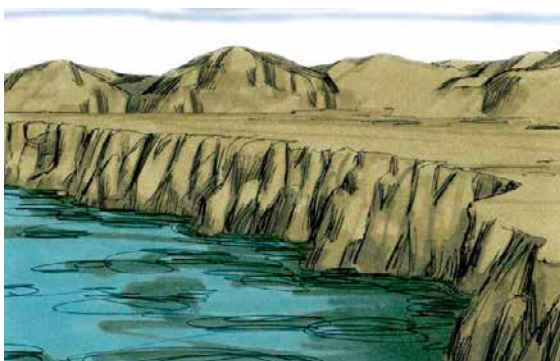
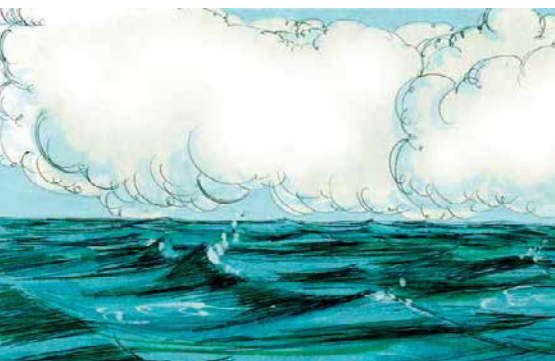
Biblijaće paramiča andar o:
Postanak 1–2

Ake sar sas sa maj sigo nego so bilo so postoilas,
o Del stvorisardas o svemir thaj sa ande
leste. Nakon so o Del stvorisardas e Phuv,
e phuv sas ando tunjariko thaj nas nikaj ni
cara svetlo niti khanči aver nas oblikujime
pe phuv. Ali e Devlesko Duho sas po paj.

Aska o Del phenda: “Neka avel svetlo!”
Thaj sas o svetlo. O Del dikhla kaj si o
svetlo lačo thaj akharda o svetlo “đes”.
Odvojisarda les katar o tunjariko, savo
akhardas “rjat”. O Del stvorisardas o svetlo
po prvo đes kana počnisardas te stvoril.

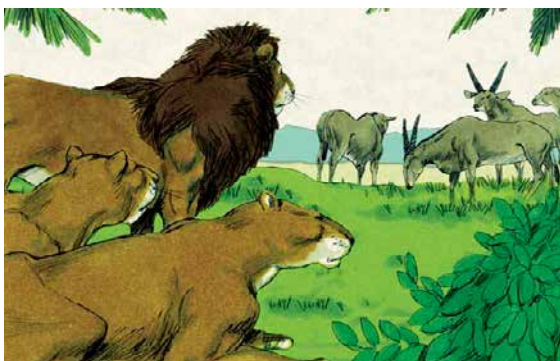
O dujto đes kana stvorilas, o Del phendas alav thaj stvorisardas o nebo opral pe phuv. Stvorisardas o nebo gajda kaj odvoisardas o paj tele katar o nebo opre.

O trito đes, o Del phendas alav thaj odvoisardas o paj katar o kopno. O kopno akhardas “phuv” a o paj “more”. O Del dikhla kaj si lače okova so stvorisardas.

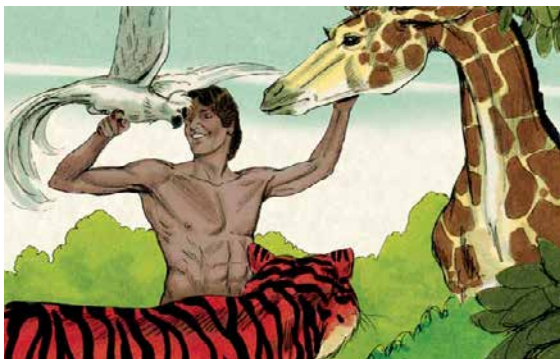
Aska o Del phenda: "Neka andar e phuv prokljioj svako vrsta kaš thaj biljke." Thaj godova vi sas. O Del dikhla kaj okova so stvorisardas si lače.

Po štarto đes stvorimasko, o Del phenda thaj stvorisarda o kham, o čhonut thaj e čerenja. O Del stvorisardalen te den svetlo e phuvja thaj te označin e rjat thaj o đes, bršešći vrjama thaj e brša. O Del dikhla kaj okova so stvorisarda si lače.

O pančto đes, o Del phendas alav thaj sa stvorisardas sa so plivil ando paj thaj sa e čirikljen. O Del dikhla kaj si sa lače thaj blagoslovisarda len.

O šovto đes sar o Del stvorilas, o Del phendas: "Neka avel svako vrsta životinje save si po kopno!" Thaj dogodisajlo tačno sar o Del phendas. Varesave životinje sas domaće a varesave crdenas pes pe phuv, a varesave sas divlje. Thaj o Del dikhla kaj si godova lače.

Askal o Del phenda: "Hajde te ćeras manušen
pe amari slika te aven sago amen.
Len avela vlast pe phuv thaj pe životinje."

Thaj gajda o Del lijas cara phuv, thaj oblikosarda
lat ando manuš, thaj udahnisardas o trajo ande
leste. Thaj godole manušesko alav sas Adam. O
Del zasadisarda vrto kaj o Adam šaj trails, thaj
čhutale okote te šaj vodil briga palo o vrto.

Maškaral ando vrto, o Del zasadisarda duj posebne kaš – o kaš e trajosko thaj o kaš te pindžarel pes o lačhipe thaj o bilačhipe. O Del phenda e Adamešće kaj šaj hal katar bilo savo kaš ando vrto osim katar o kaš katar savo pindžarel pes o lačhipe thaj o bilačhipe. Te o Adam hala katar godova kaš, merela.

Askal o Del phenda: “Naj lače te o manuš avel korkoro.” Ali nijek katar e životinje nas lači te avel e Adamešći pomoćnica.

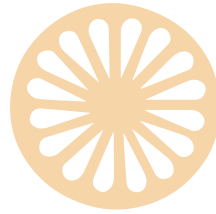
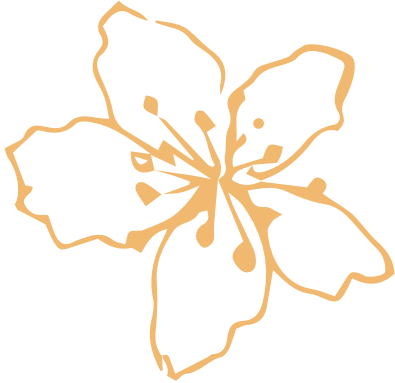
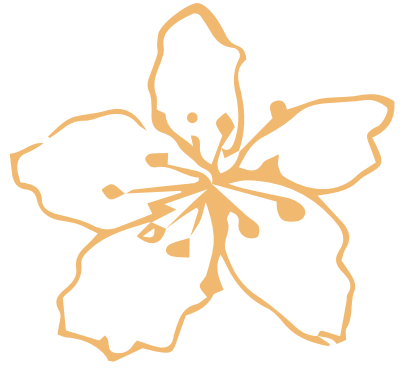
Thaj gajda, o Del čvrsto sovljardas e Adame. Askal o Del lija jek katar e Adamešće pašvare thaj ćerda lestar manušnji thaj andala e Adamešće.

Kana o Adam dikhlala, phenda: "Napokon! Voj si sago me! Neka akhardol 'Manušnji', kaj si ćerdi katar o manuš." Zato o manuš mućel pire dade thaj pire deja thaj avela jek pire romnjasa.

O Del stvorisardas e manušes thaj e manušnja pe piri slika. Blagoslovisarda len thaj phendas lenđe: “Neka aveltumen but čavra thaj unukurja thaj pheren e phuv.” Askal o Del dikhlas kaj si sa so stvorisardas lače thaj sas but zadovoljno. Godova sa sas o šovto đes sar počnisardas te stvoril.

Kana avilo o eftato đes, o Del završisarda piri bući. Thaj gajda o Del odmorisajlo katar sa so ćerdas. Blagoslovisardas o eftato đes thaj ćerdas te avel sveto, kaj pe godova đes odmorisajlo katar piri bući. Gajda o Del stvorisardas o svemir thaj sa so si ande leste.

2

0 bezah del ando them

Biblijaće paramiča andar o:
Postanak 3

O Adam thaj lešći romnji sas but bahtale kaj trainas ando but šukar vrto savo o Del ćerdas pale lende. Ni jek lendar či inđarelas pe peste drze, ali či ladžanas zbog godova, kaj ando them nas o bezah. Često phirenas e vrtosa thaj ćerenas svato e Devlesa.

A ando vrto sas jek but džanglo sap. Thaj phučlas e manušnjja: “Dali o Del čaćes phendas tumenđe kaj čitroman te han katar ni jek plodo katar o kaš ando vrto?”

E manušnji phendas: "O Del phendas amende kaj šaj has katar bilo savo kaš, osim katar o kaš katar savo šaj pindžarel pes o lačhipe thaj o bilačhipe. O Del phendas mende: 'Ako line te han ili samo dirisardine godova plodo merena.'"

A o sap phendas e manušnjaće: "Godova naj čaće! Či merena. O Del džanel kaj čim hana katar godova kaš o plodo, avena sar o Del thaj haćarena so si lače a so bilače sago vi vo."

E manuŝnji dikhlas kaj si o plodo ŝukar
thaj izgledilas ukusno. Sa jek voj kamlas
te avel mudro, thaj kuŝlas katar godova
kaŝ o plodo thaj hala. Aska dijas vi pire
romes, savo sas lasa thaj vi vo halas.

Katar jekhvar, putajle lenĉe jakha thaj
haĉardine kaj si nanĉe. Probisardine
te uĉharenpes gajda kaj khudine e patrja
te ĉeren peŝĉe drze.

Aska o manuš thaj e manušnji ašundine e Devles sar phirel e vrtosa, thaj liduj garadile katar o Del. Askal o Del akhardas e manuše: “Kaj san?” O Adam phendas: “Ašundem tut sar phires maškar o vrto, thaj darajlem, kaj sem nango thaj garadilem.”

Aska o Del phučlas les: “Ko phendas tuće kaj san nango? Dali halan katar o plodo savo phendem te na has?” O manuš phendas: “Tu dijanman akale manušnja, thaj voj dijas man godova plodo.” Askal o Del phučlas e manušnja: “Sostar ćerdan godova?” E manušnji phenda: “O sap hohadas man.”

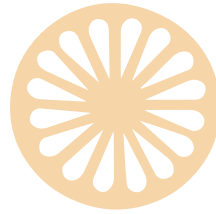
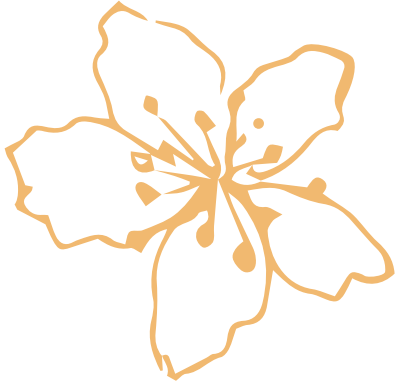
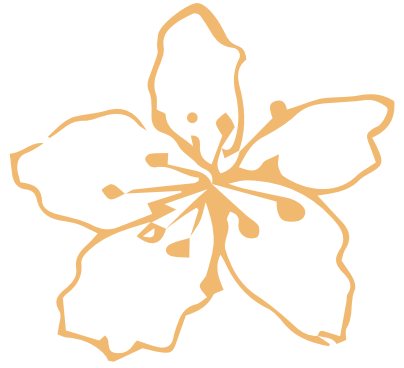
O Del phendas e sapešće: “Tu prokleta te
aves! Puzija pe ćiro đi thaj haja e phuv.
Tu thaj e manušnji mrizarena tumen, a vi
ćire čavra thaj laće čavra isto mrizarena
pes. E manušnjako potomko smrskola
ćiro šoro, aj tu ranija lešći khuv.”

O Del aska phenda e manušnjaće: “Ćerava te
kana bijanes avel zurale dukhano pale tute.
Kameja ćire romes, aj vo vladila pe tute.”

O Del phendas e menušešče: “Čhutan kan ke ćiri romnji, a mande sanas neposlušno. Akana si e phuv proketo, aj tu phare pe late ćereja bući te barjol andar late hamasko. Askal mereja, aj ćiro telo boldelape ande phuv.” O manuš dijas alav pire romnjaće “Eva”, so značil “O koja savi del trajo”, kaj voj avela dej sa e manušenje. A o Del dijas po Adamo thaj pe Eva drze save ćerdas katar e životinjendi morči.

Pale godova o Del phendas: “Akana si e manuša sago amen gajda kaj džanen so si lačhipe thaj bilačhipe, čitromal te avel lenđe muklino te han o plodo katar o kaš e trajosko thaj te trajin večno.” Gajda o Del tradas e Adames thaj e Eva andar o but šukar vrsta. O Del čhutas e močno anđelonen anglo vudar e vrtosko te ačhaven bilo kas te na han o plodo katar o kaš e trajosko.

3

Potop

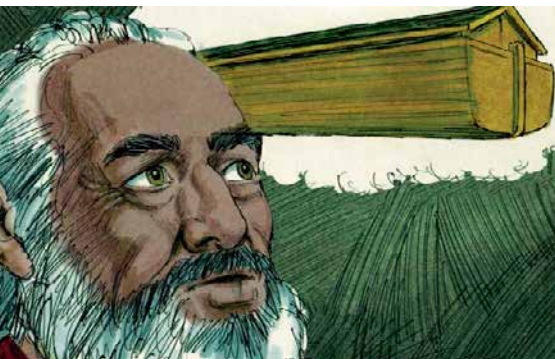
Biblijaće paramiča andar o:
Postanak 6–8

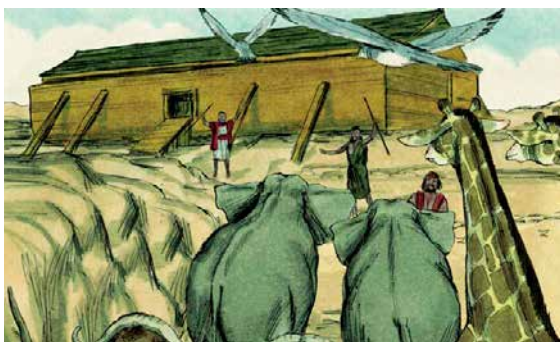
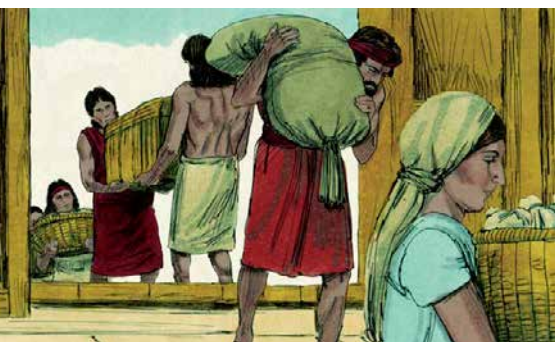
Nakon lungo vrjama, po them trailas o but o them. Thaj postanisardine but bilače thaj opasne. Thaj sas gajda bilačhipе kaj o Del odlučisarda te uništil sasto them bare potopesa savo sas baro handuk paj.

O Del smiluisajlo e Noašće. Vo sas pravedno rom savo trajilas maškar bilače manuša. O Del phenda e Noašće palo potop savo planirisarda te bičhalel. Phenda e Noašće te ćerel baro brodo.

O Del phenda e Noašće te ćerel lungo brodo katar 140 meterja, bulo 23 meterja, thaj vučo 13,5 meterja. O Noa trubujas te ćerel les katar e kaš, te avel pe trin spraturjra, but sobe, krovo thaj pendžere. O brodo arakhlas e Noa thaj lešće familija thaj svako vrsta životinje save trainas pe phuv katar o baro handuk paj savo akhardolas potop.

O Noa čhutas kan ko Del. Vo thaj lešće trin čhave sagrađisardine o brodo tačno sar o Del phendas. Trubujalen but brš te sagrađilpes o brodo, kaj sas but baro. O Noa phenelas e themešće te lenpe sama kaj avel o baro handuk paj savo akhardol potopo thaj phenda lenđe te bolden pes e Devlešće, ali von či paćaine lešće.

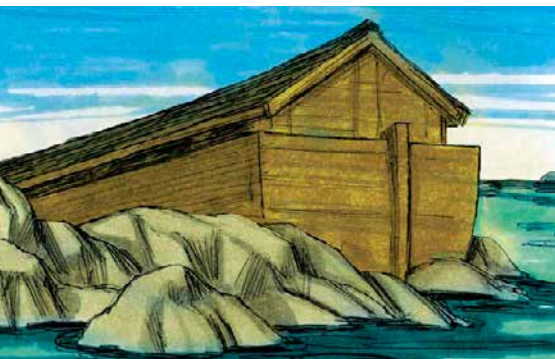
O Del isto zapovedisarda e Noašće thaj lešće familijaće te ćiden but hamasko pale peste thaj pale životinje. Kana sas sa gata, o Del phenda e Noašće kaj si e vrjama te vo, lešći romnji, lešće trin čhave thaj lenđe romnja, den ando brodo – ukupno ohto manuša.

O Del bičhaldas muško thaj žensko katar svako životinja thaj katar sa e čiriklja ko Noa te šaj den ando brodo thaj te aven po sigurno than pale potopošći vrjama. O Del bičhaldas efta muške thaj efta ženske katar svako vrsta e životinje save šaj te žrtvuin. Kana sas savora ando brodo, korkoro o Del phandadas o vudar.

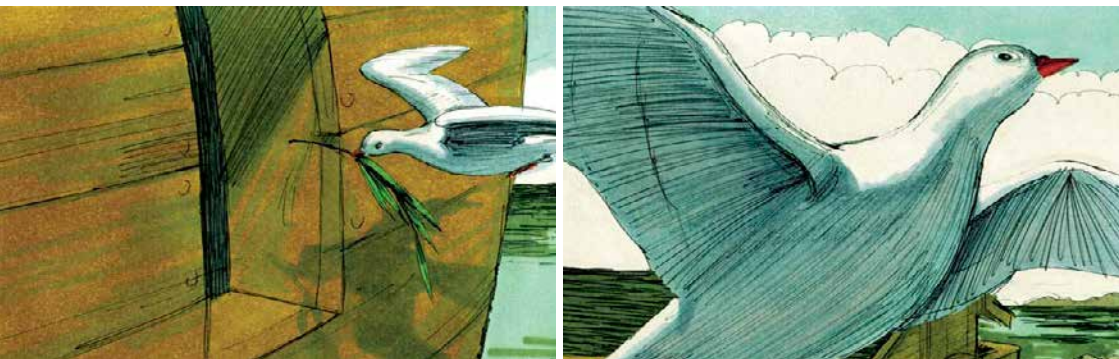
Aska teljardas o bršnd te perel, te perel,
thaj te perel. Perelas štarvardeš đes thaj
štarvardeš rjat thaj či ačhelas! O paj inkljelas
vi andar e phuv. Sa ando sasto them sas
učhardo e pajesa, čak vi e maj vuče planine.

Sa so trajilas pe phuv mulo, osim o them
thaj e životinje save sas ando brodo. O brodo
plutilas po paj thaj lelas sama pe sa so sas
andre ando brodo katar godova ta či tasadon.

Kana o bršnd ačhilo, o brodo plutilas po paj
još pandž čhon, a pale godoja vrjama o
paj počnisarda te perel. Aska jek đes o brodo
ačhilo po vrho e planinako, ali o them sas
još uvek talo paj. Kana nakhlo već trin
čhon, dičhonas e vrhurja e planinaće.

Kana nakhlo još štarvardeš đes, o Noa bičhaldas
e čiriklja savi akhardol gavran te dičhel dali
o paj šučilo. O gavrano džalas thaj boldelaspes,
rodelas o kopno, ali či arakhla les.

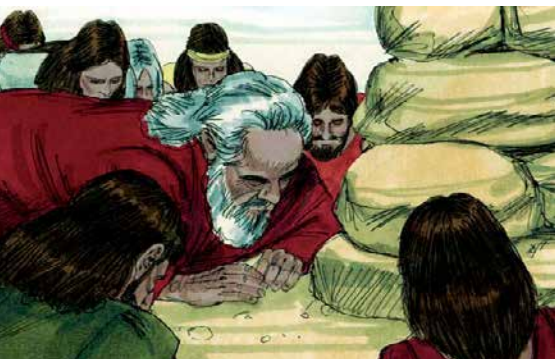
Maj posle o Noa bičhaldas e čiriklja savi akhardol golubica. Ali ni voj či arakhlas o kopno, thaj boldape palpale ko Noa. Palo kurko đes palem bičhalda e golubica, savi boldapes e maslinaće ranjava ando kljuno! O paj crdaspes, thaj e biljke palem počnisardine te barjon.

O Noa ažučarda još kurko đes thaj bičhaldas e golubica po trito drom. Akava drom arakhla kaj šaj te ačhel thaj či boldapes. O paj šučolas!

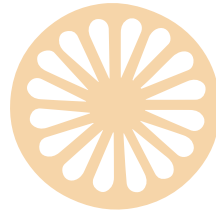
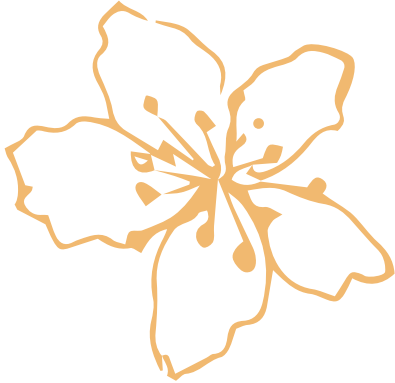
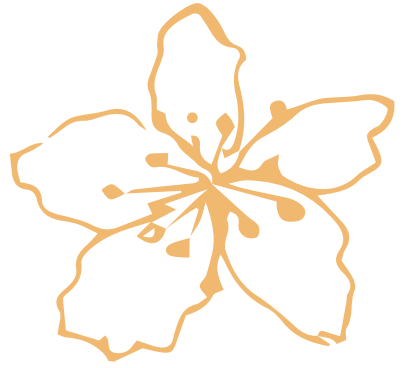
Duj čhon maj posle, o Del phendas e Noašće:
“Tu thaj ćiri familija thaj e životinje
akana šaj te inkljen andar o brodo. Thaj te
aveltumen but čhavra thaj unukurja thaj
te pheren e phuv.” Gajda kaj o Noa thaj
lešći familija inkljistine andar o brodo.

Kana o Noa inkljisto andar o brodo,
sagradisardas žrtveniko thaj žrtvuisarda katar
svako vrsta životinje save šaj koristil pale
žrtva. O Del sas bahtalo godole žrtvasa thaj
blagoslovisardas e Noa thaj leše familija.

O Del phenda: "Obećisarav kaj nikada majbut
či proklinjiva e phuv zbog o bilačhipe savo
ćeren e manuša niti uništiva lat e potopesa, vi
ako si e manuša bezehale katar o ciknipe."

O Del ćerdas e prvo duga sago znako kaj
obećisardas. Svako drom kana pojavilpes
e duga po nebo, o Del delapes gođi so
obećisardas, gajda delapes gođi vi lesko them.

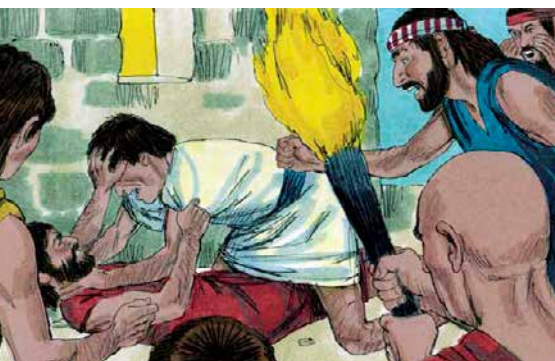

A large, white, sans-serif number '4' is centered in the upper half of the page. It is surrounded by faint, stylized outlines of flowers in a lighter shade of orange. One flower is positioned to the left of the top of the '4', and another is to the right of its middle. A larger, more detailed flower outline is at the bottom of the page, partially overlapping the text area.

4

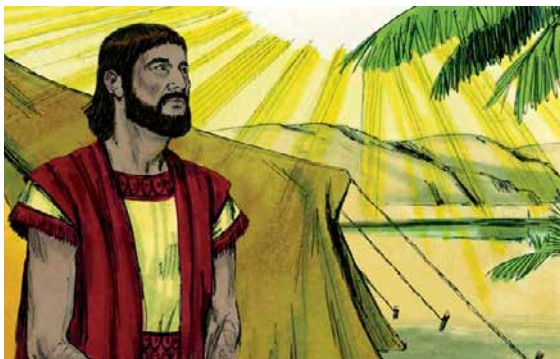
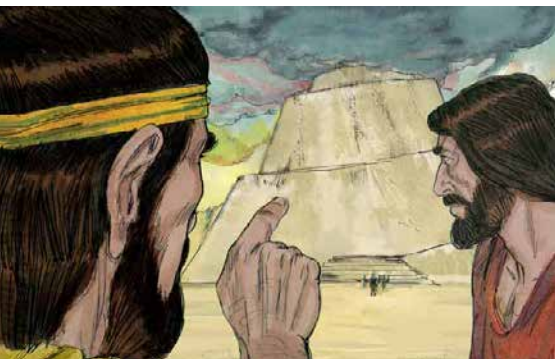
Devlesko savezo e Avraameja

Biblijaće paramiča andar o:
Postanak 11–15

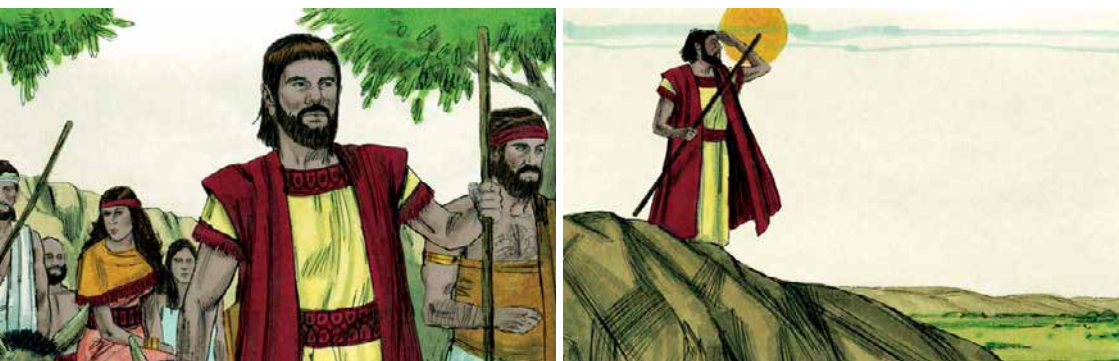
But brš nakon so sas o potopo, po them sas palem but manuša, thaj savora von érenas svato jek čhibjava. Umesto te pherdinesas e phuv sago kaj o Del zapovedisardas, ćidinepes thaj sagraďisardine gav.

Von sas but barikane, thaj ĉi marinas pale okova so o Del phendas. Ćak poĉnisardine te vazden vuĉo tornjo te aven dŹiko nebo. O Del dikhla kaj te nastavisardine zajedno te éren bilaĉhipe, šaj te éren but majbaro bezah.

Zato o Del promenisardas lenđe čhibja ande but različite čhibja thaj buljardas e manušen pe sasto them. Gav savo počnisardine te ćeren akhardolas Babel, so značil “zbunime”.

Kana nakhlo šel brš, o Del phendas e manušesće savo akhardolas Avram. O Del phendas lešće: “Muk ćiri phuv thaj ćiri familija, thaj dža ande phuv savi me sikavava tuće. Blagosloviva tut thaj ćerava tutar baro them. Ćerava ćiro alav slavno. Blagosloviva okolen save tut blagoslovin thaj prokljinjiva okolen save tut proklin. Sa e familije pe phuv avena blagoslovime zbog tute.”

Gajda o Avram čhutas kan ko Del. Lija pire romnja e Saraja, zajedno lešće slugonenca thaj sa so sasle, thaj đelotar ande phuv savi o Del sikadas lešće, phuv savi akhardolas Kanan.

Kana o Avram avilo ando Kanan, o Del phendas lešće: “Dik svugde oko tute. Dava tuće thaj ćire potomkonđe ando naslestvo sa akaja phuv savi šaj te dičhes.” Aska o Avram doselisajlo ande godoja phuv.

Jek đes, o Avram maladas e Melkisodes, savo sas o rašaj e bare Devlesko. O Melkisodek blagoslovisarda e Avrame thaj phenda: “Neka o Baro Del savesko si o nebo thaj e sasti phuv blagoslovil e Avramo.” Aska o Avram dijas e Melkisodes deš posto katar sa so sasles.

But brš nakhline, ali e Avrame thaj e Saraja još uvek nas čhavo. O Del phendas e Avramešće thaj palem obećisardas kaj avela les čhavo thaj gaći potomkurja kozom si čereja po nebo. O Avram paćaja e Devlešće so obećisardas. O Del proglasisarda e Avramo kaj si pravedniko, zato kaj paćaja ande okova so o Del obećisardas.

Askal o Del ćerdas savezo e Avramesa.
Savezo si kana duj riga dogovorinpes. O Del
phendas: "Dava tut čhave katar ćiro telo.
E phuv Kanan dava ćire potomkonenđe."
Ali e Avrame još nas čhavo.

Obećime čhavo

Biblijaće paramiča andar o:
Postanak 16–22

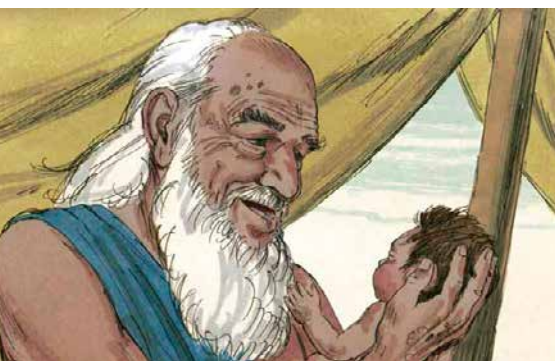
Deš brš nakon so o Avram thaj e Saraja aresline ando Kanan, još uvek naslen čhavra. Pa e Avraamešći romnji, e Saraja, phendas lešće: “Pošto o Del či muklas te avelman čhavra a akana sem purani te avelman čhavra, ake mungri sluškinja e Agara. Le vi lat romnjaće sar voj šaj bijandasas čhaves pale mande.”

Thaj gajda o Avram lija e Agara pale piri romnji. E Agara bijanda čhave thaj o Avram dija les alav Jišmael. Ali e Saraja postanisardas ljubomorno pe Agara. Kana sas e Jišmaeles dešutrin brš, o Del palem phendas e Avramešće.

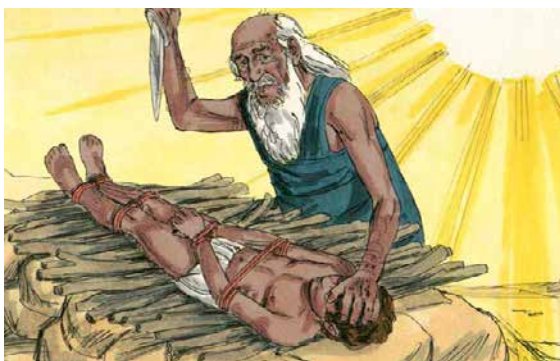
O Del phenda: "Me sem o Del svemogučo. Sklopiva savezo tusa." Aska o Avram poklonisajlo džike phuv. O Del askal phenda e Avraamešće: "Aveja dad but e themešće. Dava tuće thaj ćire potomkonenđe e phuv Kanan te avel tumari thaj me avava lengo Del zauvek. Moraš te obrezis svako čhavres thaj e muškarco ande ćiri familija."

"Ćire romnja, e Saraja, avela čhavo – vo avela čhavo saves obećisardem. Deles alav Isak. Lesa me sklopiva mungro savezo, a lestar avela baro them. Thaj vi e Jišmaelestar ćerava baro them, ali mungro savezo avela e Isakosa." Askal o Del promenisardas e Avraamesko alav ando "Avraam", So si o "dad e butendo". O Del promenisardas vi e Sarajako alav ande "Sara" so značil "princeza".

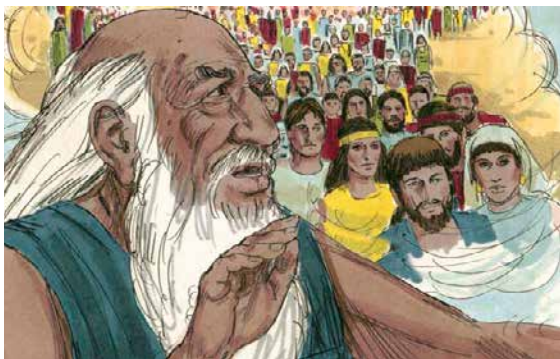
Godova đes o Avraam obrezisardas svako čhaves thaj svako muškarce ande piro čher. Palo brš ćes maj posle, kana sas e Avraame 100 brš, a e Sara 90, e Sara bijandas e Avraamešće čhave. Thaj akhardineles Isak, sago kaj o Del phenda lenđe.

Kana sas o Isak čhavo, o Del probisardas e Avraamesko paćipe gajda kaj phendas lešće: Le e Isako, ćire jedine čhave, thaj mudar les sago žrtva mande." O Avraam palem paćaja e Devlešće thaj pripremisajlo te žrtvuil pire čhaves.

Dok o Avraam thaj o Isak džanas dži ko than kaj trubujas te žrtvuil, o Isak phučlas: “Dade, dali siamen kaš pale žrtva, ali kaj o bakhro?” O Avraam phendas: “E Devlešći briga si o bakhro, pale žrtva, čhaveja mungreja.”

Kana aresline džiko than kaj trubuine te žrtvuin, o Avraam phangla pire čhave e Isako thaj čhutalet po žrtveniko. Thaj o Avraam taman spremisajlo te mudarel pire čhave, o Del phendas: “Ač! Na te naudisares e čhavešće! Akana džanav kaj daras mandar kaj či ni čire ječe čhaves uskratisardan mandar.”

O Avraam paše lende dikhla bakhres savo zagnisarda ande kangre. O Del pobrinisajlo te o bakhro avel žrtva umesto o Isak. O Avraam bahtalo prinosisarda e bakhre sago žrtva.

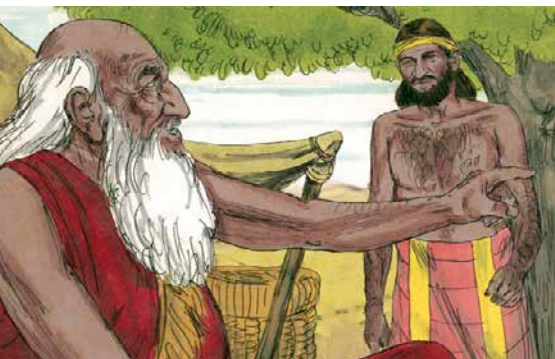
Askal o Del phenda e Avraamešće: “Pošto sanas spremno te des man sa, čak vi ćire jeće čhaves, obećisarav tuće kaj blagosloviva tut. Ćire potomkurja avena majbut nego e čerenja po nebo. Zbog godova kaj ašundan man, sa e familije pe phuv avena blagoslovime kroz ćiri familija.”

0 Del vodil briga palo Isako

Biblijaće paramiča andar o:
Postanak 24,1–25,26

Kana sas o Avraam zurales purano, lesko
čhavo o Isak barjilo ando baro manuš.
Gajda kaj o Avraam bičhaldas ječe katar
pire slugen te boldelpes ande phuv kaj
trajilas e Avraamešči familija, te anel
okotar lešće čhavešće e Isakošće romnji.

Nakon so dugo putuillas ande phuv kaj trailas
e Avraamešči familija, o Del anda e sluga džike
Reveka. Voj sas e Avraamešće phralešči unuka.

E Reveka pristanisardas te mučel pire familija thaj te teljarel e Isakošće slugasa ande Isakosko čher. Thaj čim aresli o Isak lijalat pešće pale romnji.

Nakon but e vrjama, o Avraam mulo, a sa so o Del obećisardas lešće thaj o savez savo sklopisardas lesa nakhline po Isak. O Del obećisardas e Avraamešće kaj avelale les potomkurja kaj naštik te đinavena pes, ali e Isakošći romnji, e Reveka, naštik ačhelas khamni.

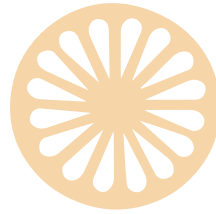
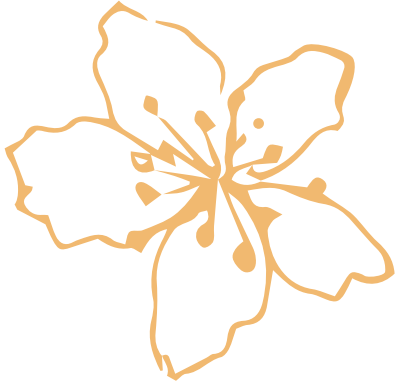
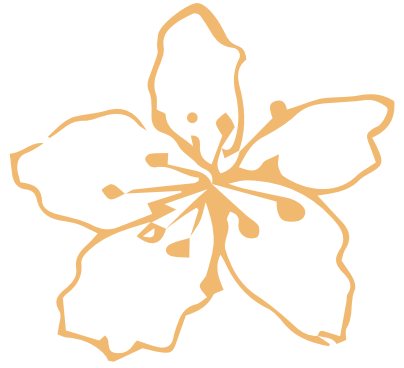

O Isak pomolisajlo pale Reveka, thaj o Del muklas te vi voj ačhel phari, e blizancenca. E duj čavra borisajle maškar peste dok sas ande Revekako đī, pa e Reveka phučlas e Devle so si godova.

O Del phenda e Revekaće: “Duj them inkljela katar ćire duj čhave save si ande tute. Borina pes mašrkar phende thaj o maj purano služila e maj ternešće.”

Kana e Revekaće čhave sas bijande, o maj purano čhavo inkljisto sa lolo thaj balalo, thaj akhardinele Esav. Aska inkljisto vi o maj terno, inćarelas e Esavešći khuv thaj akhardinele Jakov.

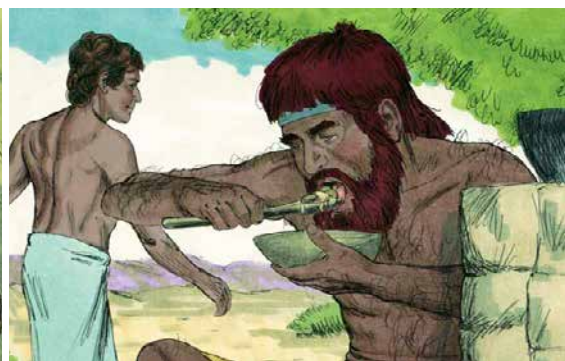

0 Del blagoslovisarel e Jakove

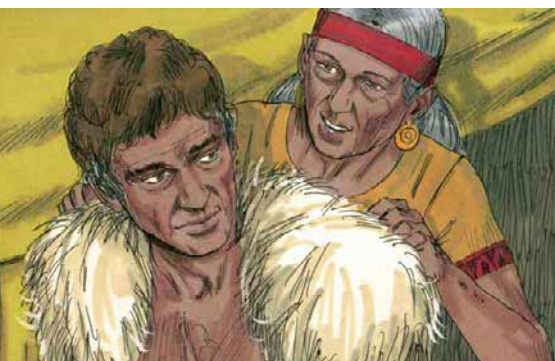
Biblijaće paramiča andar o:
Postanak 25,27–33,20

Sar e čavra bajronas, o Jakov volilas
te ačhel čhere, dok o Esav volilas
te džal ando lovo. E Reveka majbut
volilas e Jakove a o Isak e Esavo.

Jek đes, dok o Esav boldelaspes andar o lovo,
sas zurale bokhalo. O Esav phendas e
Jakovešće: “Moliv tu, deman cara te hav
katar okova so ćiradan.” A o Jakov phendas:
“Prvo tu deman ćiro pravo sago savo si
tut sago majpurane čhaves.” Thaj gajda o
Esav dijas e Jakove piro pravo maj purane
čhavesko. Askal o Jakov dijales te hal.

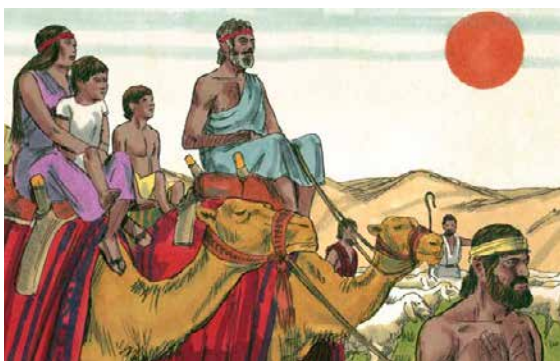
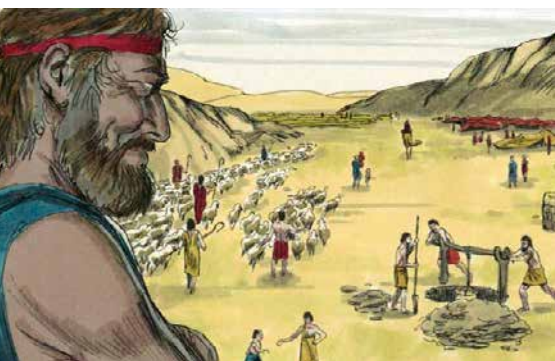
O Isak lijas te del piro blagoslov e Esavešće. Ali majsigo so areslo te ćerel godova, e Reveka thaj o Jakov hohadine les gajda kaj o Jakov ćerdapes kaj si o Esav. O Isak phurajlo thaj naštik majbut te dikhlas pe pire jakha. Gajda o Jakov lijas pe peste e Esavošće drze thaj čhutas e buznjaće bal pe pire vas thaj pe piri kor.

O Jakov avilo ko Isak thaj phendas: “Me sem o Esav, thaj avilem te tu blagoslovis man.” Kana o Isak haćarda e buznjaće bal thaj pomirišisarda e drze, gndisardas kaj si godova o Esav thaj blagoslovisardas e Jakove.

O Esav zamrzisardas e Jakove kaj o Jakov
čordas lesko pravo sago e maj purane čhavesko,
a vi lesko blagoslov. Zato planirisarda te
mudarel e Jakove nakon so merel lengo dad.

Ali e Reveka ašundas e Esavesko plano thaj
gajda voj thaj o Isak bičhaldine e Jakoves
te džaltar dur te trajil pire dejaće familijava.

O Jakov trajisardas e Revekaće familijava
but brš. Pale godoja vrjama oženisajlo
thaj sasles dešuduj čhave thaj jek čhej.
O Del ćerda les te avel but barvalo.

Nakon biš brš sar trailas majdur katar piro
ćher ande phuv Kanan, o Jakov boldapes
palpale pire familijava, pire slugonenca,
thaj pire životinjenca saven sas les put.

O Jakov zurales daralas kaj gndisardas kaj o Esav vi maj dur kamel te mudarel les. Zato bičhaldas but stadaurja životinje e Esavošće sago poklono. O sluga savo anda e životinjen phendas e Esavešće: “Čiro sluga o Jakov, vo bičhaldas thaj del tut akala životinje. Vo avela maj posle.”

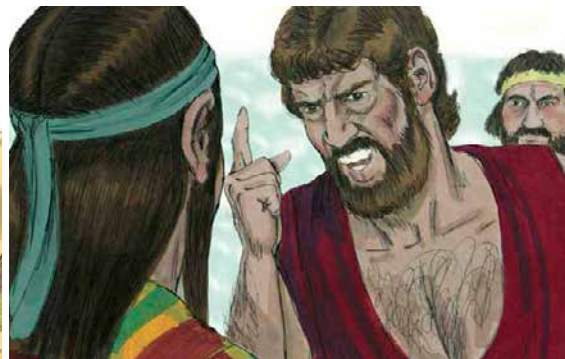
Ali o Esav već jartosardas e Jakovešće, thaj sas bahtale kaj palem dikhlinepes. O Jakov askal mirno traisarda ando Kanan. Askal o Isako mulo, o Jakov thaj o Esav prahosardine les. A o savezo thaj o obećanje savo o Del dijas e Avraamešće nakhline katar o Isak po Jakov.

A large, stylized number '8' is centered at the top of the page. The background is a solid orange color, decorated with several faint, light-orange outlines of flowers, likely hibiscus, scattered across the page. The largest flower outline is at the bottom, partially overlapping the text.

8

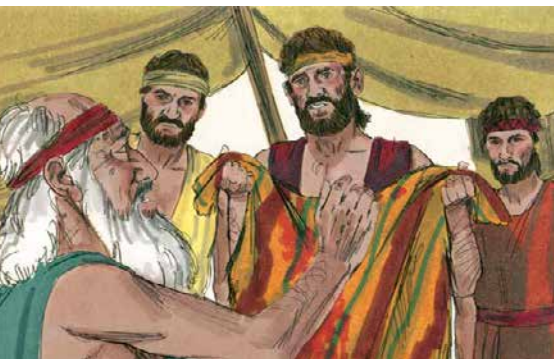
0 Del spasisarel e Josife thaj lešće familija

Biblijaće paramiča andar o:
Postanak 37–50

But brš maj posle, kana sas o Jakov purano,
bičhaldas pire maj purane čhaves saves
majbut volilas, e Josife, te dičhel pire
phralen save vodinas e briga palo stado.

E Josife mrzanas lešće phral zato kaj
lengo dad maj but volilas les thaj zato kaj
o Josif dikhlas suno kaj vo avela lengo
vladari. Kana o Josif avilo dži ke pire phral,
otmisardine les thaj bičinde les varesošće
trgovconenđe save trguinas e robonenca.

Maj sig nego so e Josifešće phral boldinepes
čhere, pharadine e Josifešće drze thaj
namočisardine ando rat e buznjako. Askal
sikadine e drze pire dadešće gajda te
vo gndil kaj e divljo životinja mudardas
e Josife. O Jakov sas put tužno.

E trgovcurja save trguinas e robonenca e
Josife inđardine ando Egipat. O Egipat sas
bari, thaj močno phuv savi sas lungo niz
e reka Nil. E trgovcurja bićindine e Josife
sago robo e barvale državne službenikošće.
O Josif služisarda pire gospodare lače,
thaj o Del blagoslovisarda e Josife.

E romnji lešće gospodarešće probisardas te sovel e Josifesa, ali o Josif odbisardas te ćerel bezah protiv o Del. Pe godova voj zurales holjali thaj hohadas po Josif te vo avel phanglo thaj bičhaldo ando phanglipe. Čak vi ando phanglipe o Josif ačilo verno e Devlešće thaj o Del blagoslovisardas les.

Vi ako nas došalo nakon duj brš o Josif sas još uvek ando phanglipe, Jek rjat, e Faraone (gajda e Egipćanurja akharenas pire caronen), sas duj sune save but uznemirisardine les. Khonik katar lešće savetnikujra naštik te phenel lešće so značin godola sune.

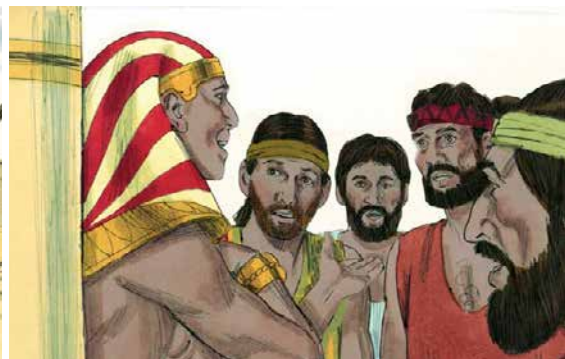
O Del e Josife dija daro te šaj tumačil e sune, pa o Faraon rodas te anen lešće e Josife andar o phanglipe. O Josif protumačisarda lešće e sune thaj phendas: “O Del bičhalela efta brš barvali žetva, nakon save avena efta brš bokhalipe.”

O Faraon sas gajda oduševime e Josifesa kaj čhuta les te avel dujto maj baro manuš ando sasto Egipat.

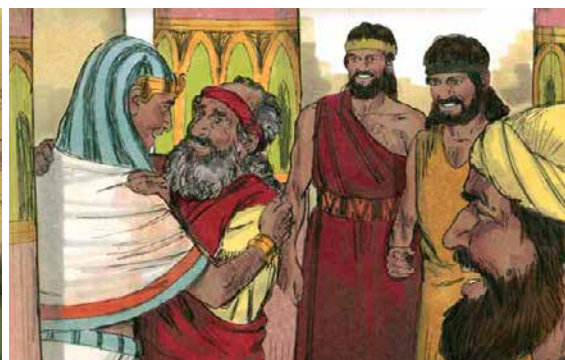
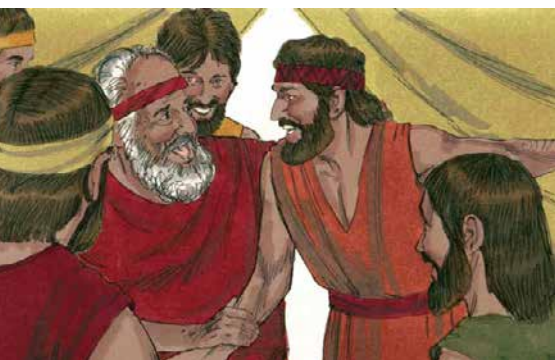
O Josif phendas e themešće te mućen pe rig bare količine điv dok si akala efta barvale brš. Askal o Josif bićinel o hamasko e themešće kana aviline okola efta brš bokhalipe gajda kaj sas savoren dovoljno te han.

E bok nas zurali samo ando Egipat, nego vi ando Kanan, kaj trajilas o Jakov thaj lešći familija.

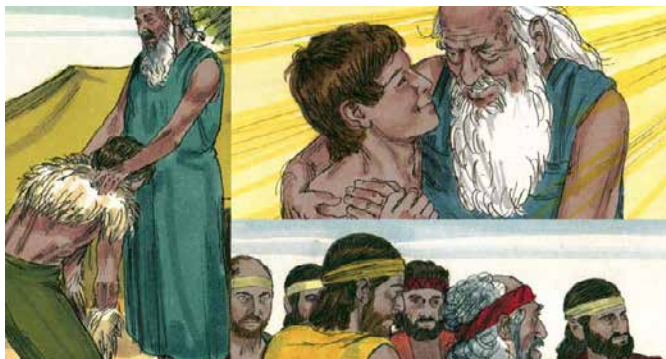
Gajda kaj o Jakov bičhaldas pire maj purane
čhaven ando Egipat te ćinen hamasko. E phral
či pindžardine e Josife kana ačhenas angle leste
te ćinen hamasko. Ali o Josif pindžardas len.

Nakon so probisardas pire phralen te dićel
dali promenisajle, o Josif phendas lenđe:
“Me sem tumaro phral, o Josif! Na daran.
Tumen manđe line te ćeren bilačhipe kana
bićindineman sago robo, ali o Del godova
bilačhipe boldas po lačhipe! Aven thaj
trajisaren ando Egipat te me šaj vodisarav e
briga pale tumende thaj pale tumari familija.”

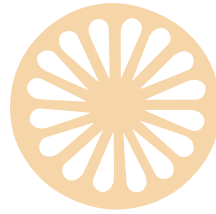
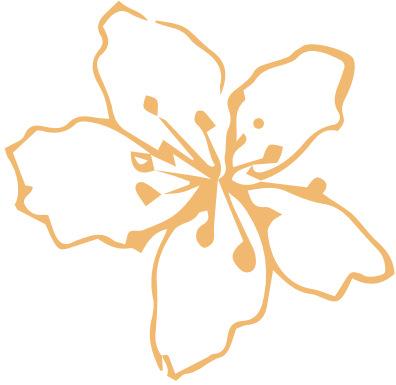
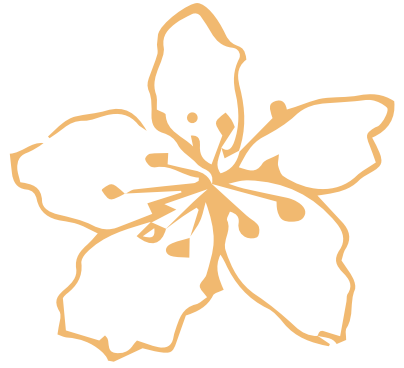

Kana e Josifešće phral boldinpes čhere thaj phendine pire dadešće, e Jakovešće, kaj si o Josif još uvek džudo, vo sas but bahtalo.

Vi ako sas o Jakov phuro, nakhlo te trajil ando Egipat pe saste familijava, thaj sa von traisardine o kote. Maj sigo nego so o Jakov mulo, blagoslovisardas svakone katar pire čhave.

E savezošće obećanja save o Del dijas e Avraame nakhline po Isak, pa po Jakov thaj aska pe Jakovešće dešuduj čhave thaj pe lenđe familija. Potomkurja katar godola dešuduj čhave postanisardine dešuduj Izraelošće plemenurja.

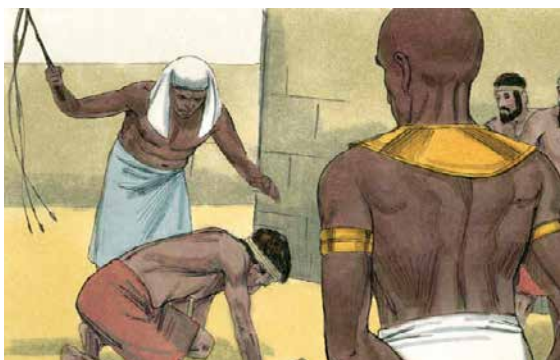
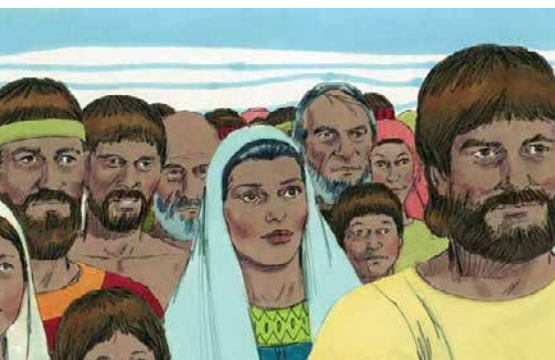

9

0 Del akharel e Mojsija

Biblijaće paramiča andar o:
Izlazak 1–4

Nakon so mulo o Josif, sasti lešči familija ačhiline ando Egipt. Von thaj lenđe potomkurja nastavisardine okote te trajin but brš. Thaj saslen but čhavra. Von akhardonas Izraelcurja.

Kana nakhlo varesave šel brš, brojo e Izraelconengo zurale barjilo. E Egiptčanurja majbut či denas pes gođi ko Josif thaj sa so vo ćerdas pale lende. Počnisardine te daran katar e Izraelcurja kaj saslen zurale but. Gajda kaj o Faraon savo askal vladilas ando Egipt ćerda e Izraelconen te aven roburja ando Egipt.

E Egipćanurja tradine e Izraelconen te ćeren e but e zgrade thaj čak saste gava ćerenas. E phare buća ćerdine lengo trajo bedno, ali o Del blagoslovisarda len, thaj saslen još majbut čhavra.

O Faraon dikhlas kaj e Izraelconen sas još majbut čhavra, thaj naredisardas pire manušenje te mudaren sa e izraelconenđe muške čhavren gajda kaj čhudenas len ande reka Nil.

Jek manušnji andar o izrael bijanda
čhave. Voj thaj lako rom garavenas
e čhavres kozom god dugo šaj.

Kana lesko dad thaj lešci dej majbut naštik te
garavenas les, čhutileles ande korpa savi šaj
džalas po paj ande trska paše obala e reka Nil,
te spasinles te na avel mudardo. Lešci phen maj
purani lestar pratilas te dičhel so avela lesa.

E faraonešči čhej dikhla e korpa thaj dikhla so si andre. Kana dikhla e čhavre, lijales thaj prihvatisardales sago pire rođene čhaves. Unajmisardas ječhe izraelka te del les čučī ali či hačardas kaj si godoja manušnji e čhavrešči pravo dej. Kana sas o čhavro cara maj purano thaj či trubulas les majbut e dejako thud, e manušnji e čhavres boldas e faraonešče čhejaće, savi dijales alav Mojsije.

Jek đes, kana o Mojsije sas već baro manuš, dikhla sar varesavo manuš savo sas Egipcāno marel e Izraelcošče robo. O Mojsije probisardas te spasil e manuše savo sas Izraelco sago vi vo.

Kana o Mojsije gndisarda kaj khonik či dićel, mudardas e Egipcānes thaj prahosarda les. Ali vareko dikhlas so ćerdas o Mojsije.

Kana ašundas o Faraon so ćerdas o Mojsija, probisarda te mudarel les. O Mojsija našlo andar o Egipat ande divljina kaj avela sigurno katar e Faraonešće vojnukurja.

O Mojsije postanisardas pastiri ande divljina dur katar o Egipat. Lijas pešće romnja andar godova than thaj sasles duj čhave.

Jek đes, dok o Mojsije aračhelas pire bakhren, dikhlas sar jek kaš phabol. Ali o kaš či phabilo. O Mojsije nakhlo ko kaš te majlačhe dičhel les. Sar načhelas ko kaš savo phabolas, e Devlesko glaso phendas lešće: “Mojsije fuljar e sandale katar čire pungre kaj o than pe savo ačhes si sveto than.”

O Del phendas: "Dikhlem e patnja mungre themešči. Bičhalava tut ko Faraon te tu inkales e Izraelconen andar o ropstvo andar o Egiptat. Me dava len e phuv Kanan, e phuv savi obečisardem e Avraamešće, Isakošće, thaj e Jakovešće."

O Mojsije phučlas: "A so ako o them kamlas te džanel ko bičhalda men, so te phenav lenđe?"

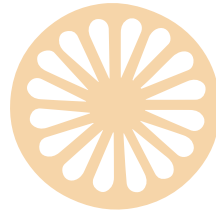
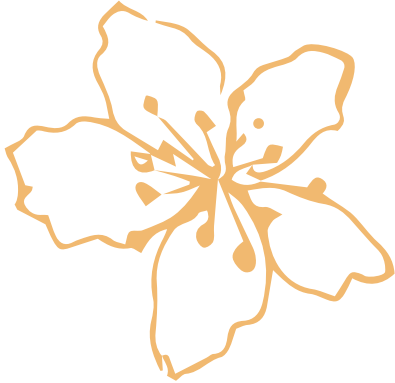
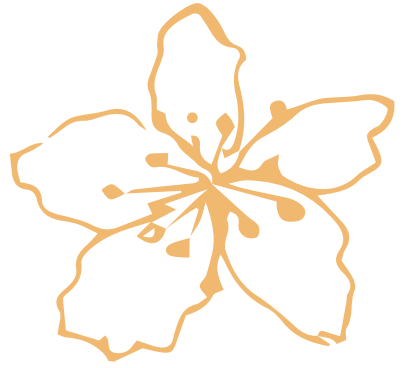
O Del phenda: "ME SEM OKOVA SAVO SEM.

Phen lenđe: 'ME SEM bičhalda man tumenđe.'

Isto phen lenđe: 'Me sem Jahve, o Del tumare paponengo, o Del e Avraamesko, e Isakosko thaj e Jakovesko.' Akava si mungro alav zauvek."

O Mojsije darajlo thaj či kamlas te džal ko Faraon kaj mislisardas kaj či džanel lače te érel svato, pa o Del bičhaldas e Mojsiješće phrales, savo akhardolas Aron, te pomožil les. O Del upozorisardas e Mojsija thaj e Arone kaj o Faraon avela tvrdoglavo.

10

Deš bare nevolje po Egipat

Biblijaće paramiča andar o:
Izlazak 5–10

O Mojsije thaj o Aron ěele ko Faraon. Thaj phendine leŝće: "Akava phenel o Del e Izraelosko: 'Muk mungre theme!'" O Faraon ĉi ĉhutas kan lende. Umesto te mućel e Izraelconen, tradalen te ćeren joŝ maj phare buća!

O Faraon ĉi kamelas te mućel e theme, pa o Del bićhaldas deŝ bare nevolje po Egipat. Kroz akala nevolje, o Del sikadas e Faraoneŝće kaj si vo maj moćno katar sa e Egipatske devla thaj ĉak vi katar o Faraon.

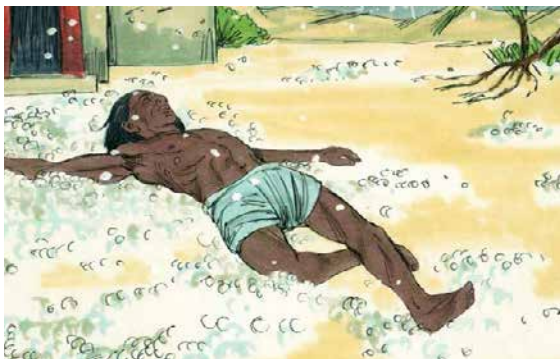
O Del pretvorisardas e reka Nil ando rat,
ali o Faraon još uvek či kamlas te mučel
e Izraelconen te džantar.

O Del bičhaldas e žamben pe sasto Egipat.
O Faraon molisardas e Mojsija te crdel e
žamben. Ali nakon so muline sa e žambe,
e Faraonesko ilo zurajlo thaj či muklas te
o Izraelsko them inkljel ando Egipat.

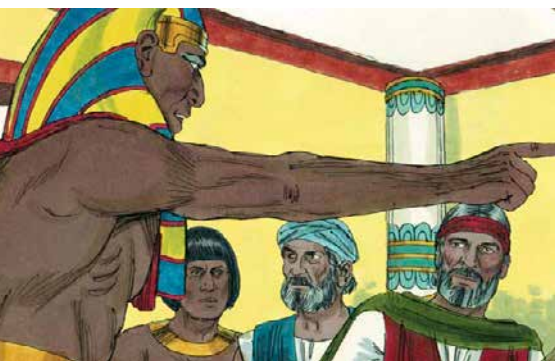
Pa o Del bičhaldas e cincaren. Askal bičhaldas bare biromnja sago e nevojle. O Faraon akhardas e Arone thaj e Mojsija thaj phendas lenđe te ačhadine akala nevojle e Izraelcurja šaj te inkljen andar o Egipat. Kana o Mojsija pomolisajlo, o Del crdas e biromnja andar o Egipat. Ali e Faraonesko ilo zurajlo thaj či muklas e theme te džantar.

Posle godova, o Del ćerdas te sa e domaće životinje save pripadinas e Egipćanende nasvajle thaj muline. Ali e Faraonesko ilo zurajlo thaj či muklas e theme te džantar.

Askal o Del phendas e Mojsijašće te čudel o praho ando vazduh anglo o Faraon. Kana vo godova ćerdas dukhane čirurja pojavisajle pe Egipcánurja, ali či pe Izraelcurja. O Del zurardas e Faraonesko ilo, thaj o Faraon čikamlas te mućel e Izraelconen te džantar.

Nakon godova, o Del bičhaldas o baro ledo thaj sa uništisardas e njive ando Egipat thaj mudardas bilo kas ko inkljisto avri. O Faraon akhardas e Mojsija thaj e Arone thaj phendas lenđe: "Sagrešisardem. Šaj te džantar." Thaj o Mojsija pomolisajlo thaj o ledo ačhilo te del andar o nebo.

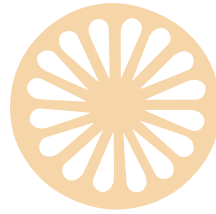
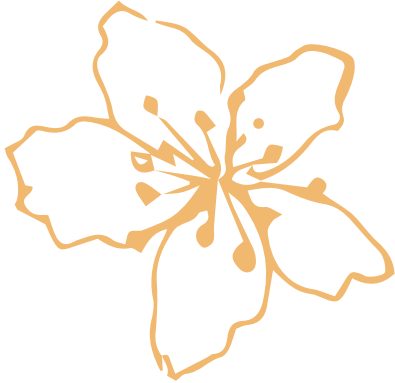
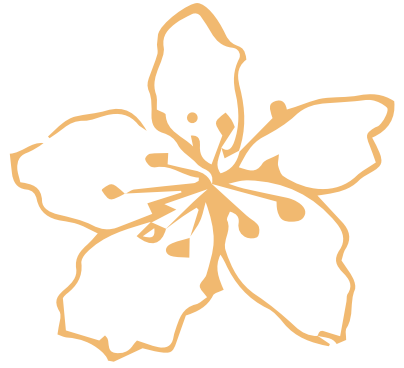
Ali o Faraon palem sagrašisardas
thaj zurardas piro ilo. Vo čikamlas te
mučel e Izraelconen te džantar.

Pale godova o Del bičhaldas rojo skakavconen
te učharen o Egipat. E skakavcurja haline sa
so ačhilo pe njive a so či uništisardas o ledó.

Askal o Del bičhaldas e rjat savi sas trin đes. Sas gajda bari rjat kaj e Egipcánurja naštik te inkljen andar pe čhera. Ali sas đes kote kaj e Izraelcurja trainas.

Ali čak vi nakon akala inja bare nevolje, o Faraon odbisardas te mućel e Izraelconen te džantar. Pošto o Faraon či kamlas te paćal, o Del planirisarda te mućel još jek bari nevolje. Akaja nevolja promenila e Faraonesko ilo.

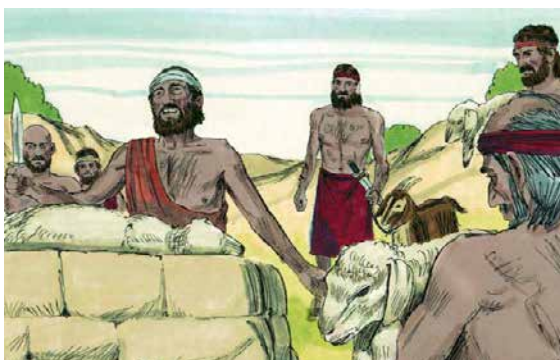
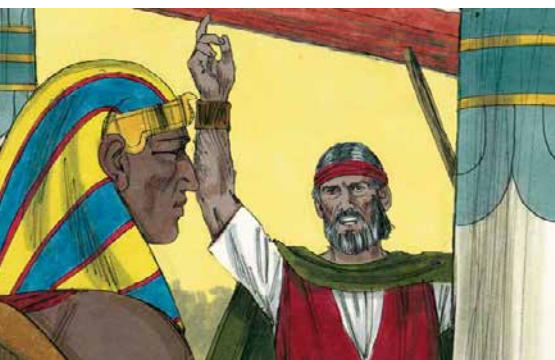
11

Pasha

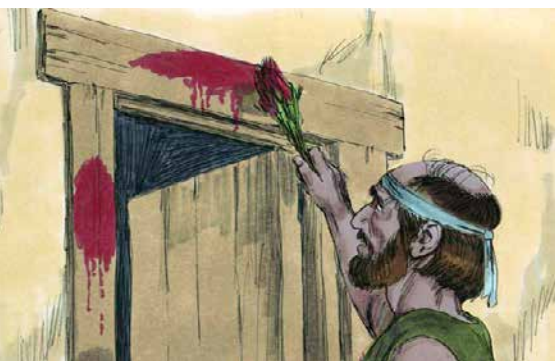
Biblijaće paramiča andar o:
Izlazak 11,1–12,32

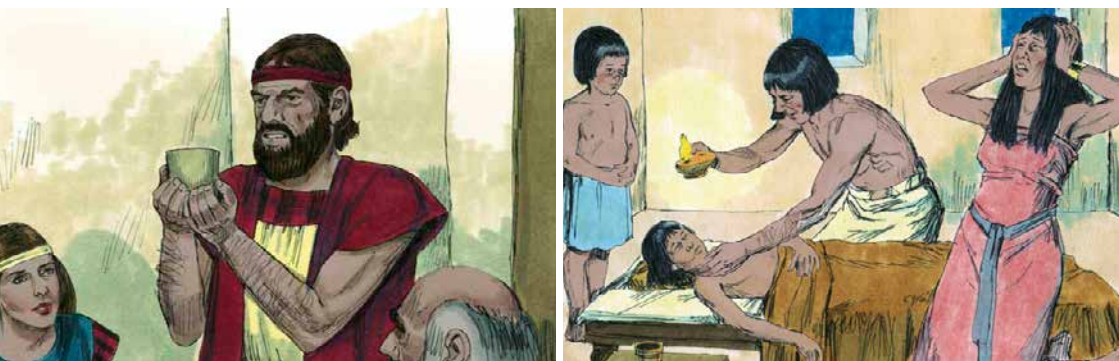
O Del upozorisardas e Faraone kaj ako či mućela e Izraelconen te džantar, mudarela svako prvo muško Egipćano katar o them dži ke e životinje. Kana o Faraon ašundas akava još uvek odbilas te paćal thaj te ašunel e Devles.

O Del dikhla sar šaj te spasil svako prvo bijande čhaves okolešće savo paćalas ande leste. Svako familija trubujas te izbiril savršeno bakhro thaj te del les čhurjasa.

O Del phendas e Izraelconenđe te mačhen e bakhresko rat pe dovratkurja pire čherenđe, te pečen e bakhresko mas thaj te han les brzo, zajedno e mangresa savo sas ćerdo bi kvascosko. Isto phendas lenđe te aven spremno te mučen o Egipat čim han.

E Izraelcurja ćerdine sa tačno sar o Del phendas lenđe te ćeren. Maškaral ande rjat, o Del nakhlas maškar o Egipat thaj mudardas svako prvo bijande čhaves.

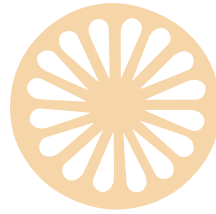
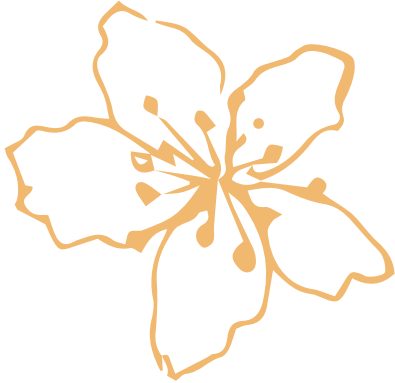
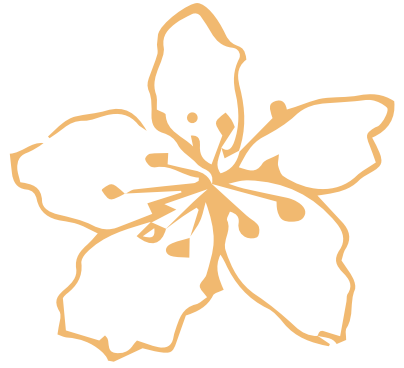
Svako ćher e Izraelsko pe dovratkurja sas makhlo e rateja, pa o Del nakhla samo paše godola ćhera. Sa save sas andre sas sigurne. Thaj sas spasime zbog e bakhresko rat.

Ali e Egipćanurja či paćanas e Devlešće niti čhutine kan ke Devlešće zapovedi. Pa o Del či samo nakhlas paše lenđe ćhera. O Del mudardas sa dži ke jeće prvo bijande Egipćanes.

Svako prvo bijanda muško Egipćano mulo,
katar okova savo sas ando phanglipe
dži ke prvo bijando Faraonesko čhavo.
But o them ando Egipat rovelas thaj
jadikuilas katar piri bari duk.

Godoja isto rjat o Faraon akhardas e Mojsija
thaj e Aron thaj phenda lenđe: “Indaren
e Izraelconen thaj inkljen andar o Egipat
odma!” O Egipatsko them nagovorilas e
Izraelconen te odma inkljen andar o Egipat.

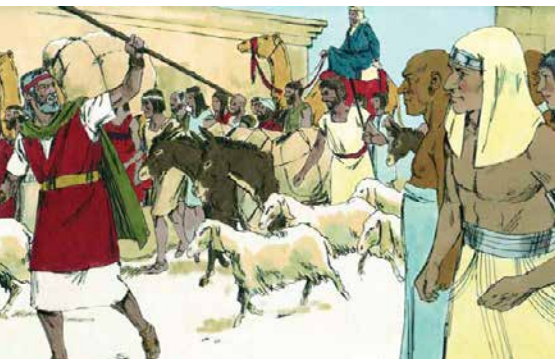
12

Inkljistipe andar o ropstvo

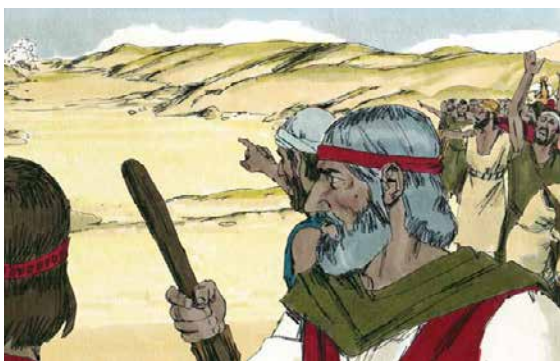
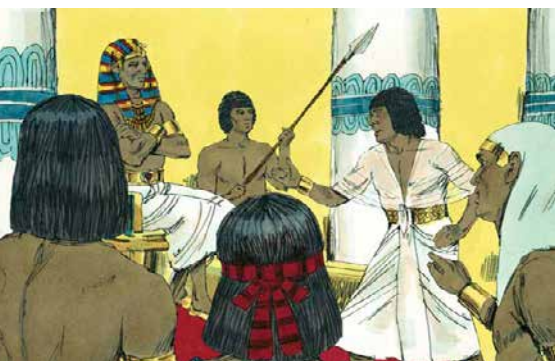
Biblijaće paramiča andar o:
Izlazak 12,33–15,21

E Izraelcurja sas zurale bahtale zato kaj inkljistine andar o Egiptat. Nas majbut roburja, a teljardine ande obećime phuv! E Egipcánurja dine e Izraelconen sogod mangline, čak vi o rub, sunakaj thaj ostale vredne stvarja. Varesave manuša andar e aver thema počnisardine te paćan ando Del thaj teljardine pale Izraelcurja dok von inkljenas andae o Egiptat.

O Del vodisardaslen e vuće stuposa katar o oblako savo džalas angle lende e đesesa a e raćasa postoilas vučo stupo katar e jag. O Del sas uvek lenca thaj vodilas len dok putuinas. Von trubuine samo te džan pale leste.

Nedugo posle godova, o Faraon thaj lesko them pokaisajle kaj mukline e Izraelconen thaj mangline te e Izraelcurja palem aven lenđe roburja. O Del ćerdas te o Faraon avel tvrdoglavo te o them šaj dićhel kaj si Vo jedino thaj pravo Del, thaj te haćaren kaj si Vo, o Jahve, maj moćno katar o Faraon thaj lešće dela.

Gajda kaj o Faraon thaj lešći vojska vijinas e Izraelconen sar palem ćerdinesas len te palem aven lenđe roburja. Kana e Izraelcurja dikhline e Egipatsko vojska sar aven, haćardine kaj si zarobime maškar e Egipatske vojnukurja thaj o lolo more. Von zurales darajle thaj čhutine muj: "Sostar inkljistan andar o Egipat? Akana merasa!"

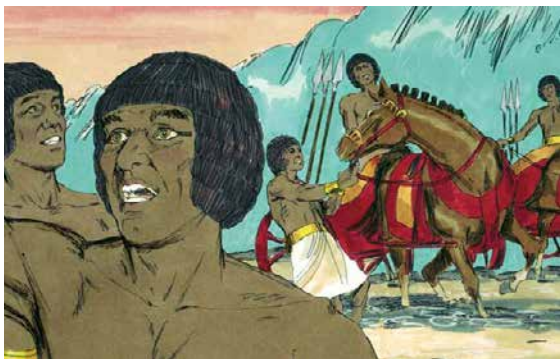
O Mojsije phendas e Izraelconenđe:
“Nadaran majbut! O Del ađes borilpe pale
tumende thaj spasila tumen.” Askal o Del
phendas e Mojsijašće: “Phen e themešće
te crdenpe paše dži ko lolo more.”

Askal o Del crdas o stupo katar o oblako
thaj čhutas les maškar e Izraelcurja thaj
e Egipćanurja gajda kaj e Egipćanurja
naštik te dikhline e Izraelconen.

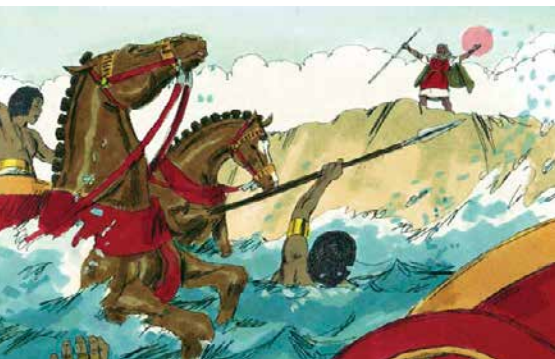
O Del phendas e Mojsijašće te vazdel piro vas po more thaj te razdelil o paj. Askal o Del ćerdas bari bavlal savi phurdas po paj ando more levo thaj desno, gajda kaj pojavisajlo o drom maškaral po more.

E Izraelcurja marširinas kroz o more pe šući phuv e zidonenca katar o paj pe liduj riga.

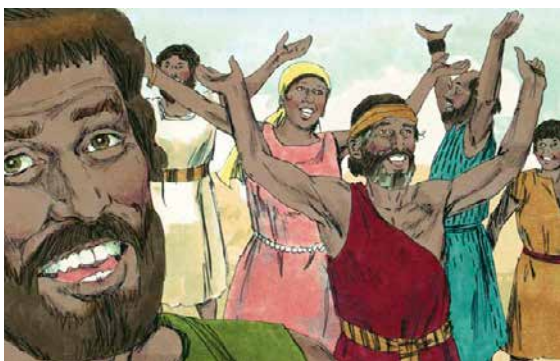
Askal o Del crdas o stupo katar o drom
te e Egipcánurja šaj dičhen e
Izraelconen sar našen. E Egipcánurja
odlučisardine te prasten pale lende.

Gajda kaj sledinas e Izraelconen po
drom kroz o more ali o Del ćerdas te
Egipcánurja uspaničinpes thaj te zaglavin
pes e grastešće vordona. Počnisardine
te čhon muj, "Crdentumen! Dičhen kaj
o Del borinpes pale e Izraelcurja!"

Nakon so sa e Izraelcurja nakhline sigurne pe okoja rig e morešći, o Del phendas e Mojsijašće te palem vazdel pire vas. Thaj kana palem vazdas pire vas, o paj boldapes palpale pe piro than thaj potopisardas e egipatsko vojska. Thaj sasti egipatsko vojska tasadili ando more.

Kana e Izraelcurja dikhline kaj si e Egipćanurja mule, pouzdisajle ando Del thaj paćajine kaj si o Mojsije proroko e Devlesko.

E Izraelcurja sas zurale bahtale zato kaj o Del spasisardalen katar o smrto thaj katar o ropstvo. Akana sas slobodne te služin e Devlešće. E Izraelcurja đilabadine but đilja te slavisaren piri nevi sloboda thaj te slavin e Devle kaj spasisardaslen katar e Egipatsko vojska.

O Del zapovedisardas e Izraelconende te svako brš slavin e Pasha sar dinesas pes gođi kaj o Del dija len pobeda pe Egipćanurja thaj spasisardaslen katar o ropstvo. Slavinas gajda kaj denas čhurjasa bakhre saves nas mana, thaj hanas les e mangresa savo sas ćerdo bi kvascosko.

13

A large, stylized outline of a flower with five petals and a central cluster of stamens, rendered in a light orange color against the background.

E Devlesko savez e Izraelconenca

Biblijaće paramiča andar o:
Izlasko 19–34

A large, stylized outline of a flower with five petals and a central cluster of stamens, rendered in a light orange color against the background.

Nakon so o Del nakhadas e Izraelconen kroz o lolo more, inđardaslen kroz e divljina džike planina savi akhardolas Sinaj. Godoja planina sas isto okoja planina pe savi o Mojsije dikhlas o kaš sar phabolas. E manuša razapnisardine pire šaturja tele paše e planina.

O Del phendas e Mojsijašće thaj e Izraelošće themešće: "Ako avena mande poslušno thaj inčaren mungro savezo, avena mungri dragoceno svoina, carstvo rašajengo thaj sveto them."

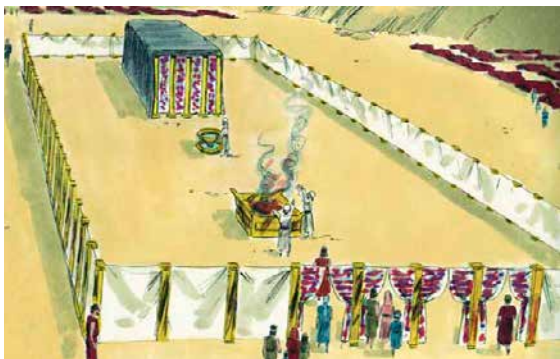
Trin des maj posle, nakon so o them duhovno pripremisajle, o Del fuljisto po vrho e planinako Sinaj e grmljavinasa, e munjasa, thuvesa, thaj glasno trubaće zvukosa. Samo e Mojsijašće sas muklo te lelpe opre po vrho e planinako.

Askal o Del dija len savezo thaj phendas lende: “Me sem o Jahve o Del tumaro, savo spasisardem tumen andar o ropstvo ando Egipat. Na slavin aver devlen.”

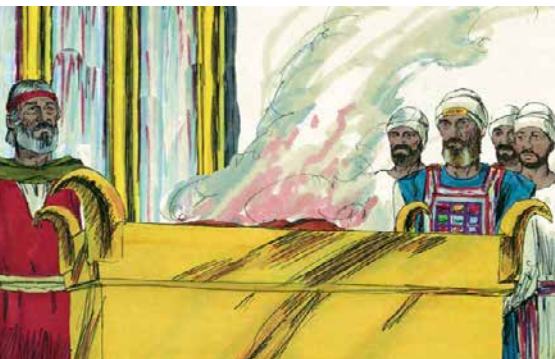
“Na ćer idolurja niti slavisar len kaj me, o Jahve, sem ljubomorno Del. Na koristisar mungro alav po bilačhipe. Dik te o Savatosko đes avel tuće sveto. Aver alavenca, ćer sa ćire buća ande šov đesa kaj eftato đes si đes kana trubul te odmoris tu thaj detut gođi mande.”

“Poštuisar ćire dades thaj ćire deja. Na mudar. Na ćer preljub. Na čor. Na hohav. Na mang te aveltut romnji, Čher, ili bilo so aver so naj ćiro.”

Askal o Del ramosardas kala Deš zapovedurja pe duj ploče katar o bar thaj dijalen e Mojsijašće. O Del askal dijas vi but aver zakonurja thaj pravilurja save trubun te sledin. Ako o them čhola kan ke akala zakonurja, o Del obećisardas kaj blagoslovila len thaj štitila len. A ako či čhon kan ke Devlešće alava, o Del kaznila len.

O Del dijas vi e Izraelconenđe detaljno opis palo šatori savo kamlas te ćeren. Akarda les Šator e sastankosko, ande savo sas duj sobe, save delilas e bari firanglja. Samo o baro rašaj tromalas te del andre aver soba pale firanglja, kaj okote trajilas o Del.

Ko god prekršisardas e Devlesko zakono, šaj andasas e životinja po žrtveniko anglo Šatori e sastankosko sago žrtva e Devlešće. O rašaj dijasas čhurjasa e životinja thaj dijasas lat jag po žrtveniko. O rat e životinjako savi sas žrtvuji me učarel o bezah godole manuško thaj ćerelas godole manuše čisto ande Devlešće jakha. O Del odabirisardas e Mojsiješće phrales e Arone thaj e Aronešće potomkonen te aven lešće rašaja.

Nakon varesavi vrjama o them či majbut čhonas kan ke zapovedi save dijas len o Del, te poštuin e ječe Devle thaj te aven lesko posebno them. Ali na dugo nakon so obećisardine kaj avena poslušne e Devlešće, gadno sagrešisardine.

O Mojsije sas but đesa po vrho e planinako Sinaj thaj ćerelas svato e Devlesa. E themešće dojadisardas te ažučarenle te boldelpes. Thaj andine sunakaj e Aronešće thaj mangline lestar te ćerel lenđe idole!

O Aron ćerdas sunakuno idoli ando obliko e guruvesko. O them počnisardas divlje te slavin godole idoles thaj te anen lešće žrtve! O Del zurale holjajlo pe lende kaj sagrešisardine thaj planirisarda sa te uništil len. Ali o Mojsije molisajlo pale lende, thaj o Del ašundas lešći molitva thaj či uništisarda len.

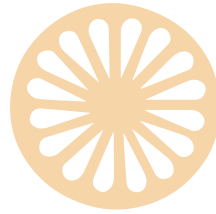
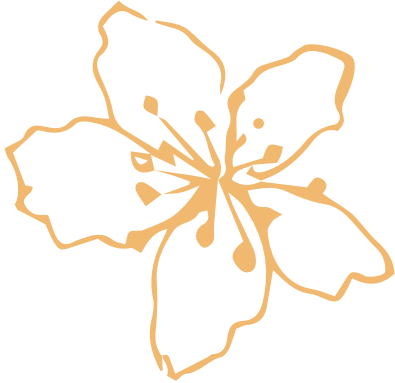
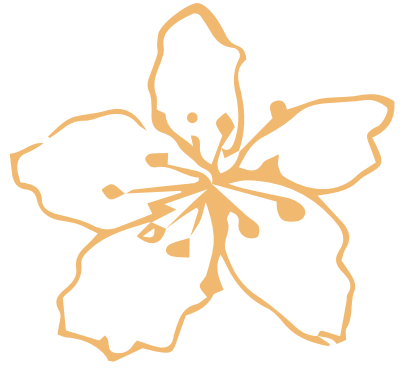

Kana o Mojsije fuljisto katar e planina thaj dikhlas e idoles, sas gajda holjariko kaj phaglas e barune ploče pe save o Del ramosardas e Deš zapovedurja.

Askal o Mojsije phaglas e idoles thaj ćerdas lestar praho, o praho čhutas ande varesosko paj thaj tradas e themes te pen godva paj. O Del bičhaldas e bare nevolje po them thaj but lendar muline.

O Mojsije ćerdas aver barune ploče pale Deš zapovedi save zamenina okolen kaj phaglas. Askal palem lijapes opre pe planina thaj molisajlo te o Del jartosarel e themešće. O Del ašunda e Mojsija thaj jartosardas lende. O Mojsije boldapes katar e planina e Deš zapovedenca pe neve ploče. Askal o Del inđardas e Izraelconen katar e planina Sinaj dromesa pale obećime phuv.

14

0 them lutilas e divljinas

Bibisko paramiči andar o:

Izlasko 16–17,

Brojurja 10–14; 20; 27;

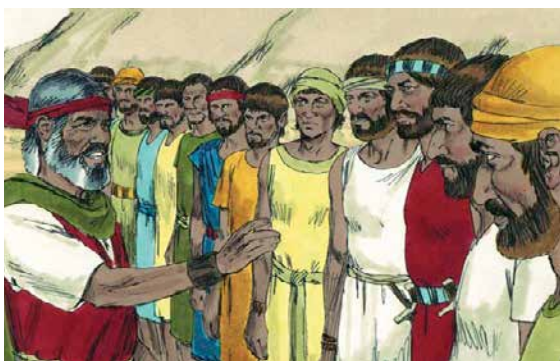
Ponovime zakono 34

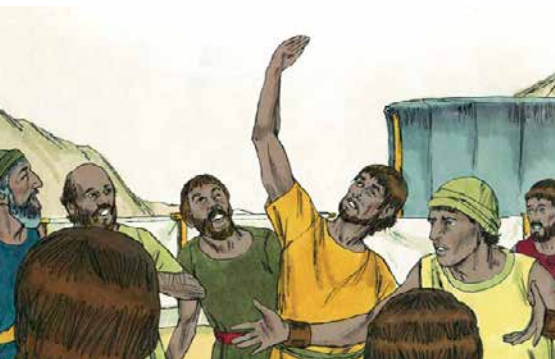
Nakon so o Del objavisardas e Izraelconenđe e zakonurja savenđe kamlas te aven poslušne te gododova avel sago deo lesko savezo lenca, askal đeletar katar e planina Sinaj. O Del počnisardas te inđarelen prema e Obećime phuv, savi još akhardolas Kanan. O stupo katar o oblako džalas angle lende prema o Kanan a von sledinas les.

O Del obećisardas e Avraamešće e Isakošće thaj e Jakovešće kaj dela e obećime phuv lenđe potomkonenđe, ali akana okote trajilas but o them. Saven akharenas kanancurja. E Kanancurja či poštuinas niti slavinas e Devles. Von poštuinas e hohamne devlen thaj ćerenas o baro bilačhipe.

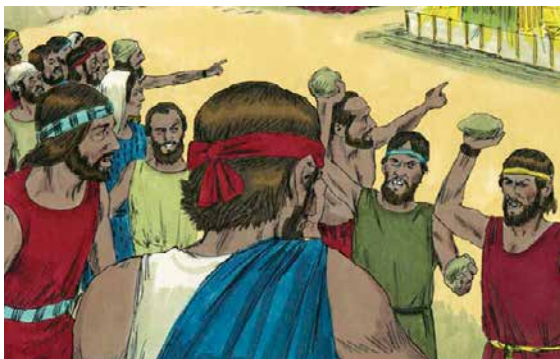
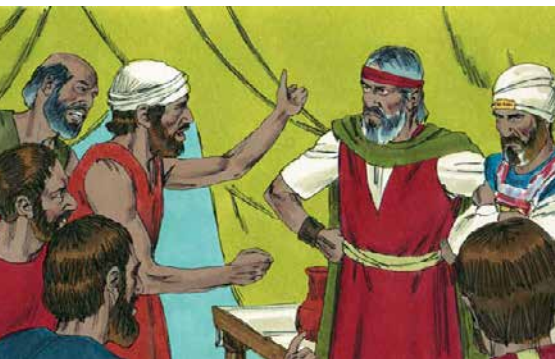
O Del phendas e Izraelconenđe: “Moraš te traden sa e Kananconen andar e obećime phuv. Na te sklopin o miro lenca thaj na te ženin tumen lenca. Moraš te potpuno uništin sa lenđe idolurja. Ako či čhon kan mande, poštujina lenđe idolen umesto man.”

Kana e Izraelcurja aresline dži ke granica Kanan, o Mojsije izabirisarda dešuduj mušken, po ječe katar svako izraelosko pleme. E mušken dijas upute te džan thaj te špijonirin e phuv te dičhen sošći si. Isto trubuline te špijunirin e Kananconen te dičhen dali si zurale ili slabe manuša.

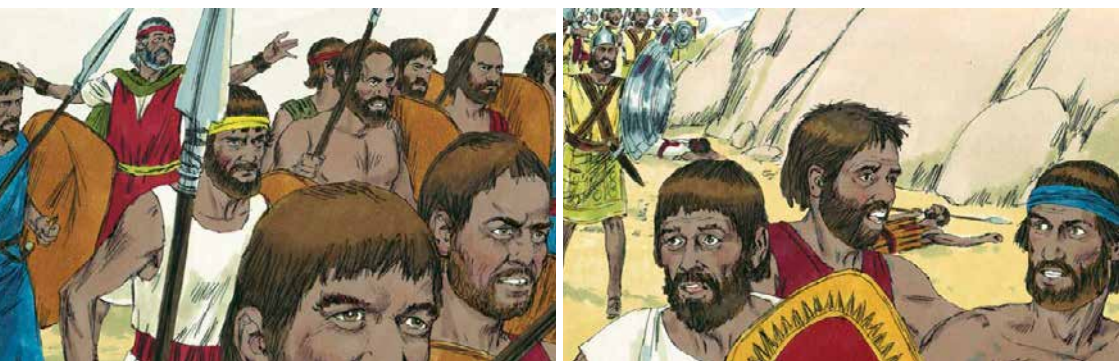
E dešuduj muškarcurja putuinas kroz o Kanan štarvardeš đes thaj askal boldinepe palpale. Thaj phendine e themešće: “E phuv si zurale plodno thaj bijanel but lače thaj bare plodurja.” Ali e deš špijunurja phendine: “E gava lenđe si zurale a godola manuša si divurja! Ako napadis len, sigurno pobedina amen thaj mudarenamen!”

Ali e aver duj uhode, o Klev thaj o Isus Navin, odma phendine: “Čačes si kaj si e manuša andar o Kanan zurale vuče thaj zurale, ali amen sigurno šaj te pobedis len! O Del borilapes pale amende!”

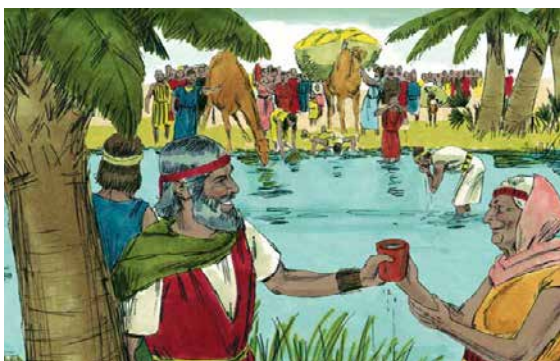
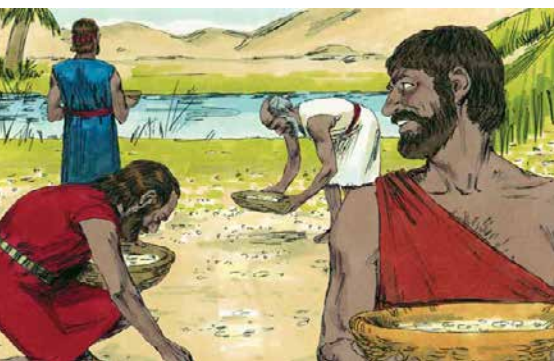
Ali o them či čutas kan ko Kaleb thaj ko Isus Navin. Thaj holjajle po Mojsije thaj po Aron thaj phendine: “Sostar andanamen akate pe akava džungalo than? Maj lače te ačhilamas ando Egipat, a na te avas mudarde ande borba a amare romnja thaj amare čhavra te aven roburja.” O them kamlas te izbiril pešće aver vođa savo boldelalen ando Egipat.

O Del zurales holjajlo thaj avilo ando šator e sastankosko. O Del phendas: “Pošto pobunisajle protiv mande, sasto them akana moraš te lutilas e pustinjasa. Osim o Isus Navin thaj o Kaleb, svako kas si biš brš ili majbut akate merela thaj nikada či dela ande obećime phuv.”

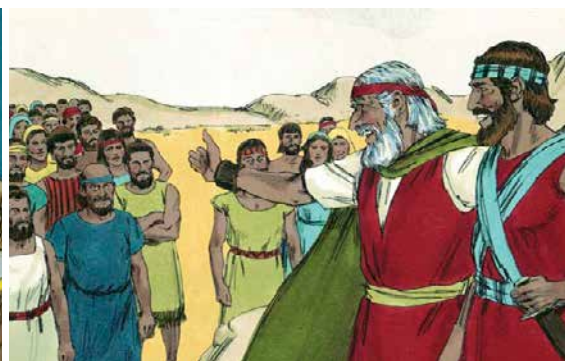
Kana o them ašundas godova, sas lenđe žao kaj sagrešisardine. Line piro oružije thaj đe te napadnin e Kananconen. O Mojsije upozorisarda len te na džan kaj o Del naj lenca, ali von či čhutine kan leste.

O Del či đelo lenca ane akaja bitka, pa sas porazime thaj but lendar sas mudarde. Askal e Izraelcurja boldine pes katar o Kanan thaj lutisardine e pustinjasa štarvardeš brš.

Ande godola štarvardeš brš sar o them Izraelosko lutilas e pustinjasa, o Del vodilas e briga pale lende. Dijalen mangro andar o nebo, savo akhardolas “mana”. Sago kaj vi bičhaldas lenđe jato čiriklja, save akhardanas prepelice, ande lenđe logorurja te šaj han mas. Sasti godoja vřijama, o Del arakhlas lenđe drze thaj lenđe sandale katar godova te na ćernjon.

O Del ćudesno dijalen ćak vi paj andar e stena. Ali vi ako o Del delas len kroz akala brš habe, paj, drze thaj sa so sas lenđe potrebno o Izraelosko them prigovorilas thaj mrmjlilas po Del thaj po Mojsije. Ali ćak vi askal, o Del sas verno kolešće so obećisardas e Avraamešće, e Isakošće thaj e Jakovešće.

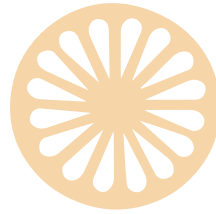
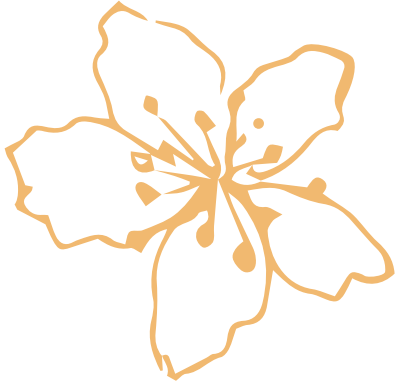
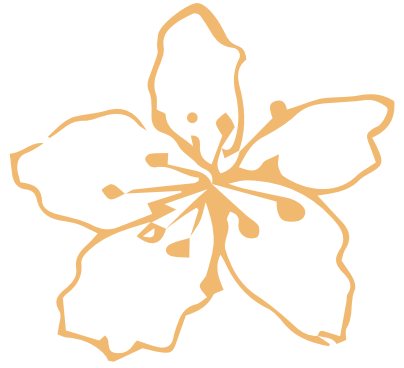

Jek aver drom kana e themes nas paj, o Del phendas e Mojsijašće: “Phen e stenaće thaj o paj inkljela andar late.” Ali o Mojsije ladžardas e Devles anglo sasto them gajda kaj dijas dab duvar pe stena e rovljasa umesto te phendasas laće. O paj inkljisto andar e stena te savora šaj pijen, ali o Del sas holjariko po Mojsije thaj phendas: “Tu či deža ande obećime phuv.”

Nakon so e Izraelcurja lutisardine e pustinjasa štarvardeš brš, sa save pobunisajle protiv o Del muline. Askal o Del palem andas e themes dži ko rubo ke obećime phuv. O Mojsije sas akana zurale purano pa o Del odabirisardas e Isus Navin te pomognil te vodisarel e themes. O Del isto gajda obećisardas e Mojsijašće kaj jek đes bičhalela proroko savo avela sago o Mojsija.

Askal o Del phendas e Mojsijašće te džal po vrho e planinako te šaj dičhel e obećime phuv. O Mojsije dikhlas e obećime phuv ali o Del či dijas te del ande late. Askal o Mojsije mulo, a e Izraelcurja tuguinas štarvardeš đesa. A o Isus Navin postanisardas lengo nevo vođa. O Isus Navin sas lačno vođa kaj paćalás thaj sas poslušno e Devlešće.

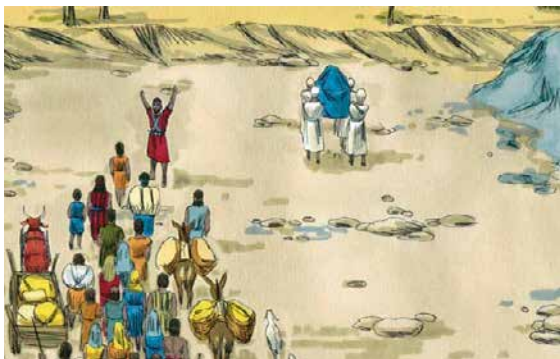

15

Obećime phuv

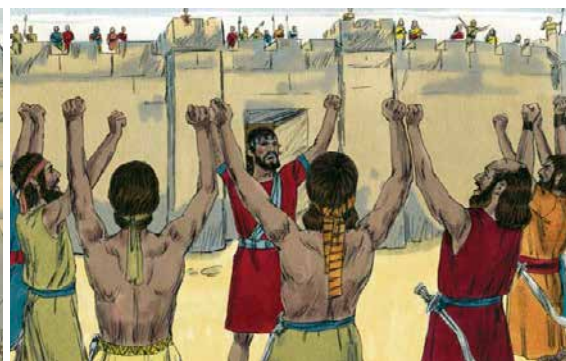
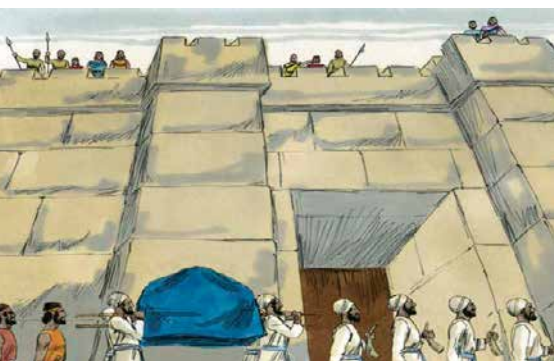
Biblijske paramiča andar o:
Isus Navin 1–24

Napokon sas e vrjama te e Izraelcurja den ande phuv e Kanan, e obećime phuv. O Isus Navin bičhaldas duj špijunen ando Kanansko gav Jerihon savo sas zaštitime e zurale zidonenca. Ando godova gav trailas jek kurva savi akhardolas Rahava, voj garadas e špijunen thaj maj posle pomožisarda lende te našen andar o gav. Čerdas godova kaj paćajas e Devleščé. A e špijunurja obećisardine e Rahavaće kaj zaštitina lat thaj laće familija kana e Izraelcurja uniština e manušen andar o Jerihon.

E Izraelcurja trubeine te načhen preko e reka savi akhardolas Jordan te šaj te den ande Obećime phuv. O Del phendas e Jošuašće: “Neka e rašaja džan prvo.” Čim e rašaja koračisardine ande reka e Jordanošći, o paj angle lende đelotar nizvodno te e Izraelcurja šaj načhen pe okoja rig e Jordanešći e šuće phuvjasa.

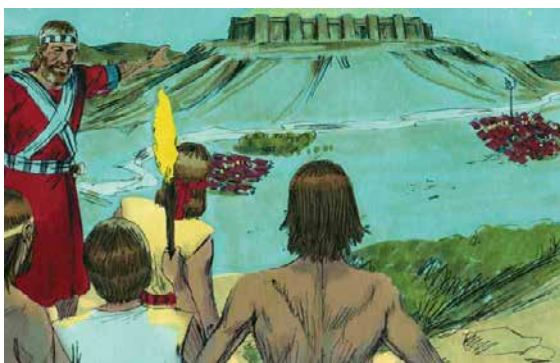
Nakon so o them nakhlo e reka e Jordanošći, o Del phendas e Jošuašće sar te napadnil o močno gav Jerihon. O them čhutas kan ko Del. Baš sar o Del phendas lenđe te ćeren, e vojnukurja thaj e rašaja šov đes marširinas oko o gav Jerihon jekhvar po đes.

O eftato đes, e Izraelcurja marširinas oko o gav još eftato drom. Dok marširinas oko o gav zadnjo data, e vojnukurja čhutine muj dok e rašaja phurdine ande pire trube.

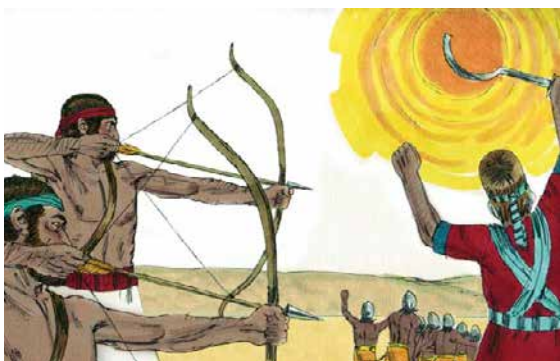
Askal e Jerihonošće zidurja haradile! A e Izraelcurja uništisardine sa ando gav sago kaj naredisardas lenđe o Del. Jedino poštedisardine e Rahava thaj laće familija, save postanisardine deo e Izraelconengo. Kana aver thema save trainas ando Kanan ašundine kaj e Izraelcurja uništisardine o Jerihon, zurales darajle kaj e Izraelcurja napadnina vi len.

O Del zapovedisardas e Izraelconenđe te či sklopisaren miro ni ječhe themesa andar o Kanan. Ali jek katar e Kananosko them, savo akhardolas Gibeon, hohadine e Isus Navin thaj phendine lešće kaj aven andar o than savo si dur katar o Kanan. Thaj rodine katar o Isus Navin te sklopil lenca miro. O Isus Navin thaj e Izraelcurja či phučline e Devles katar aviline e Gibeoncurja. Pa o Isus Navin sklopisardas miro lenca.

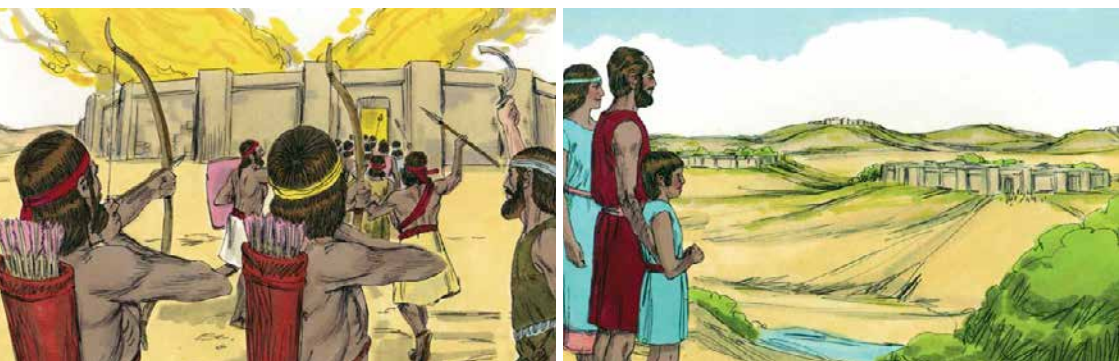
E Izraelcurja zurales holjajle kana ašundine kaj e Gibeoncurja hohadine len, ali održisardine miro lenca kaj godova sas obećime anglo Del. Jek vrjama maj posle, e kraljurja ječe aver themešće ando Kanan, e Amorejcurja, ašundine kaj e Gibeoncurja sklopisardine savezo e Izraelconenca, pa spoisardine pire vojske te aven sago jek bari vojska, thaj napadnisardine o Gibeon. E Gibeoncurja bičhaldine poruka e Isuse navinešće thaj rodine pomoć lestar.

Gajda kaj o Isus Navin ćidas e Izraelošće vojska thaj marširisardine sasti rjat te aven džike Gibeoncurja. Rano detharinako, iznenadisardine e Amorejke vojniconen thaj napadnisardine len.

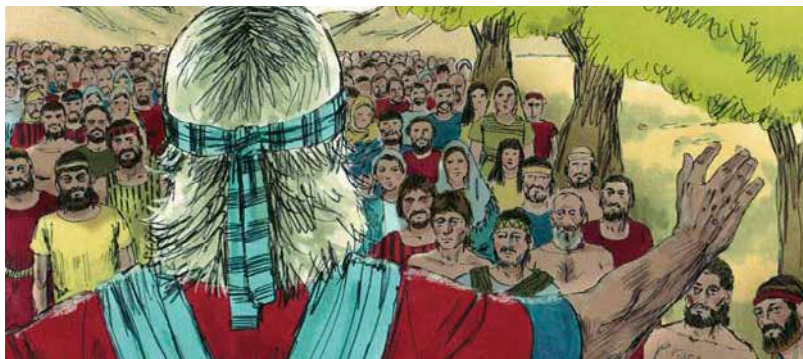
O Del borisajlo pale Izraelcurja godova đes.
Zbunisardas e Amorejcen thaj bičhalda
o baro ledo savo muda e bute Amorejcen.

O Del ujedno ćerdas te o kham ačhel pe jek
than te e Izraelconen avel dosta vrjama
te potpuno pobedin e Amorejconen. Godova
đes o Del dijas bari pobeda e Izraelconen.

Nakon so o Del pobedisardas godole vojska, aver but e Kanansko thema ćidinepe te napadnin e Izraelconen. O Isus Navin thaj e Izraelcurja napadnisardine len thaj pobedisardine len.

Nakon godoja bitka, o Del dijas svako izraelošće plemenošće lesko kotor katar e obećime phuv. Askal o Del dijas miro e Izraelošće themešće pe sa e granice.

Kana o Isus Navin phurailo, čidas sa e Izraelsko themes. O Isus Navin dijas gođi e theme pe lendi obaveza te aven poslušne e savezošće savo o Del sklopisardas e Izraelconenca po Sinaj. O them obećisardas kaj ačhela paćivalo e Devlešće thaj kaj inćarel lesko zakon.

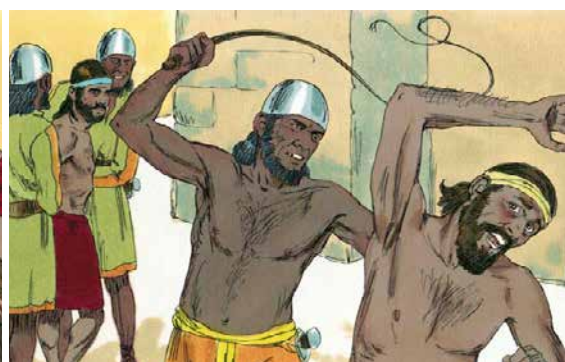
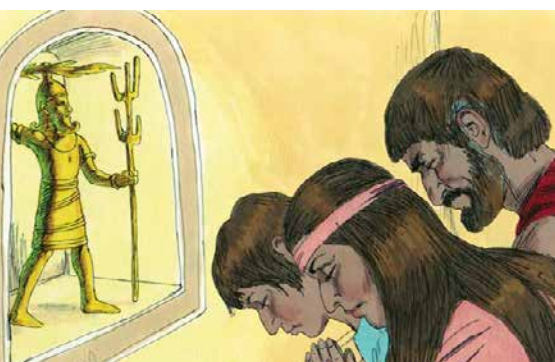
16

E osloboditeljja

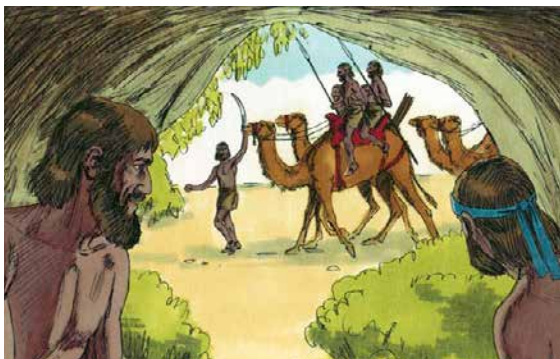
Bibliske paramiče andar e:
Scurja 1-3; 6-8

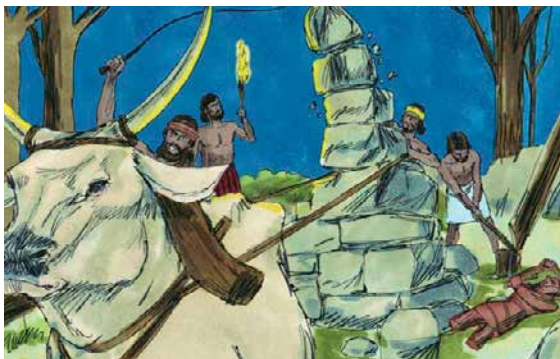
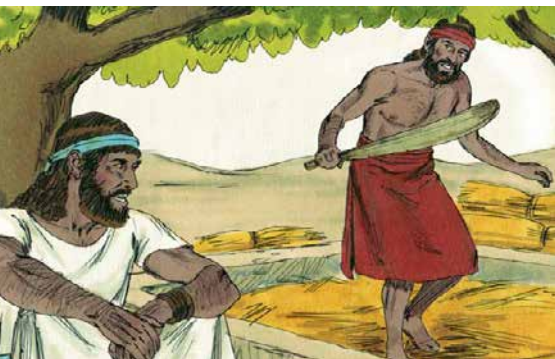
Nakon so o Isus Navin mulo, e Izraelcurja či čhutine kan ko Del thaj či tradine aver themen save nas izraelcurja andar o Kanan niti čhonas kan ke Devlešće zakonurja. E Izraelcurja počnisardine te poštuin e Kananconenđe devlen umesto e Jahve, savo sas jedino čačo Del. E Izraelconen nas caro, pa savora ćerenas so gndinas kaj si lače pale lende.

Pošto e Izraelcurja nastavisardine te aven bi paćivale e Devlešće, zato vo kaznisarda len gajda kaj muklas te lenđe dušmaja pobedin len. Godola dušmaja čordine but stvarja katar e Izraelcurja, uništinas lengo barvalipe thaj mudardine but e izraelconen. Nakon but brš kaj sas bi paćivale e Devlešće thaj sas mućime katar pire dušmaja, e Izraelcurja pokaisajle thaj rodine katar o Del te izbavil len.

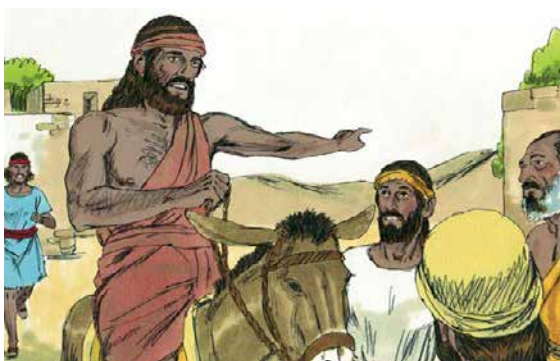
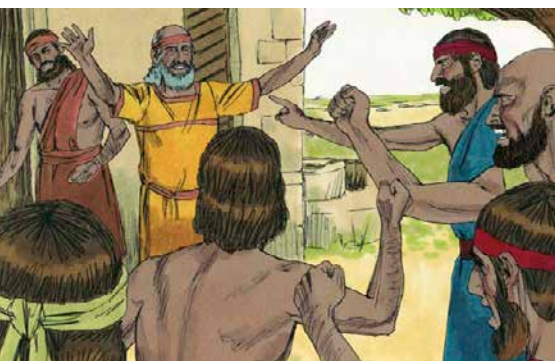
Askal o Del bičhaldas lenđe e manuše savo izbavisardalen thaj oslobodisardalen katar lenđe dušmaja thaj andas miro. Ali o them askal bistardas po Del thaj palem počnisardine te slavin e idolen. Pa o Del muklas e manušen andar o Midijan, save sas lenđe dušmaja thaj trainas paše lende, te pobedin len.

E Midejancurja ehta brš lenas sa so e izraelcurja posadisardine. E Izraelcurja gajda darajle, kaj garadonas pe pećine te či aračhenlen e Midejancurja. Napokon zavapisardine e Devlešće te spasil len.

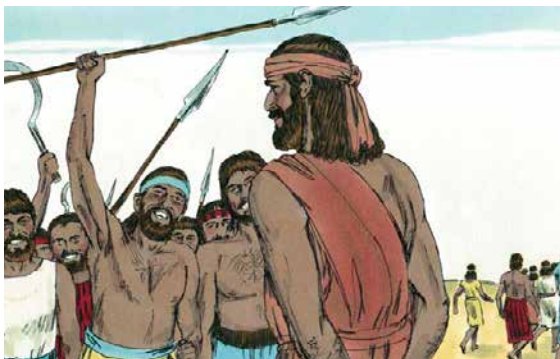
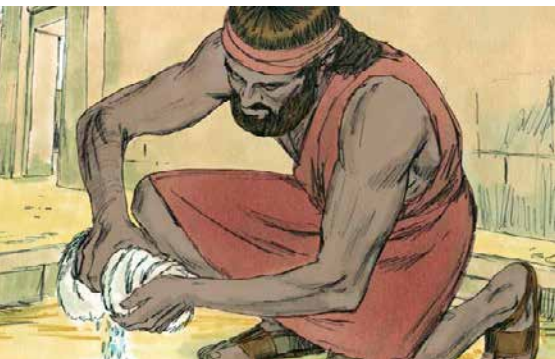
Jek đes, jek Izraelsko manuš savo akhardolas Gedeon čordanal čidelas o điv te či čoren les lestar e. Midejancurja. O anđeo e Jahvesko avilo e Gideonešće thaj phendas: “O Del si tusa, hrabro ratnikona. Dža thaj spasisar e Izraelconen katr e Midejancurja.”

E Gideonošće dades sas žrtveniko posvetime ječe idolešće. O Del phenda e Gideonešće te haravel godova žrtveniko. Ali o Gedeon daralas katar o them, pa ažučardas dok či peli e rjat. Askal haradas o žrtveniko thaj phaglas les ande kotora. Paše pašo than kaj sas o žrtveniko e idolešće vo vazdas nevo žrtveniko e Devlešće thaj žrtvuisarda žrtva e Devlešće po nevo žrtveniko.

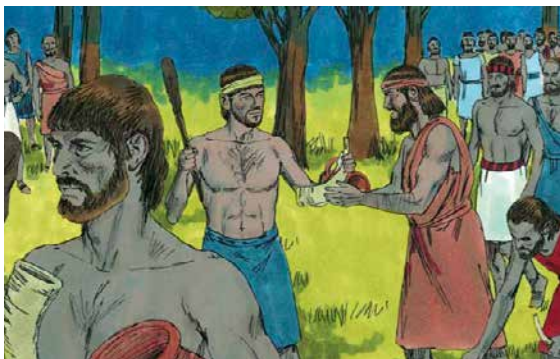
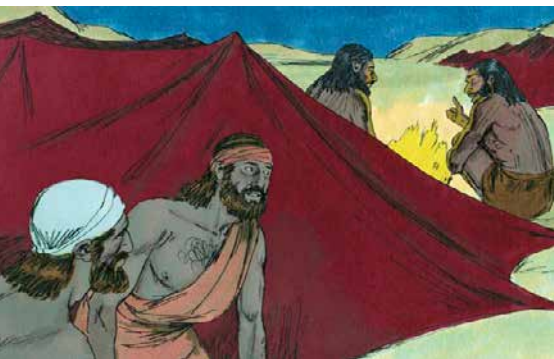
Aver detharin o them dikhlas kaj vareko haradas thaj uništisardas o žrtveniko, thaj zurales holjajle. Dele ke Gideonesko čer te mudaren les, ali e Gideonosko dad phendas lenđe: “Sostar probisaren te pomožisaren tumare devlešće? Ako si vo del, neka korkoro zaštitil pes.” Pošto vo godova phendas lenđe, o them či mudardas e Gideonite.

Askal e Midejancurja palem avile te čoren katar e Izraelcurja. Sas len gaći but kaj naštik sas te đinavenpes. O Gedeon akhardas e Izraelconen te zajedno borinpes protiv lende. O Gedeon zamolisardas e Devles te del len duj znakurja te avel sigurno kaj o Del koristila les te spasil e Izraelconen.

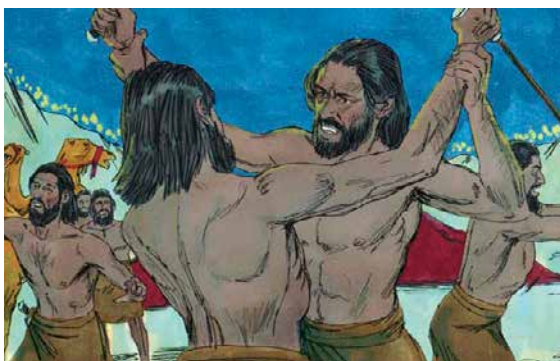
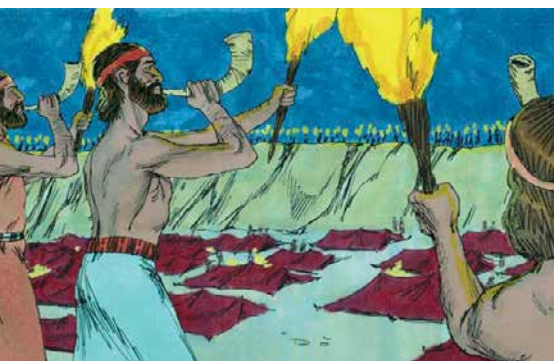
Sago prvo znako, o Gedeon čhtas e bakhрани morči pe phuv thaj rodas katar o Del te mućel te e detarinaći rosa perel samo pe bakhрани morči, a na pe phuv. O Del ćerdas godova. Aver rjat o Gedeon, manglas katar o Del te e phuv avel ćindī, ali e bakhrešći morči šući. O Del ćerdas vi godova. Akala duj znakurja uverisardine e Gideone kaj o Del koristila les te spasil e Izraelconen katar e Midejancurja.

Trjanda thaj duj milje (32.000) Izraelošće vojnukurja aviline ko Gedeon, ali o Del phendas lešće kaj si godova but them. Askal o Gedeon bićhaldas ćhere biš thaj duj milje (22.000) save daranas te borinpes. O Del phendas e Gideonešće kaj si još uvek but džene. Pa o Gedeon bićhaldas sa e theme ćhere thaj aćhiline samo trin šela (300) vojnukurja.

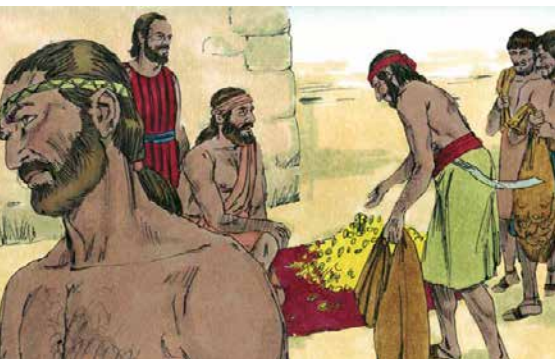
Godoja rjat o Del phendas e Gideonešće:
“Fulji ando Midejansko logori thaj kana
ašuneja so éeren svato, či majbut daraja.”
Pa godoja rjat o Gedeon fuljisto ando logori
thaj ašundas e Midejansko vojniko sar éerel
svato pire drugarešće so dikhlas suno. E
manušesko drugari phendas: “Akava suno
značil kaj e Gideonešći vojska pobedila
e Midejansko vojska!” Kana o Gedeon
ašundas akava, proslavisardas e Devles.

Askal o Gedeon boldapes ke pire vojnukurja thaj
svakones dijas šng, glinako ćupo thaj baklja.
Okružisardine o logori kaj sovenas e Midejanske
vojnukurja. E Gideonešće trin šela (300)
vojnukurja čhutine e baklje ande ćupurja te e
Midejancurja či dičhen o svetlo katar e baklje.

Askal sa e Gideonščé vojnukurja ando isto trenutko phagline pire ćupurja thaj andar jekhvar sikadine e jag katar e baklje. Zatrubisardine ande pire šnga thaj ćhutine muj: "Maćo palo Jahve thaj palo Gedeon!"

O Del zbunisardase Midejanconen, gajda kaj počnisardine te napadin korkoro pes thaj te mudarenpes maškar pende. Odma sas vi aver Izraelcurja akharde andar pire ćhera te pomognin te traden e Midejanconen. E buten mudardine thaj tradine okolen kaj aćhiline ande Izraelošći phuv. Godoja rjat muline šel thaj biš milje (120.000) Midejancurja. O Del spasisardas e Izraelconen.

O them kamlas te čhol e Gideone te avel lengo caro. O Gedeon či muklalen te ćeren godova, ali manglas te den les vareso sunakune angrušća kaj line katar e Midejancurja. O them dijas e Gideone bari količina sunakaj.

O Gedeon iskoristisardas o sunakaj te ćerel posebno odora savi inđarelas o baro rašaj ali o them počnisardas te inćarel lat sago kaj si idol. Pa o Del palem kaznisardas o Izrael pošto slavinas e idolen. O Del muklas lenđe dušmajen te pobedisaren len. Konačno palem rodine e Devle te pomožisarenen thaj o Del bičhaldas lenđe još ječhe osloboditelje.

Akava ponovilas pe but drom: e Izraelcurja grešinas, o Del kaznisardasas len, von pokaisajle sas, askal o Del bičhalasas lenđe izbavitelje te spasil len. Kroz but e brš, o Del bičhaldas buten osloboditeljen save spasinas e Izraelconen katar lenđe dušmaja.

Konačno o them molilas e Devle palo caro sago kaj sas sa vi aver theme Mangline te avel vi len caro savo si vučo thaj zuralo, thaj savo šaj te vodil len ande bitka. E Devlešće či sviđosajlo gadava so roden, ali dijas len e caro, sar vi rodine.

17

Devlesko savezo e Davidosa

Bibliske paramiča andar e:

1. Samuil 10; 15–19; 24; 31;

2. Samuil 5; 7; 11–12

O Saul sas prvo Izraelosko kraljo. Sas vučo thaj zgodno, baš sar o them kamlas. O Saul sas lačno kraljo prve brša dok vladilas e Izraelosa. Ali askal postanisardas opako manuš savo či čholas kan ko Del, pa o Del odabirisardas aver rome savo avela jek đes kraljo umesto leste.

O Del odabirisardas ječe terne Izraelco te avel kraljo posle o Saul. Lesko alav sas David. O David sas čobano andar o gav Vitlejem. Ande razne prilike, dok lelas sama pe pire dadesko stado, o David mudardas e lavos thaj e medvedo save napadnisardine e bakhren. O David sas ponizno thaj pravedno rom savo pačalas thaj sas verno e Devlešće.

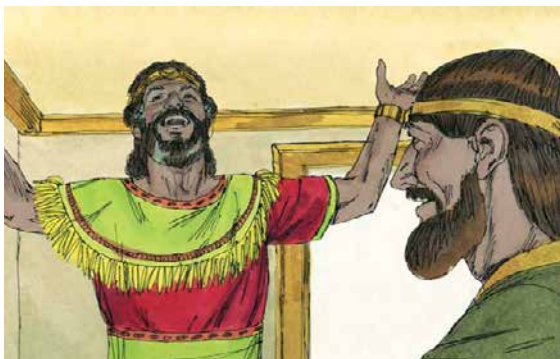
O David postanisardas silno vojniko thaj vođa. Kana sas o David još terno čhavo, borisajlo protiv jek divo alavesa Golijat. O Golijat sas obuči me vojniko, zuralo thaj skoro trin meterja vučo! Ali o Del pomožisardas e Davide te mudarel e Golijate thaj te spasisarel e Izraelconen. Nakon godova, o David pobedisaras ande but e bitke pe Izraelošće dušmaja, zbog soste o them veličisarelas les.

O Saul postanisardas ljubomorno andar godova kaj o them volilas e Davide. O Saul but drom lijas te mudarel les, pa o David garavelas pes katar o Saul. Jek đes, o Saul rodelas e Davide te mudarel les. O Saul dijas ande isto špilja kaj o David garadolas katar o Saul, ali o Saul či dikhlas les. O David sas akana zurale paše pašo Saul thaj šaj te mudarel les, ali či mudardasles. Umesto godova, o David čhindas kotor katar e Saulešći haljina te dokažil e Saulešće kaj či kamel te mudareles te vo avel kraljo.

Po krajo o Saul mulo ande bitka, a o David postanisardas kraljo po Izrael. Vo sas lačno kraljo, thaj o them volilas les. O Del blagoslovisardas e Davide thaj ćerdas les uspešno. O David borisajlo ande but e bitke thaj o Del pomožisardas les te pobedil e Izraelošće dušmajen. O David osvoisardas o Jerusalem thaj ćerdas les pire glavno gavesa. Dok o David vladilas ando Izrael postanisardas močno thaj barvalo.

O David kamlas te vazdel hramo kaj sa e Izraelcurja šaj te slavin e Devles thaj te prinosisaren lešće žrtve. Skoro štar šela (400) brš, o them slavilas e Devle thaj prinosisarenas lešće žrtve ando šatori e sastankosko savo o Mojsije sagradisardas.

Ali o Del bičhaldas e proroko e Natane ko David akale porukasa: "Pošto san tu rom ratniko, či sagrađija akava hramo pale mande. Čo čhavo sagrađila les. Ali me but blagoslovisarava tut. Jek katar čo potomko vladila sago kraljo mungre themesko zauvek!" Jedino e Davidesko potomko savo šaj te vladisarel zauvek si o Mesija. O Mesija si e Devlesko odabraniko savo spasila akale theme katar lenđe bezeha.

Kana o David ašundas kala alava, odma zahvalisardas e Devlešće thaj slavisardas les kaj obećisardas e Davidešće kava baro čast thaj but e blagoslovurja. O David či džanglas kana o Del ćerela sa gadava. Međutim sago vi kaj dogodisajlo, e Izraelcurja moraš te ažučaren još but e vrjama maj sigo nego so avela o Mesija, skoro milje (1.000) brš.

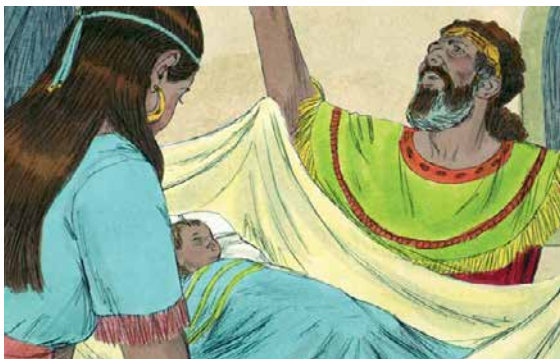
O David vladisardas pravedno thaj verno
but e brša, thaj o Del blagoslovisarda
les. Ali pašo krajo pe trajosko, gadno
pogrešisardas protiv o Del.

Jek đes, dok sas sa e Davidešće vojnukurja
dur katar o čher thaj vodinas e bitke,
vo dikhlas andar piro dvoro ječe šukar
manušnja sar najol. Lako alav si Betšeba.

Umesto te boldel o šoro, o David bičhaldas varekas pale late te anela leste. Sutas lasa thaj bičhaldas lat čhere. Nedugo posle godova e Betšeba bičhaldas poruka e Davidešće thaj phendas lešće kaj si khamni.

E Betšebako rom, manuš alavesa Urije, sas jek katar e Davidešće majlačhe vojnukurja. O David akhardas e Urija palpale katar e bitka thaj phendas lešće te džal thaj te avel pire romnjasa. Ali o Urije odbisardas te džal čhere dok sas aver vojnukurja ande borba. Pa o David bičhaldas e Urijas palpale ande borba te čhol e generalos kote kaj si e dušmaja maj zurale te vo šaj avel mudardo.

Nakon so sas o Urije mudardo, o David lija romnjaće e Betšeba. Maj posle bijandas e Davidešće čhaves. O Del zurales holjajlo zbog godova kaj ćerdas o David, pa bičhaldas e proroko e Natanes te phenel e Davidešće savo bilačhipe sas lesko bezah. O David pokaisajlo pale pire bezeha thaj o Del jartosardas lešće. Dži ko krajo pe trajosko o David džalas e Devlešće dromesa thaj paćalal lešće čak vi ande phari vrjama.

Ali sagod kazna pale lesko bezah, lesko čhavo mulo. Isto gajda pale Davidosko trajo sas borbe ande lešći famija, thaj e Davidošći snaga zurale slabolas. Vi ako o David nas verno e Devlešće, o Del sas ipak verno thaj ispunisarda pire obećanja. Maj posle e Davide thaj e Betšeba sas još jek čhavo, thaj akhardine les Salomon.

18

Podelime carstvo

Bibliske paramiča andar e:
1. Kraljevima 1–6; 11–12

Pale but brš, o David mulo. A lesko čhavo o Salomon počnisardas te vladil po Izrael. O Del progovorisardas e Salomonešće thaj phučla les so majbut kames te avel tut. Kana o Salomon manglas mudrost, o Del sas zadovoljno thaj ćerdas les te avel maj mudro manuš po them. O Salomon sićilo but stvarja thaj sas zurale mudro sudco. O Del ćerda les te avel vi zurale barvalo manuš.

O Salomon, ando Jerusalimo vazdas hramo pale savo lesko dad o David ćerdas plano thaj ćidas matrijali. O them akana poštuinas e Devle thaj prinosilas lešće žrtve ando hramo umesto ando šatori e sastankosko. O Del avilo thaj sas prisutno ando hramo, thaj trajilas pire themeja.

Ali o Salomon volilas e romnjen andar e aver phuvja. Thaj zato či paćajas e Devlešće thaj lijas pešće pale romnja bute manušnjem, skoro miljen (1.000) len! But katar godola manušnja aviline andar e aver phuvja thaj andine pesa pire devlen thaj nastavisardine te poštuin len. Kana o Salomon phurilo vi vo počnisardas te poštuil pire romnjende devlen.

O Del holjajlo po Salomon thaj obećisardas lešće, sar e kazna pale godova kaj či paćajas e Devlešće, obećisardas kaj nakon e Salomonesko smrto, podelila e Izraelošće themes ande duj carstvurja.

Nakon so mulo o Salomon, lesko čhavo o Rovoam postanisardas caro. O Rovoam sas bi gođaver. Sa o them andar o Izrael ćidapes te potvrđin lespalo caro. Phendas e Rovoamešće kaj o Salomon tradelas len te phare ćeren bući thaj te počinen o baro porez.

O Rovoam dile phendas lenđe: “Tumen gndin kaj mungro dad o Salomon tradelas tumen te phares ćeren bući, ali me tradava tumen još majphare te ćeren bući nego so vo tradelas tumen, thaj kazniva tumen maj but nego vo.”

Thaj gajda, deš e Izraelošće plemenurja pobunisajle protiv o Rovoam. Samo duj plemenurja ačhiline lešće verne. Akala duj plemenurja postanisardine e Judejsko carstvo.

Aver deš thema andar e Izraelosko plemeno, save pobunisajle protiv o Rovoam, čhutine e manušes savo akhardolas Jeroboam te avel lengo caro. Piro carstvo čhutine ande severno rig e phuvjako, a akhardonas o Izraelosko carstvo.

O Jerovoam pobunisajlo protiv o Del thaj crdas e themes po bezah. Vazdas duj idolurja te o them poštuil len, umesto te poštuin e Devles ando hramo ando Judejsko carstvo.

O Judejsko thaj o Izraelsko carstvo postanisardine dušmaja thaj često borinas pes jek protiv avereste.

Ando nevo Izraelsko carstvo, sa e carurja sas bilačhe. But katar godola carurja sas mudarde katar e Izraelcurja, save kamline te postanin carurja umesto lende.

Sa e carurja thaj o but o them ando Izraelosko carstvo poštuinas e idolen. Lengo klanjipe e idolende često uključilas seksualno bilačhipe, a varekana prinosinas e čhavrenca sago žrtve.

E Judejske carurja sas potomkurja e Davidešće. Varesave katar godola carurja sas lače manuša save vladinas pravedno thaj poštuinas e Devles. Ali majbut e Judejske carurja sas bilače thaj poštuinas e idolen. Varesave carurja čak žrtvuinas pire čhavren e hohamne devlende. But o them andar e Judeja isto pobunisajle protiv o Del thaj poštuinas aver devlen.

19

Prorokurja

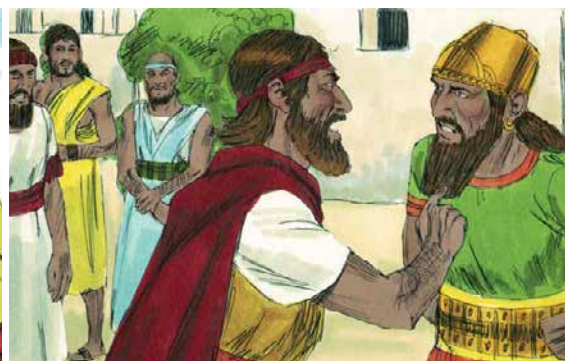
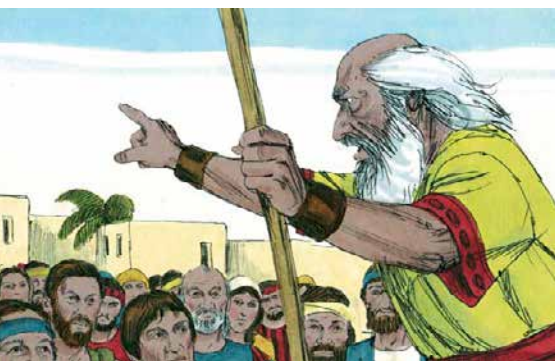
Bibliske paramiče andar e:

1. Kraljurja 16–18;

2. Kraljurja 5;

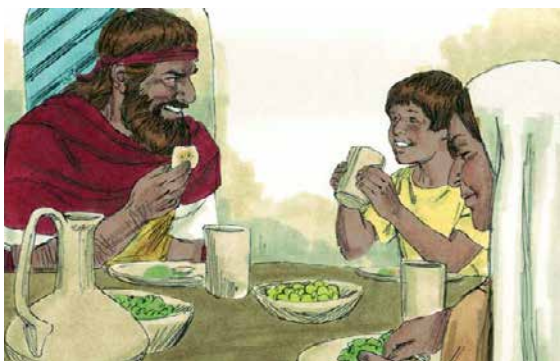
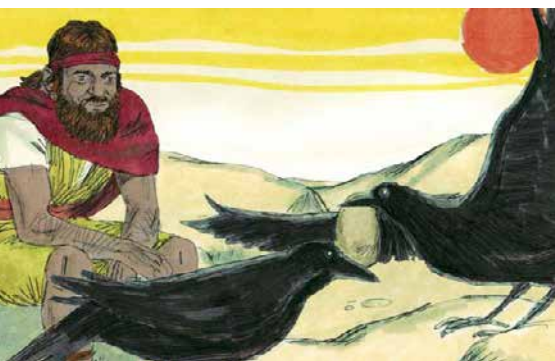
Jeremija 38

Kroz sast Izraelošći istorija, o Del bičhalelas lenđe prorokurja. E prorokurja ašundine e poruka katar o Del thaj askal phenenas e themešće e Devlešći poruka.

Kana sas o Ahav caro ando Izrael O Ilija sas proroko. O Ahav sas bilačo manuš thaj hrabilas e themes te poštuisaren e hohamne devle savo akhardolas Vaal. A o Ilija phendas e Ahavešće: “Či avela bršnd niti rosa ando Izraelsko carstvo dok me či gajda phenav.” Pe godova o Ahav zurales holjajlo.

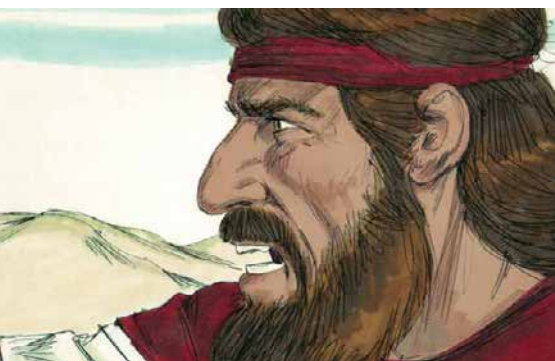
O Del phendas e Ilijašće te džal dži ko potoko ande pustinja thaj te garadol katar o Ahav savo kamlas te mudarel les. Svako rjat thaj svako detharin, e čiriklja anenas lešće mangro thaj mas. O Ahav thaj lešće vojnukurja rodenas e Ilija, ali naštik arakhlineles. E suša sas gajda bari pe phuv kaj po krajo vi godova potoko šučilo.

Zato o Ilija đelotar ande aver phuv savi sas paše. Ande godoja aver phuv trailas jek udovica thaj lako čhavo, Von skoro ačhiline bi hamasko zbog godova kaj nas bršnd thaj sas e bari suša zbog savi avili e bari bok vi ande godoja phuv. Ali von vodinas e briga palo Ilija a o Del askal vodilas e briga pale lende, gajda kaj lengo čaro palo aro thaj lenđi flaša palo zetino či ačhiline čučē. Sas len so te han kroz sasti vrjama dok sas e bok. O Ilija ačhilo okote varesave brša.

Nakon trin thaj epaš brš, o Del phendas e Ilijašće, te boldelpes ando Izraelsko carstvo thaj te phenel e Ahavešće kaj palem bičhalela bršnd. Kana o Ahav dikhlas e Ilija, phendas lešće: "A kate san tu savo anes nevolje!" O Ilija phendas lešće, "Tu san godova savo anel nevolje. Mukline e Jahve, e pravo Devles, thaj poštuin e Vaalo. An sa e themes andar e Izraelosko carstvo pe planina Karmel."

Sa o them andar o Izraelsko carstvo, uključime štar šela thaj pandžvardeš (450) Vaalošće prorokurja, aviline pe planina Karmen. O Ilija phendas e themešće: "Džikaj predomislina tumen? Ako si o Jahve Del, služisaren lešće! A ako si o Vaal Del, služisaren lešće!"

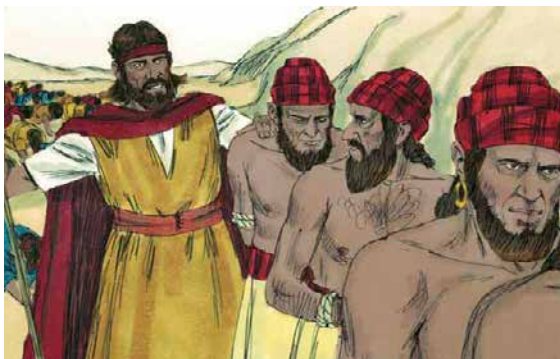
Askal o Ilija phendas e Vaalošće prorokonende:
“Den čhurjasa bikos thaj pripremin
les sago žrtva, ali na te den jag. Me ćerava
isto gajda. O Del savo odgovoril e jagasa
si čačo Del.” Thaj gajda e Vaalošće rašaja
pripremisardine žrtva, ali či astardine jag.

Askal e Vaalošće prorokurja molisajle e
Vaalošće alavenca: “Šunamen o Vaale!”
Sasto đes molisajle thaj čhutine muj thaj vi
čhinenas pes čhurjenca, ali nas odgovor.

Po krajo e đeseko, o Ilija pripremisardas žrtva e Devlešće. Askal phendas e themešće te polin dešuduj bare posude pajesa pe žrtve dok o mas, e kaš, thaj čak vi e phuv oko žrtveniko nas skroz sa ćingo.

Askal o Ilija molisajlo: “Jahve, Devla e Avramesko, Isakosko, thaj e Jakovesko, sikav amende ađes kaj san tu o Del e Izraelosko thaj kaj sem me ćiro sluga. Odgovorisar mande te kava them džanel kaj san tu o pravo Del.”

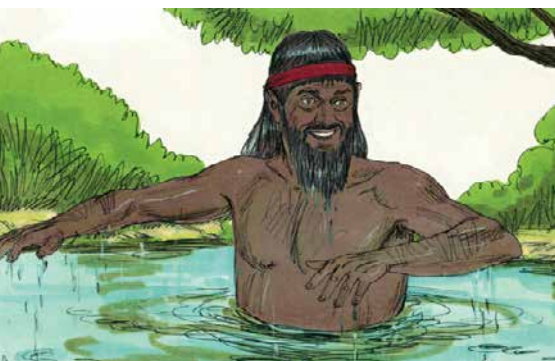
Andar o nebo odma peli e jag thaj dijas jag
o mas, e kaš, o bar, e phuv thaj čak vi
o paj kaj sas oko o žrtveniko. Kana o them
dikhlas akava, peline pe phuv thaj phendine:
“O Jahve si o Del! O Jahve si o Del!”

Askal o Ilija phendas: “Na mućen te ni
jek e Baalesko proroko našel.” Gajda kaj
o them astardas e Vaalošće prorokonen
inđardine len o kotar thaj mudardine len.

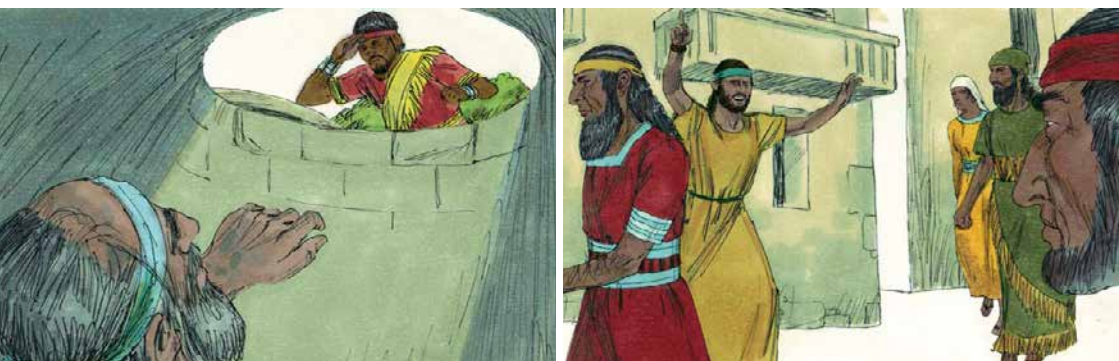
Askal o Ilija phendas e Ahavešće savo sas caro:
“Odma bolde tu ando gav, kaj avel o bršnd.”
Ubrzo o nebo kaljilo thaj počnisardas o pljusko.
O Jahve ačhadas e suša thaj sikadas kaj si
Vo pravo Del.

Nakon e Ilijašći vrjama, o Del odabirisardas e
manuše savo akhardolas Elizej te avel proroko.
O Del ćerdas but čudurja kroz o Elizej. Jek
katar e čudurja dogodisajlo e Namanešće, e
dušmanešće zapovednikošće, saves sas baro
morčhako nasvalipe. Vo ašundas palo Elizej
thaj đelo leste thaj phučlas e Elizejes te
sastarel les. O Elizej phendas e Namanešće te
umočilpes efta drom ande reka e Jordanošći.

Po početko o Naman sas holjariko thaj či kamlas te ćerel godova, kaj zvućilas dilipe. Ali maj posle predomislisajlo thaj umoćisajlo efa drom ande reka e Jordanošći. Kana zadnjo drom inkljisto, lešći morćhi sas potpuno sasti! O Del sastardasles.

O Del bićhalelas but averen prorokonon. Von phenenas e themešće te na majbut poštuin e idolen thaj te počnin te sikaven e pravda thaj o milosrđe averenđe. E prorokurja upozorinas e theme te ako či aćhena te ćeren bilaćhipe thaj či počnin te poštuin e Devles, askal o Del osudila len sago došaren thaj kaznilalen.

E manuš a či majbut čhonas kan ko Del.
Često bilače postupinas e prorokonenca
thaj varekana vi mudarenas len. Jekhvar o
proroko Jeremija sas čhutino ane šući haing
thaj muklino okote te merel. Potonisrdas
ande čik savi sas tele ande haing, ali askal
o caro smiluisajlo pe leste thaj naredisardas
pe slugenđe te crden e Jeremija avri
andar e haing maj sigo nego so merel.

E prorokurja nastavisardine te anen e
themešće e Devlešći poruka vi ako o them
mrzalas len. Upozorinas e themes kaj o
Del uništila len ako či pokainpes. Gajda
denas gođi e theme pe okova so o Del
obećisardas lenđe kaj bičhalela pire Mesija.

20

Izganstvo thaj boldipe palpale

Biblsko paramiči andar:

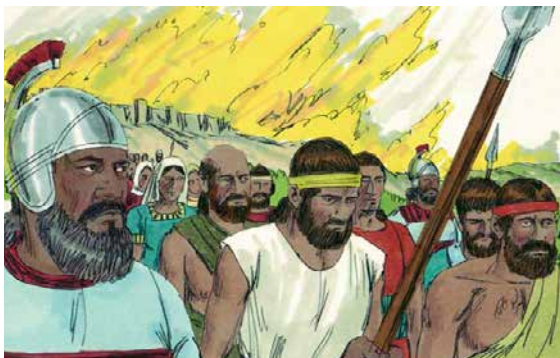
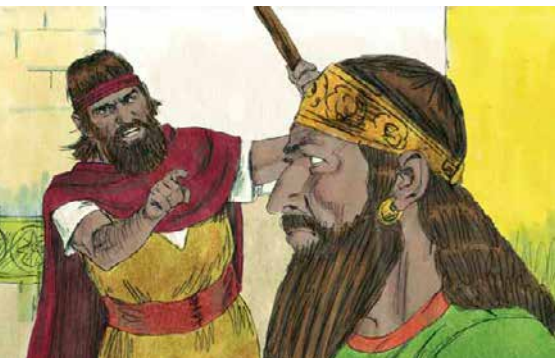
2. Kraljevima 17; 24–25;

2. Ljetopisima 36;

Ezra 1–10;

Nehemija 1–13

Izraelosko carstvo thaj o Judejsko carstvo liduj sagrešisardine protiv o Del. Prekršisardine o savezo savo o Del lenca sklopisardas po Sinaj. O Del bičhalelas e prorokonon te upozorisaren len te pokajinpes thaj te Les poštuisaren ali von odbiardine te paćan.

Thaj o Del kaznisardas liduj kraljevstvurja gajda kaj muklas lenđe dušmajen te uništisaren len. Asirsko carstvo, jek moćno, thaj okrutno them, uništisardine o Izraelosko carstvo. E Asirijcurja sas mudarde but o them ande o Izraelosko carstvo, line sa so sas molas, thaj dine jak bute phuvja.

E Asirijcurja čidine sa e barvale, vođen, thaj e vešten romen thaj inđardinelken ande Asirija. Ando Izraelsko carstvo ačhile samo e čore Izraelcurja save nas mudarde.

Askal e Asirijcurja andine e stranconen te trajin ande phuv kaj sas e Izraelconengo carstvo. E strancurja palem vazdine e gava thaj lenas pe e Izraelconenca save ačhile kote. E potomkurja e Izraelošće save linepes e stranconenca akhardonas Samarijancurja.

O them ando Judejsko carstvo dikhline sar o Del kaznisardas e theme andar o Izraelosko carstvo zato kaj či paćanas lešće thaj či ašunenas leste. Ali vi maj dur poštuisaren e idolen, uključime e Kananconenđe devlen. O Del bičhalelas e prorokonon te upozorisaren len, ali von čikamline te ašunen.

Varekaj katar e 100 brš nakon so e Asirijcurja uništisardine e Izraelosko carstvo, o Del bičhaldas e Nabukodonozore, e kraljo e Valilonešće, te napadnisarel o Judejako carstvo. O Vavilon sas zuralo carstvo. E Judejske kraljurja ačhiline pe godova te aven e Nabukodonozorešće sluge thaj te počinen lešće but e love svako brš.

Ali nakon vareso brša, o Judejsko kraljo pobunisajlo protiv o Vavilon. Pa e Vaviloncurja napadnisardine o Judejsko carstvo. Osvoisardine o gav Jerusalem, uništisardine o hramo thaj line sa o barvalipe andar o gav thaj andar o hramo.

Te kaznisarel e Judesko caro pale pobuna, e Nabukodonozešće vojnukurja mudardine e kraljošće čhaven angle leste thaj askal korordinele. Nakon godova inđardine e caro te merel ando phanglipe ando Vavilon.

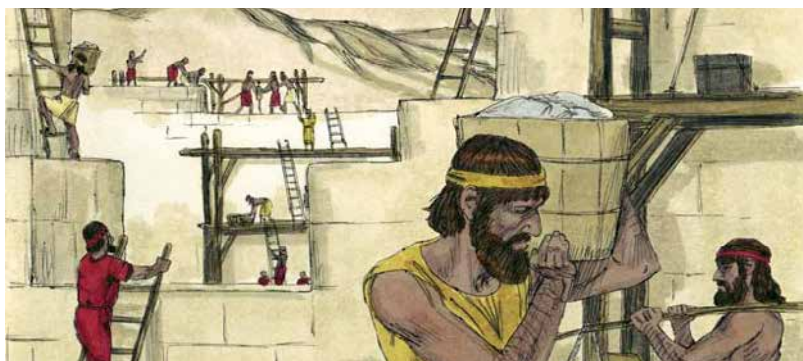
O Nabukodonozor thaj lešće vojnukurja inđardine gata sa e theme andar o Judejsko carstvo ando Vavilon, mukline samo e maj čore theme te posadin e njive. Akaja vrjama kana sas e Devlesko them tradino andar e Obećime phuv akharelpes izganstvo.

Viako o Del kaznisardas pe theme zbog lenđe bezeha gajda kaj inđardalen ando izganstvo, Vo či bistardas pe lende niti pe kova so obećisardas lenđe. O Del nastavisardas te lel sama pe po them thaj vi majdur phenelas lenđe preko e prorokurja. O Del obećisardas kaj von pale eftavardeš brš, boldenapes palem ande Obećime phuv.

Eftavardeš brš maj posle, o Kir, Persisko kraljo, porazisara o Vavilon, pa o Persisko carstvo sas zamenime e Babilonsko carstvos. E Izraelcurja akana akhardonas Židovurja thaj majbut von nakhline po sasto trajo ando Vavilon. Samo varesošće zurale purane Židovurja denpe gođi e Judesko phuvjaće.

O Persisko carstvo sas zuralo, ali milosrdno prema o them saven pokorisardine. Cara nakon so o Kir postanisardas kraljo Perzijako, dijas naredba te bilo savo Židovo kamel te boldelpes ande Judeja šaj te inkljel andar e Persija thaj boldelpes ande Judeja. Čak dijalen vi love te vazden o Hramo! Gajda kaj nakon eftavardeš brš ando izganstvo, cikni grupa Židovsko them boldaspe ando gav o Jerusalem ande Judeja.

Kana o them areslo ando Jerusalem,
palem vazdine o Hramo thaj e zidurja
oko gav. Viako sas vi majdur tale aver
thema, palem trainas ande Obećime phuv
thaj štuinas e Devle ando Hramo.

21

0 Del običisarel e Mesija

Biblijske paramiča andar o:

Postanak 3,15; 12,1–3;

Ponovljeni zakon 18,15;

2. Samuilova 7; Jeremija 31;

Isaija 59,16; Danijel 7;

Malahija 4,5; Isaija 7,14; Mihej 5,2;

Isaija 9,1–7; 35,3–5; 61; 53;

Psalmi 22,18; 35,19; 69,4; 41,9;

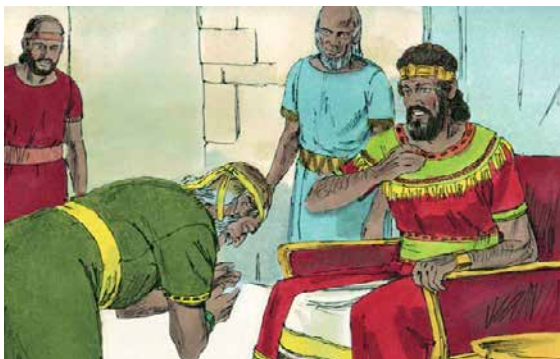
Zaharija 11,12–13;

Isaija 50,6; Psalam 16,10–11

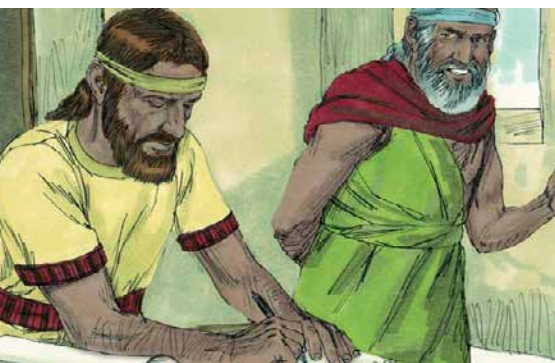
Katar o početko, o Del planirisarda te bičhalel e Mesija. Prvo obećanje palo Mesija avilo e Adamešće thaj e Evaće. O Del obećisardas kaj avela bijando e Evako potomko, savo zdrobila e sapesko šoro. O sap savo hohadas e Eva sas o Beng. O obećanje značisardas kaj o Mesija pobedila e Benće.

O Del obećisardas e Avraamešće kaj kroz leste sa e themešće manuša primina blagoslov. Akava blagoslov avela ispunime kana avela o Mesija. Vo omugućila te svako manuš andar svako them aven spasime.

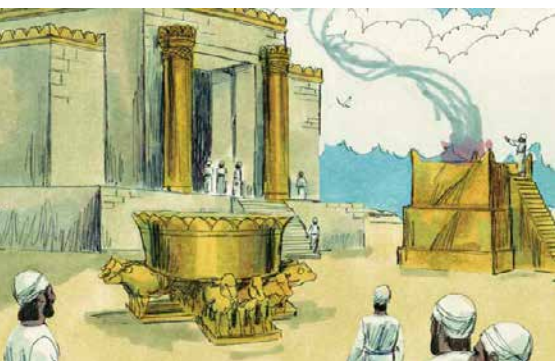
O Del obećisardas e Mojsijašće kaj ando budućnost vazdela još jeće proroko sago e Mojsija. Akava sas još jek obećanje palo Mesija savo avela ande cara maj posle vrjama.

O Del obećisardas e Davidešće savo sas caro, kaj jek katar lešće potomkurja vladila sago caro e Devlešće themeja zauvek. Akava značilas kaj o Mesija avela jek katar e Davidešće potomkurja.

Kroz e Jeremijasko potomko, o Del obećisardas kaj sklopila Nevo Savezo, ali na savezo sago kaj o Dele sklopisardas e Izraelconenca po Sinaj. Ando Nevo Savezo o Del ramola piro zakono pe themešće lile, a o them priznajila e Devles, avena lesko them, a vo jartola lenđe bezeha. O Mesija utemeljila o Nevo Savezo.

E Devlešće prorokurja isto gajda phendine kaj o Mesija avela proroko, rašaj thaj caro. Proroko si manuš savo ašunel e Devlesko alav thaj askal phenel e themešće so phendas o Del. O Mesija si godova proroko bi manako saves o Del obećisardas kaj bičhalela.

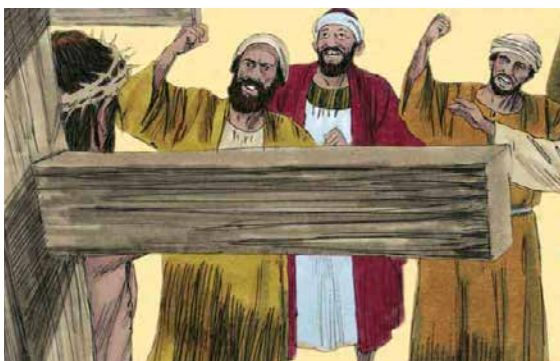
E Izraelošće rašaja prinosinas žrtve e Devlešće umesto o them, sago zamena pale lenđe bezeha. E rašaja isto molinas pe e Devlešće palo them. O Mesija avela godova savršeno baro rašaj savo prinesila korkoro pes sago savršeno žrtva e Devlešće.

Caro si vareko savo vladilas ando carstvo thaj sudilas e themešće. O Mesija avela godova savršeno caro, savo bešela po prestolje pire prapaposko e Davidosko. Vladila pe sasto them zauvek, uvek sudila pravo thaj anela lače odluke.

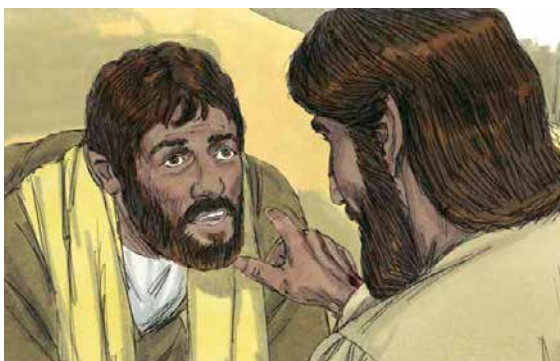
E Devlešće prorokurja još but godova
proreknisardine palo Mesija. O proroko Malahija
prorokuisardas kaj majsigo katar o Mesija avel
jek aver baro proroko. O Isaija prorokuisardas
kaj o Mesija avela bijando katar e čhej savi
još nas udajime. O prorok Mihej phendas kaj
avela bijando ando gav Vitlejem.

O proroko Isaija phendas kaj o Mesija trajilas
ande Galileja, tešisarela e theme phade ilenca,
thaj proglasila sloboda e phanglende. Isto
gajda predvidisardas kaj o Mesija sastarela
e nasvale theme thaj okolen save naštik
ašunenenas, dičhenas, mothonas thaj phirenas.

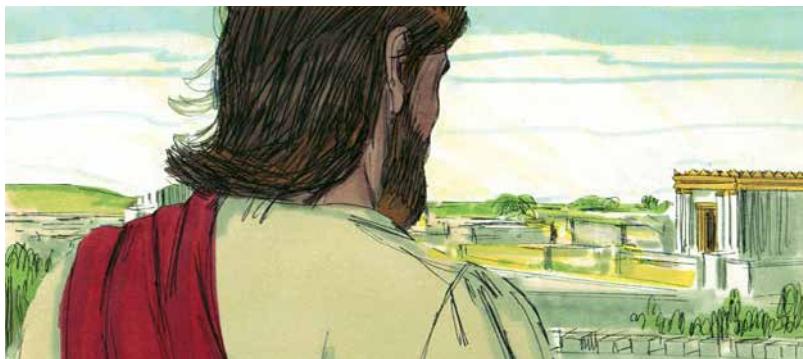
O proroko Isaija isto gajda prorokuisardas kaj e Mesija mrzana bi razlogosko thaj kaj odbacina les. Aver prorokurja phendine kaj okola save mudarena e Mesija čhudena e kocka pale lešće drze thaj kaj lesko drugari izdaila les. O proroko Zaharija anglal dikhlas kaj godova drugari avela počindo trjanda rupune lovora palee Mesijašći izdaja.

E prorokurja isto gajda phendine sar o Mesija merela. O proroko Isaija anglal dikhlas kaj o them čhungarela les, marena muj lestar thaj marena e Mesija. Hvarena les thaj merela ande bari patnja thaj muka, vi ako či ćerdas nisosko bilačhipe.

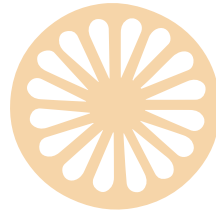
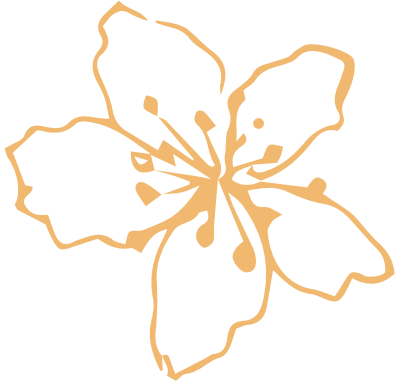
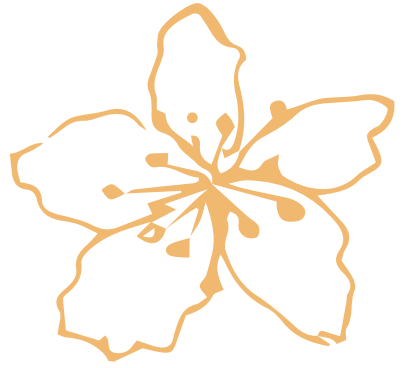

E prorokurja isto gajda phendine kaj o Mesija avela savršeno bi bezehengo. Merela te lel pe peste e kazna pale bezeha sa e themešće. Lešći kazna anela miro maškar o them thaj o Del. Thaj zbog godova sas e Devlešći volja te merel o Mesija.

E prorokurja anglal dikhline kaj o Mesija merela, ali vi kaj o trito đes o Del vazdelales andar e mule. Kroz e Mesijasko smrto thaj lesko uskrsnuće, o Del ostvarila piro plano te spasil e bezehalen thaj te započnil o Nevo Savezo.

O Del sikadas e prorokonende but stvarja palo Mesija, ali o Mesija či avilo pale vrjama dok trajilas ni jek kadar godola prorokurja. 400 brš nakon so sas dino zadnje proročanstvo, tačno ande pravo vrjama, o Del bičhaldas e Mesija po them.

22

E Jovanesko bijandipe

Biblijske paramiča andar:
Luka 1

Maj sigo, o Del ćerelas svato e themeja kroz
pire anđelurja thaj kroz e prorokurja.
Ali askal nakhlo štar milje 400 brš sar o Del
či javisajlo lenđe. Katar jekhvar o anđeo
avilo jeće purane rašaješće kasko alav sas
Zaharija e porukasa katar o Del. O Zaharija
thaj lešći romnji, e Jelisaveta, sas zurale
pobožno manuša, ali naštik sas len čavra.

O anđeo phendas e Zaharijašće: “Ćiri romnji
e Jelisaveta ačhela phari thaj bijanela tuće
čhaves. Tu Dele alav Jovano. Vo avela ispunime
e Sveto Duhosa, thaj pripremila e theme
pale e Mesijasko drom kaj trubul te avel.”
O Zaharija phendas: “Mungri romnji thaj
me sam zurale purane te avelamen čavra.
Sar te džanav kaj akava avela čačes?”

Pe godova o anđeo phendas e Zaharijašće, “Bičhaldo sem katar o Del te anav tuće kava lačo nevipe. Pošto či paćajan mande, akana zanemija thaj naštik te ćereja svato dok o čhavro či bijandol.” O Zaharije odma zanemisardas. Askal o anđeo đelotar katar o Zaharija. Pale godova o Zaharije boldaspe ćhere thaj lešći romnji ačhili phari.

Kana e Jelisaveta sas phari šov čhon, o anđeo pojavisajlo vi ječhaće andar e Jelisavetaći familija savi akhardolas Marija, Voj sas čhej thaj sas verime e manušesa savo akhardolas Josif. O anđeo phendas leće: “Ačheja phari thaj bijaneja čhaves. Thaj deja les alav Isus. Vo avela Čhavo e Bere Devlesko thaj vladisarela zauvek.”

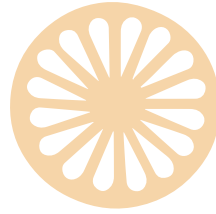
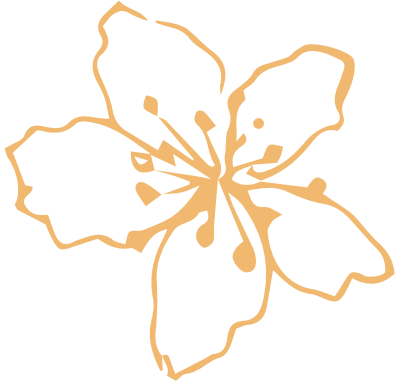
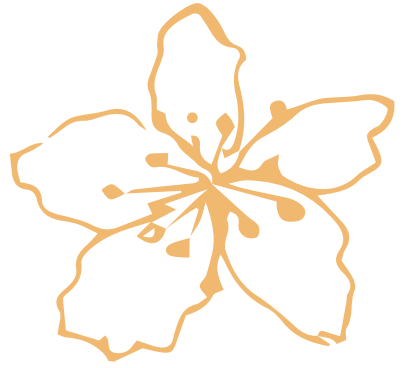

Pe godova e Marija phendas: “Sar šaj te avel gadava, kana sem još čhej?” O anđeo objasnisardas laće: “O Sveto fuljela pe tute, thaj e Sila e Devlešći zasinila tu. Gajda kaj o čhavro avel Sveto, Čhavo e Devlesko.” E Marija paćajas thaj prihvatisardas so o anđeo phendas laće.

Ubrzo nakon so o anđeo javisajlo e Marijaće, voj đeli ande goste ke Jelisaveta. Čim e Jelisaveta ašundas e Marijako pozdrav, e Jelisavetako čhavro huklo ande late. E manušnja zajedno raduisajle zbog okova so o Del ćerdas lenđe. Kana nakhlo trin čhon sar e Marija si ke Jelisaveta ande gost, boldapes čhere.

Nakon so e Jelisaveta bijandas pire čhaves,
o Zaharija thaj e Jelisaveta dine e čhavrešće
alav Jovano, sago kaj o anđeo zapovedisardas.
Askal o Del putardas e Zaharijašći čhib
thaj o Zaharija počnisardas palem te
čerel svato. O Zaharija phendas: "Slava e
Devlešće, kaj dijape gođi ke piro them! A
tu, čhaveja mungreja, akhardoja proroko e
Bare Devlesko savo phenela e themešće sar
primina o jartosardipe katar pire bezeha!"

23

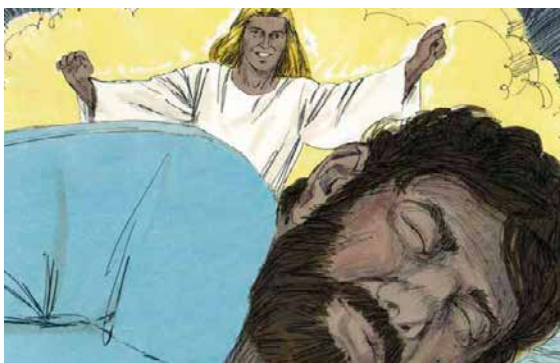
E Isusesko Bijandipe

Biblijske paramiča andar o:

Matej 1;

Luka 2

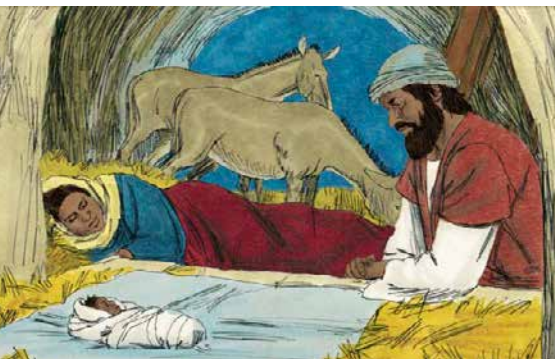
E Marija sas verime palo pravedno manuš savo akhardolas Josif. Kana vo ašundas kaj si e Marija khamni, džanglas kaj godova naj lesko čhavro. Čikamlas te ladžarel e Marija, pa planirisarda čordanal te rastanilpe latar. Maj sigo nego so ćerdas godova, o anđeo avilo e Josifešće ando suno thaj phendas lešće.

O anđeo phendas: “Josife nadara te les e Marija pale ćiri romnji. Kaj čudesno ačhili khamni thaj o čhavro savo si ande late, katar o Sveto Duho si. Voj bijanela čhaves. A tu de ja les alav Isus (so značil ‘o Jahve spasisarel’), kaj vo spasila e theme katar lenđe bezeha.”

Gajda kaj o Josif lija romjaće e Marija thaj andala ćhere sago pire romnja, ali či sutas lasa dok či bijandas.

Kana pašili e vrjama te e Marija bijanel, e Rimsko vlada phendas savorende kaj zbog o popiso džan ando gav kaj leđe papurja maj sigo trainas te ramon pes. O Josif thaj e Marija moraš te putuinas andar o Nazaret, kaj trainas, ando Vitlejem, kaj o Vitlejem sas bijando gav leđe pradadesko e Davidesko.

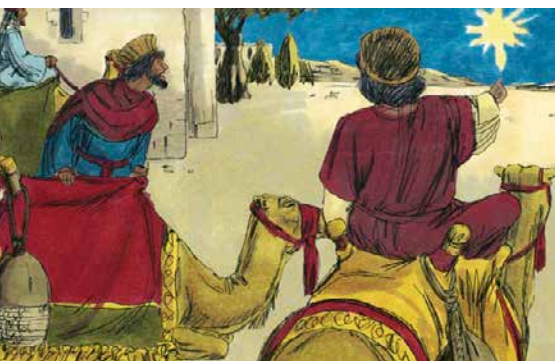
Kana aresline ando Vitlejem, nas than kaj ačhena te raćaren. Jedino than savo šaj arakhiline sas e štala. Okote bijandilo o čhavro, a lešći dej čhutaless ande jasle, kaj naslen kreveto pale leste. Thaj dineles alav Isus.

Godoja rjat, varesave pastirja aráčhenas pire bakhren. Andar jekhvar pojavisajlo lenđe o anđeo savo sas obajsime e bare svetlosa, a von darajle. O anđeo phendas lenđe: “Nadaran, kaj siman bahtali nevimata. Ando Vitlejem bijandilo o Mesija e Gospodesko!”

“Roden e čavre, thaj aračhena les ande štala sar pašljol ande jasle pačardo ande krpe.” Andar jekhvar, o nebo pherdilo e anđelencă save slavinas e Devles, alavenca: “Slava e Devlešće ando nebo thaj miro e themešće pe phuv savende smiluisajlo.”

E pastirja uskoro aresline po than kaj sas o Isus thaj arakhlineles sar pašljol ande jasle, baš sar o anđeo phendas lenđe. Thaj zbog godova sas zurale bahtale. E pastirja boldinapes pe livadina kaj sas e bakhre, thaj slavinas e Devle pale sa so ašundine thaj dikhline.

Varesošći vrjama maj posle, e mudracurja andar o dur o istoko dikhline e neobično čarain po nebo. Svatisardine kaj si godova znako kaj bijandola nevo caro e židovengo. Gajda kaj putuisardine dural te dičhen godole caro. Aviline ando Vitlejem thaj arakhline o čher kaj sas o Isus pire dadesa thaj pire dejasa.

Kana e mudracurja dikhline e Isuse lešće dejava, poklonisajle thaj iskažisardine lešće čas. Thaj daruisardine les e kuč poklonenca a akal boldinepes čhere.

24

0 Jovano bolel e Isuse

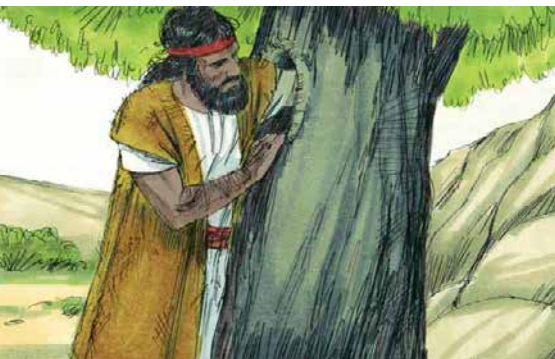
Biblijske paramiča andar o:

Matej 3;

Marko 1,9–11;

Luka 3,1–23

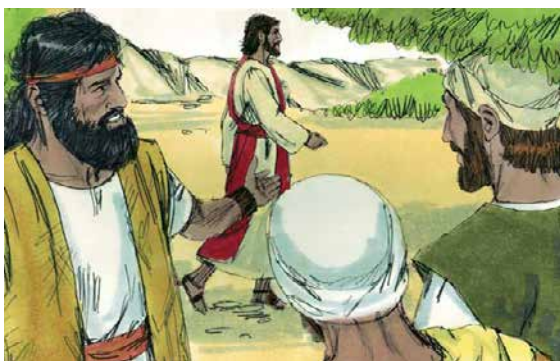
O Jovano čhavo e Zaharijasko thaj e Jelisavetako, barilo thaj postanisardas proroko. Trailas ande divljina, halas divljo medo thaj skakavcuja a e drze pe leste sas katar e kamilaći morćhi.

But o them džalas ande pustinja te ašunel e Jovano. Vo propovedilas lenđe alavenca: “Pokaintumen, kaj si o carstvo e Devlesko paše.”

Kana o them ašundas e Jovanešči poruka, but lendar pokaisajle pale pire bezeha, thaj o Jovano boldaslen. But e pobožne vođe isto avenas te o Jovano bolelen, ali von či pokaisajle niti priznaisardine pire bezeha.

O Jovano phendas e pobožne vođe: “Tumen otrovne sapalen! Pokaintumen thaj promenin tumaro ponašanje. Svako kaš savo či del lačo plodo čhinelapes thaj čhudelpe ande jag.” O Jovano pherdas okova so e prorokurja phendine: “Ake bičhalav mungre glasniko angle tute, savo pripremila čiro drom.”

Varesave Židovurja phučline e Jovane dali si vo o Mesija. A o Jovano phendas: “Me najsem o Mesija ali avel vareko pale mande. Vo si gajda baro kaj me najsem dostojne ni te phandav e sandale pe lešće pungre.”

Aver đes, o Isus avilo te o Jovano bolet les. Kana o Jovano dikhla les, phendas: “Didhena! Eke o Bakhro e Devlesko savo inđarel e bezeha e themešće.”

O Jovano phendas e Isusešće: “Najsem dostojno te bolavtut. Trubujanas tu man te boles.” Ali o Isus phendas: “Trubul te boles man, kaj si godova ispravno te ćerelpes.” Thaj gajda, o Jovano boldas les, vi ako o Isus nikada ċi sagrešisardas.

Kana o Isus inkljisto andar o paj nakon so sas boldo, o Duho Sveto pojavisajlo ando obliko e golubesko thaj fuljisto thaj ačhilo pe leste. Ande isto vrjama e Devlesko glaso ašundilo andar o nebo: “Tu san mungro ċhavo saves voliv thaj zurales sem zadovoljno tusa.”

O Del več phendas e Jovanošće: "O Duho Sveto avela thaj ačhela pe varekaste kas bolesa. Godova manuš si o Čhavo e Devlesko." Samo si jek Del. Ali kana o Jovano bolelas e Isuse, ašundas o glaso e Devlesko Dadesko, dikhlas e Čhave Devle, savo si o Isus, thaj dikhlas e Duho Svetos.

25

0 Beng iskušil e Isuse

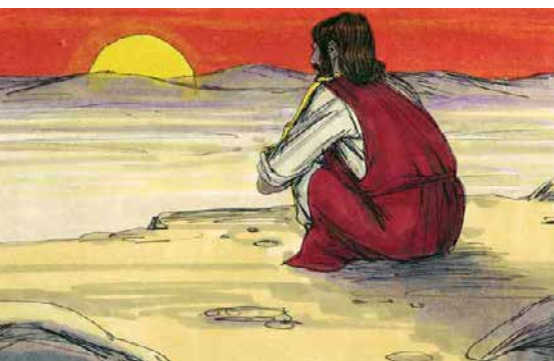
Biblijske paramiča andar o:

Matej 4,1–11;

Marko 1,12–13;

Luka 4,1–13

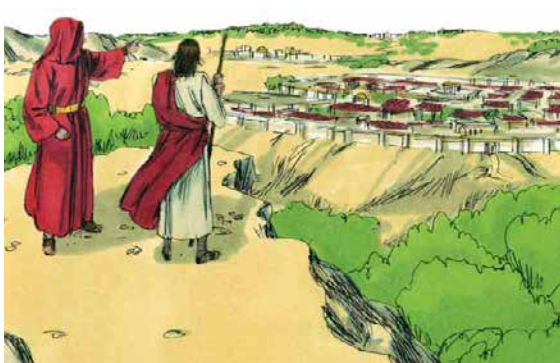
Odma nakon so sas o Isus boldo, o Duho Sveto inđardasles ande divljina, kaj postisardas štarvardeš đesa thaj štarvardeš rjat. Askal o Beng avilo e Isusešće thaj probilas te crdel les po bezah.

O Beng probisardas te crdel e Isuse po bezah gajda kaj phendas: “Ako san tu o Čhavo e Devlesko, ćer katar o bar te avel mangro te šaj te has!”

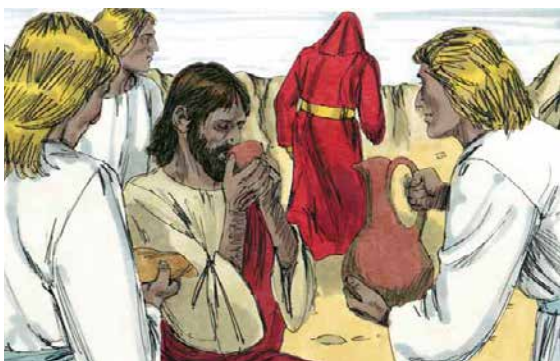
O Isus phendas lešće: “Ramome si ande Devlesko alav: ‘O them či trubul samo mangro te train nego trubun svako alav savo o Del phenel!’”

Askal o Beng inđardas e Isuses pe maj vučo than po hramo thaj phendas: “Ako san o Čhavo e Devlesko, čhutetut akatar tele, kaj si ramome: ‘O Del zapovedila pire anđelende te inđarentut pe vas te či pećes e pungresa ando bar.’”

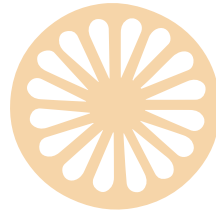
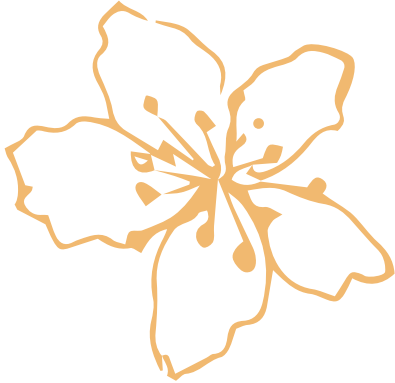
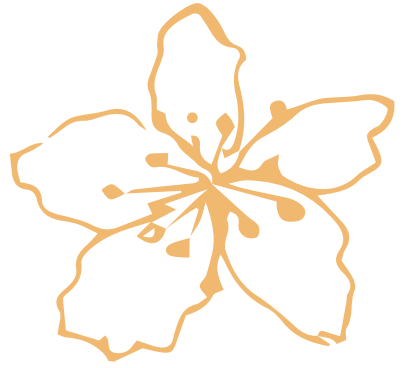
Ali o Isus phendas e benđešće gajda kaj citirilas lešće andar o sveto lil: "O Del zapovedisarda pire themešće: 'Na iskušin e Gospode, tumare Devle'".

Askal o Beng sikadas e Isusešće sa e carstvirja e themešće, lengo barvalipe thaj lengo moć thaj phenas: "Davatut sa akava ako poklonistut mande thaj štuis man."

O Isus phendas: "Džatar mandar, Benga!
O Del zapovedisardas ande piro Alav
pire themešće: 'Štuin samo e Gospode, e
Devle tumare thaj samo lešće služin.'"

O Isus či ćerdas okova so o beng kušilas les te
ćerel pa o Beng muklasles thaj đelotar lestar.
Askal aviline e anđelurja thaj služisardine lešće.

26

0 Isus započnisarel piri služba

Biblijske paramiča andar o:

Matej 4,12–25;

Marko 1,14–15, 35–39; 3,13–21;

Luka 4,14–30, 38–44

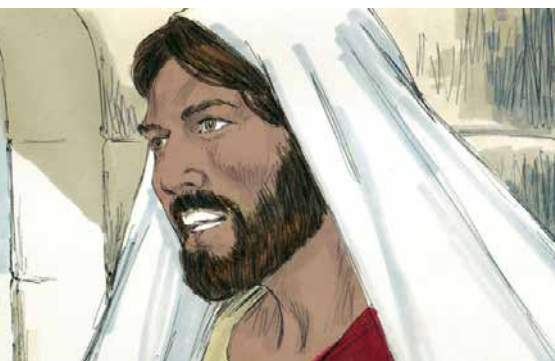
Nakon so nadvladisardas e Bendešće kušnje, o Isus boldapes palpale ande sila e Sveto Duhošći ando područije e Galilejako kaj vi trailas. O Isus džalas katar o than dži ko than thaj sikavelas. Savora lačhe phenenas pale leste.

O Isus đelotar ando gav Nazaret kaj trajilas dok sas čavro. Po savatosko đes, đelo ande zgrada kaj štuilas pes o Del. Dinele o svitko katar o proroko Isaija te čitosarel andar leste. O Isus putardas o svitko thaj čitosardas jek deo andar leste e themešće.

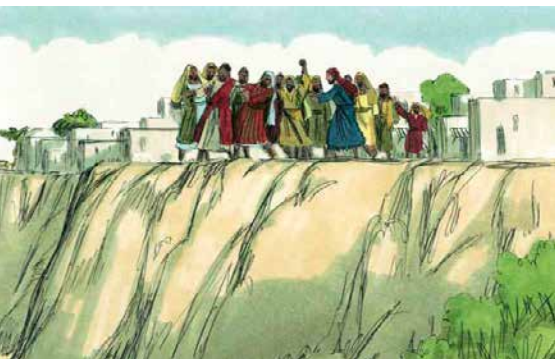
O Isus pročitosardas: “O Del dijaman piro Duho te šaj te navestisarav o lačo svato e čorende, sloboda e phanglende, te boldav o vido e korende, thaj te oslobodiv okolen save si potlačime. Akava si brš kana o Gospod smiluisajlo.”

Askal o Isus bešlas. Savora pozorno diđhenas les. Džangline kaj akava deo andar o lil save akana ašundine odnosilas pes po Mesija. O Isus phendas. “E alava save akana pročitosardem dogodisajle upravo akana.” O them sas zadivime. Thaj phendine “Naj li akava o čhavo e Josifesko?”

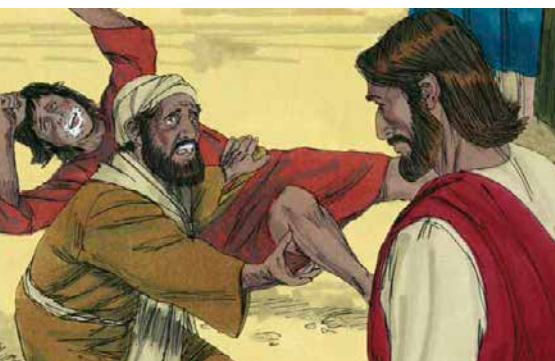
Askal o Isus phendas, "Čače si kaj nijek proroko naj prihvati me ande piro bijando gav. Pale vrjama kana sas o Ilija proroko, sas but udovice ando Izraelo. Ali kana nas bršnd trin thaj opaš brš, o Del či bičhaldas e Ilija te pomožil e udovica andar o Izrael, nego e udovica andar aver them."

O Isus nastavisardas te ćerel svato: "Gajda vi pale vrjama kana sas o proroko Elizej, sas but them ando Izraelo e morčhaće nasvalipeja. Ali o Elizej či sastardas ni ječe lendar. Jedino sastardas e Nemanes katar e morčhako nasvalipe, savo sas zapovedniko e Izraelošće dušmanengo." O them savo ašunelas e Isuse sas Židovurja. Thaj kana ašundine kaj phenel akava holjajle pe leste.

O them savo trailas ando Nazaret crdine e Isuses andar e zgrada kaj štuilas pes o Del thaj andineles dži ko krajo e liticako te čhuden les latar tele te mudaren les. Ali o Isus nakhlas maškar o but o them thaj inkljisto andar o gav Nazaret.

O Isus askal nakhlas kroz o područije e Galilejako, a o but o them avilo leste. Andine leste but e manušen save sas nasvale ili naštik te phirenas, thaj vi okolen save naštik te dičhenas, phirenas, ašunen ili čeren svato a o Isus sastarelas len.

But e manuša saven sas e benđesko duho ande lende anenas len ko Isus. A pe Isusešći zapoved, e benđengo duho inkljelas andar o them thaj često čhonas muj: "Tu san o Čhavo e Devlesko!" But o them sas zadivime thaj slavilas e Devles.

Pale godova, o Isus odabirisardas dešuduj manušen saven akhardas kaj si lešće apostolja. E apostolurja putuinas zajedno e Isuseja thaj sićonas lestar.

27

Paramiči katar o lačho Samaritanco

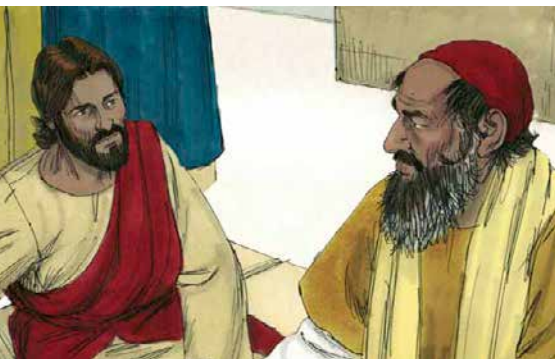
Biblijsko paramiči andar o:
Luka 10,25–37

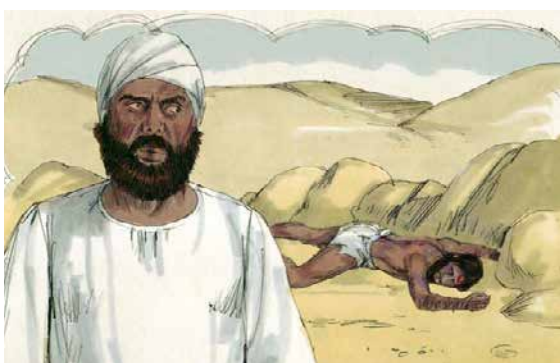
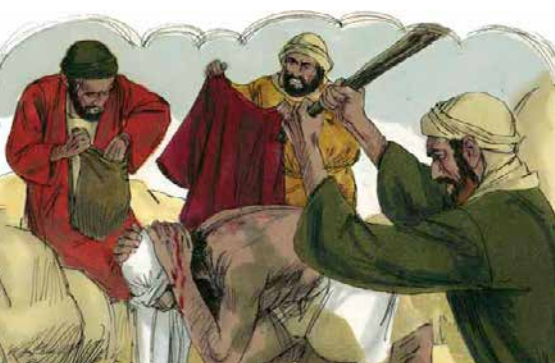
Jek đes, o manuš savo sikavelas o zakono savo o Del dijas e Židovende avilo dži ko Isus te probil les. Thaj phendas lešće: “Sikamneja so trubul te ćerav te nasledisarav o večno trajo?” O Isus phenda: “So si ramome ande Devlesko zakono?”

O manuš savo sikavelas e Devlesko zakon phendas kaj e Devlesko zakoni phenel: “Voli e Gospode, Devle ćires, saste ćire ileja, ćire dušava, ćire snagava thaj ćire gođava. Thaj volisar ćire pašutnes sago korkoro tut.” O Isus phendas: “Ando pravo san! Ćer gajda thaj trajija.”

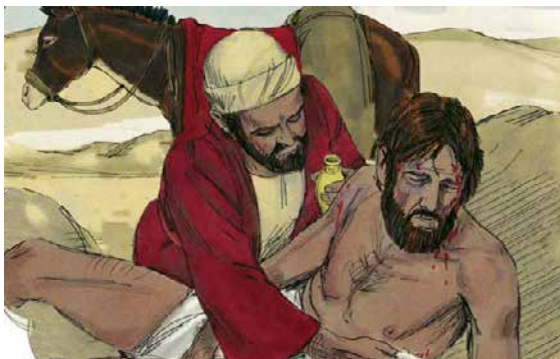
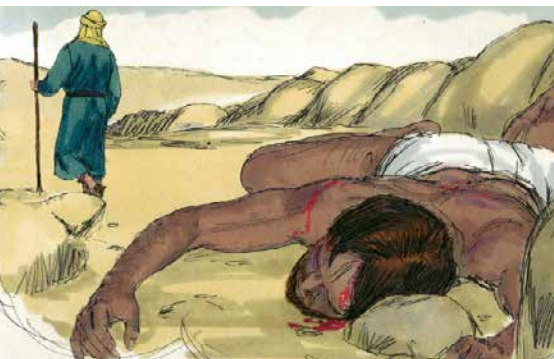
Ali o manuš savo sikavelas o zakon kamlas
te sikavel kaj si vo pravedno, pa phučlas:
“A ko si mungro pašutno?”

Askal o Isus phendas lešće, gajda kaj phendas
lešće jek paramiči: “Sas jek židovo savo putuilas
e dromesa andar o Jerusalim ando Jerihon.”

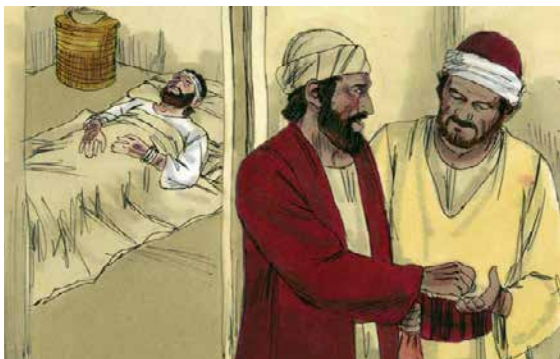
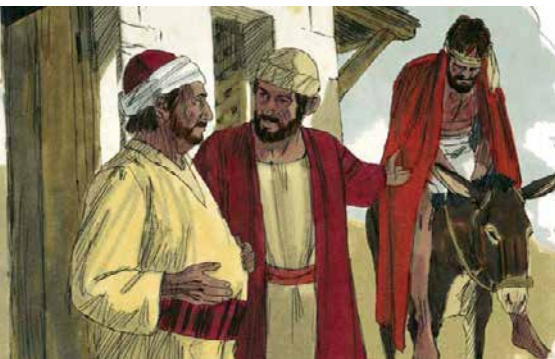
Dok o manuš putuilas, napadnisardine les e grupa razbojnikurja. Line lestar sa so sasles thaj mardine les dok skoro či mudardine les. Askal đeletar.”

“Ubrzo nakon godova, jek e židovengo rašaj phirelas godole isto dromesa. Kana o rašaj dikhlas e manuše savo sas opljaškime thaj mardo sar bez pomočno pašljol po drom, crdaspe pe aver rig e dromešći, thaj či pomožisardas e manušesće saves trubujas pomoć, nego nastavisardas majdur.”

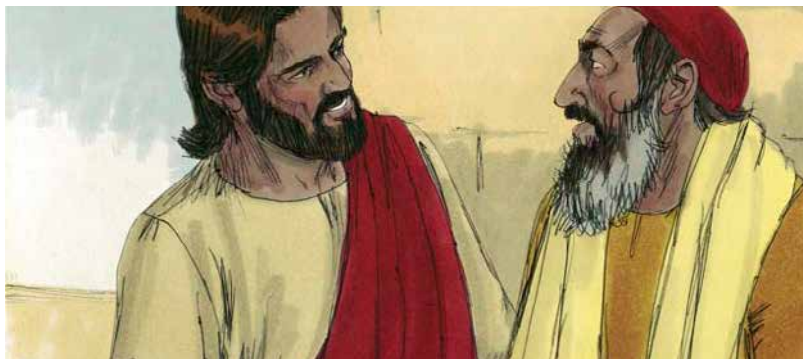
“Nedugo posle godova, Godole dromesa nakhlo vi jek Levito. (E Leviturja sas Židovurja save pomažinas e rašajen ando hramo.) O Levito nakhlas isto pe okoja rig e dromešći thaj či pomožisardas e manušesće savo opljačkime thaj mardo bezpomočno pašljol po drom.”

“Aver manuš savo nakhlo godole dromesa sas o Samaritanco. (E Samaritancurja sas e židovende potomkurja save lenas pešće romnjen andar aver them. E Samaritancurja thaj e Židovurja mrzanas pes.) Ali kana o Samaritanco dikhlas e Židoves, zurales sažalisajlo pe lesa. Thaj pobrinisajlo pale leste thaj povisardas lešće rane.”

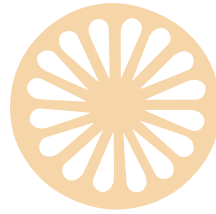
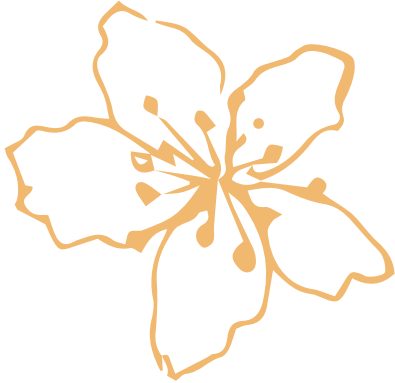
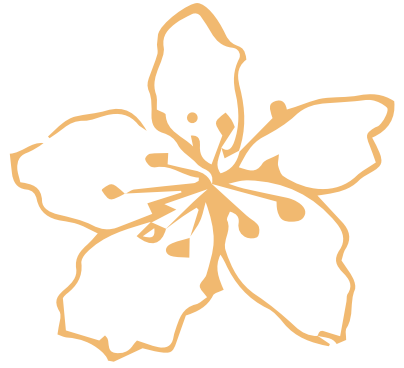

“O Samaritanco askal vazdas e manuše pe piro magarco thaj inđardasles ando birto pašo drom saves sas vi than kaj šaj raćarelas pes, thaj nastavisardas te vodil e briga pale leste.”

“Aver đes, o Samaritanco trubujas te džal majdur pe dromesa. Dijas vareso love e manušes savo inćarelas o birto thaj phendas lešće: ‘Le sama pe leste, te potrošisardas majbut love katar akava, me poćinava tuće godola troškurja kana boldavama.’”

Askal o Isus phučlas e manuše savo sikavelas o zakon: "So gndis? Savo sas katar akala trin manuša maj pašo e manušesće savo sas opljačkime thaj mardo?" A kava phenda: "Akava savo sas lešće milosrdno." O Isus phendas lešće: "Dža thaj vi tu ćer gajda."

28

Barvalo terno čhavo

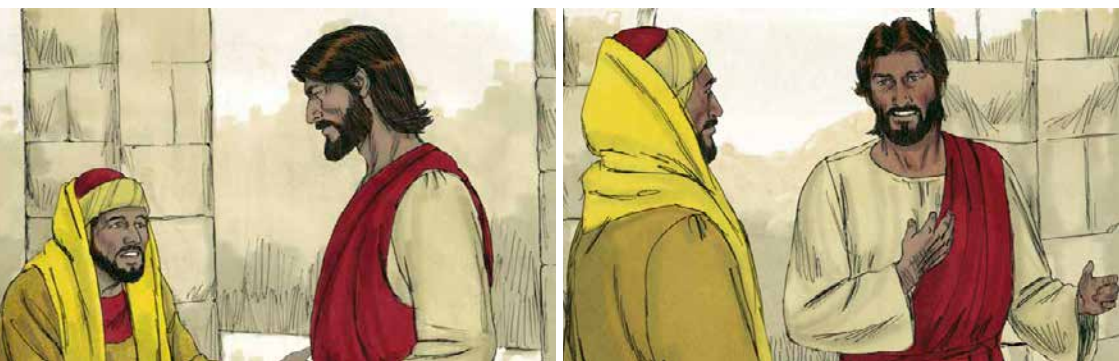
Biblijske paramiča andar o:

Matej 19,16–30;

Marko 10,17–31;

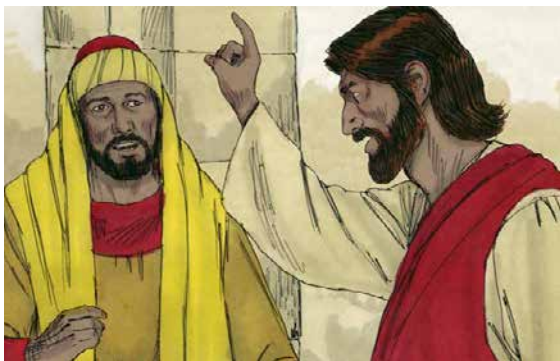
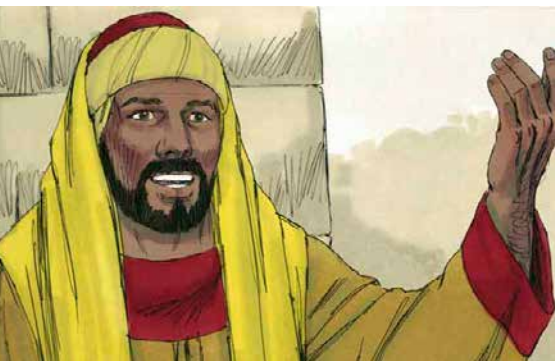
Luka 18,18–30

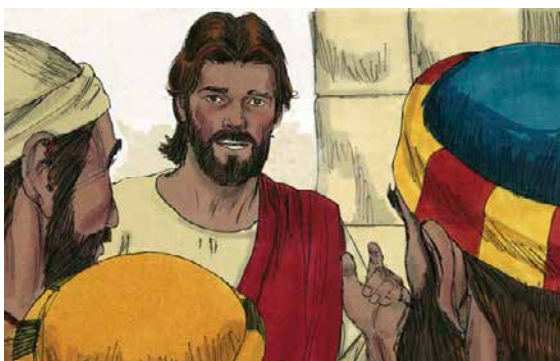
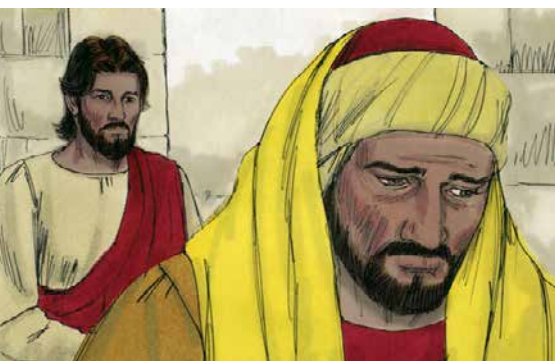
Jek đes, jek terno barvalo čhavo avilo ko Isus haj phučla les: “Lačhe sikavneja so trubul te ćerav te avelman večno trajo?” O Isus phendas lešće: “Sostar akharesman ‘lačheja’? Samo si jek kaj si lačho, a godova si o Del. Ali ako kames te aveltu večno trajo, av poslušno e Devlešće zakonende.”

O terno phučlas: “Ande save zapovedi trubul te avav poslušno?” A o Isus Phendas lešće: “Na mudar. Na ćer preljub. Na čor. Na hohav. Poštuisar ćire dades thaj ćire deja, thaj volisar ćire pašutne sago korkoro tut.”

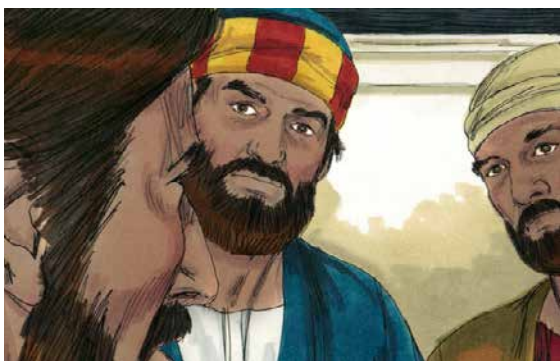
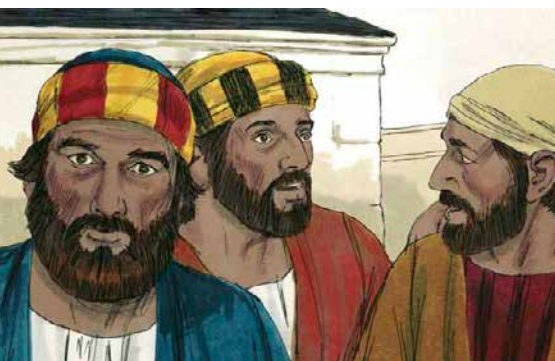
Ali o terno phendas: “Katar mungro ciknipe Semas paćivalo akale zakonende. So još trubul te ćerav te traiv većno?” O Isus dikhlas pe leste thaj zavolisarda les.

Thaj o Isus phendas lešće: “Ako kames te aves savršeno, askal dža thaj bićin sa so situt thaj e love de e ćorende, thaj avelatu barvalipe ando nebo. Aska av thaj dža pale mande.”

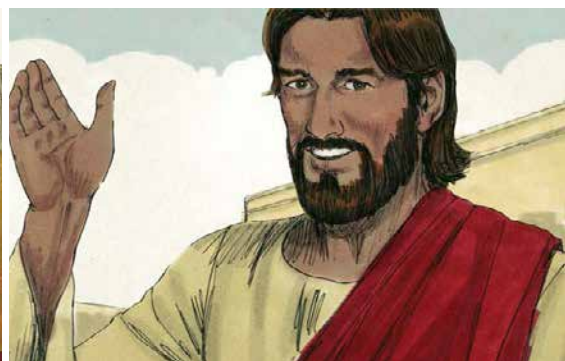
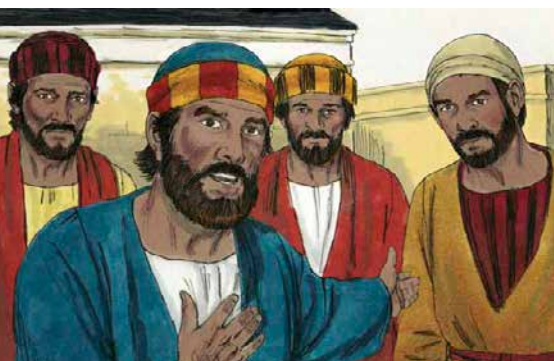
Kana o terno ašundas so phendas o Isus,
zurales ražalostisajlo, kaj sas zurale
barvalo čikamlas te del sa so siles.
Boldapes thaj đelotar katar o Isus.

Askal o Isus phendas pire učenikonende:
“Zurales si phare e barvalende te den
ando carstvo e Devlesko! Ej, maj loćes si e
kamilaće te načhel kroz e suvjaće kan nego
e barvalešće ando carstvo e Devlesko.”

Kana e učenikurja ašundine so o Isus phendas, šokirisajle thaj phendine:
“Ko askal šaj avel spasime?”

O Isus dikhlas pe pirez učenikurja thaj phendas: “E manušenđe si nemoguće, ali e Devlešće, sa si moguće.”

O Petar phendas e Isusešće: “Amen muklam sa thaj ake džas pale tute. So avela amari nagrada?”

O Isus phendas lešće: “Svako savo mućel piro ćher, phralen, phejen dades, deja, čhavren ili o barvalipe zbog mande primila šel (100) drom maj but thaj vi isto gajda primila večno trajo. Ali but okola save si prve avena poslednje, a but okola save si poslednje avena prve.”

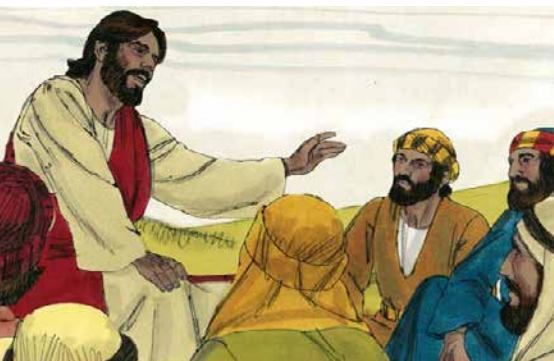
29

Paramiči katar o nemilosrdno sluga

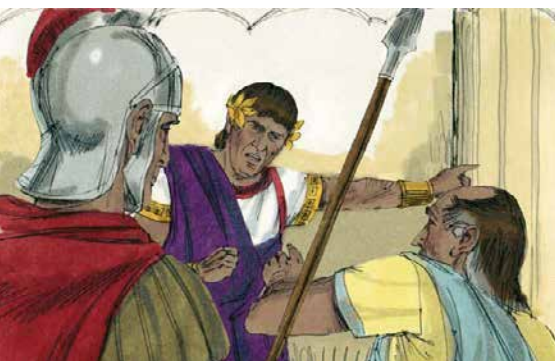
Biblijsko paramiči andar o:
Matej 18,21–35

Jek đes, o Petar phučlas e Isuse: “Gospode, kozom drom trubul te jartiv mungre phralešće kana sagrešil protiv mande? Dali Dži je ehta drom?” O Isus phendas: “Na ehta drom, nego eftavardeš drom ehta!” Akalesa o Isus mislisardas kaj uvek trubul te jartil pes. O Isus phendas kaja paramiči.

O Isus phendas: “O carstvo e Devlesko si sago o caro savo kamel te izravnil o računo pire slugasa. Jek katar o sluga duguilas baro dugo savo sas vredno počin katar 200.000 brš.”

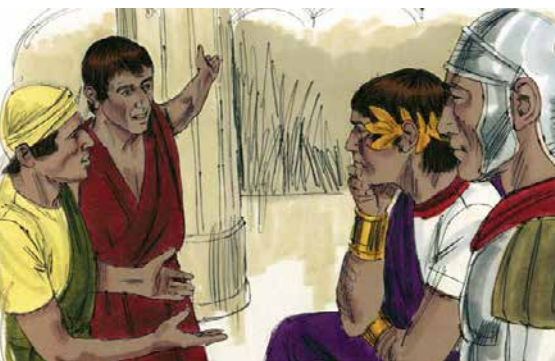
“Pošto o sluga naštik te počinel o dugo,
e carošće phendas: ‘Bićinen akale manuše
thaj lešće familija te aven roburja thaj
gajda te godova počinel lesko dugo.’”

“O sluga pelo pe pire koča anglo caro thaj
phendas: ‘Moliv tut av strpljivo manca thaj
poćinava tuće sa dži ke dinareste so sem
tuće udžile.’ O caro smiluisajlo e slugašće,
thaj jartosardas lešće sa so sas lešće
akava udžile thaj muklas les te džal.”

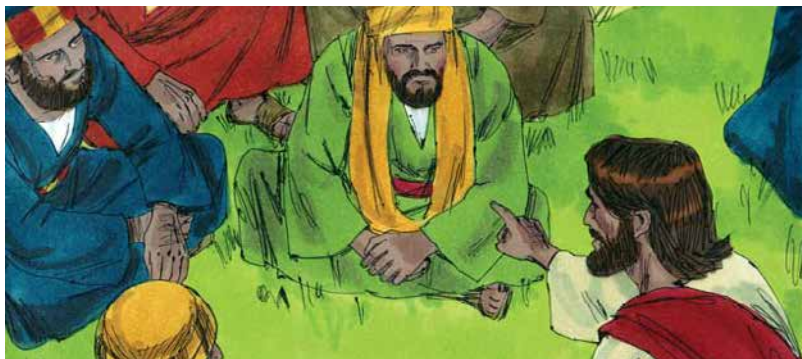
“Ali kana godova sluga delotar katar o caro, arakhlas pire drugare isto e slugo savo sas lešće udžile štar čhonendi poćin. O sluga astardas pire kolego thaj phendas: ‘Poćin mande e love save san mande udžile!’”

“Lesko kolega pelo pe pire koća thaj phendas: ‘Moliv tut av strpljivo manca, thaj poćinava tuće sa dži dinareste so sem tuće udžile.’ Ali umesto godova o prvo sluga čhudas pire kolega e slugo ando phanglipe dok či poćinel sa so si lešće udžile.”

“Varesošće aver sluge dikhline so sas thaj sas zurale uznemirime. Ďele ko caro thaj phendine lešće sa so sas.”

“O caro akhardas e prvo slugo thaj phendas: ‘Tu bilačhe slugona! Me Jartosardem tuće gajda baro dugo samo zato kaj molisardan man. Tu trubujas te ćeres isto gajda kana ćiro kolega molisardas tut.’ O caro sas gajda holjariko kaj čhudas e bilačhe slugo ando phanglipe dok či počinel sa so si vi vo udžile.”

Askal o Isus phendas: “Akava mungro nebesko
Dad ćerela sa dži jećhešće tumendar ako
či jarton tumare phralešće katar o ilo.”

The background is a solid orange color with several large, stylized floral outlines in a lighter shade of orange. The flowers are scattered across the page, with one large one in the bottom right and others in the top left and middle right.

30

0 Isus pravarel pandž milja manušen

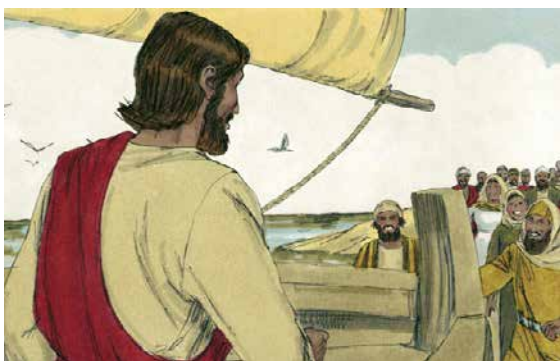
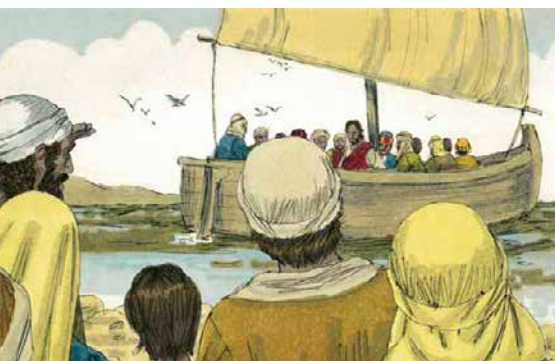
Biblijsko paramiči andar o:

Matej 14,13–21;

Marko 6,31–44;

Luka 9,10–17;

Jovan 6,5–15

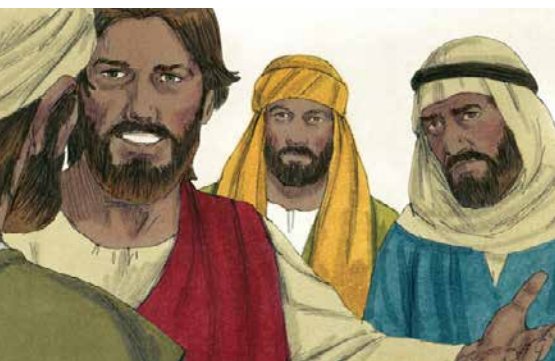
O Isus bičhaldas pire apostolen te propovedin thaj te sikaven e theme ande aver razne gava. Kana boldinepe ko Isus, phendine lešće so ćerdine. Askal o Isus akharda len te džan lesa po mirno than, prekal aver rig e jezerošći. Pa dine ando čamco, thaj đele pe aver rig e jezerošći.

Ali, o but o them dikhlas e Isuse thaj lešće učenikonen sar dine ando čamco. Thaj o them počnisardas te prasten oko o jezero te aven pe aver rig e jezerošći majsigo katar o Isus thaj lešće učenikurja. Pa kana o Isus thaj lešće učenikurja aresline, bari grupa them već ažučarenas les okote.

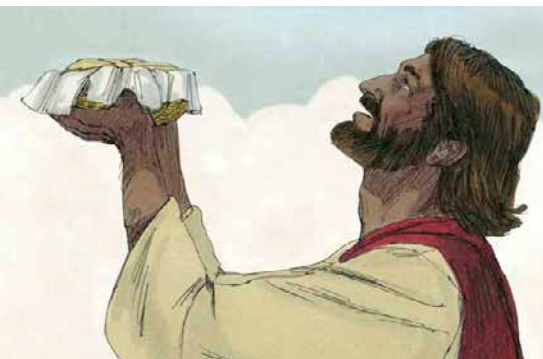
Godova but o them đinavelas prekal pandž milje 5.000 manuša, bi e manušenjengo thaj e čhavrengo. O Isus zurales sažalisajlo pe godola manuša. Thaj činisajle lešće sago e bakhre bi e pastiresko. Pa sikavelas len thaj sastarelas okolen save sas nasvale maškar lende.

Maj posle godova đes, e sikamne phendine e Isusešće: “Kasno si thaj naj gava paše. Bičhal e theme te džal te lel pešće vareso te hal.”

Ali o Isus phendas pire učenikonende:
“Tumen den len vareso te han!” Von
phendine: “Sar te ćeras godova? Siamen samo
pandž mangre thaj duj cikne mačhora.”

O Isus phendas e učenikonende phenen e
themešće te bešen pe čar, ande grupe po
pandžvardeš manuša ande svako grupa.

Askal o Isus lijas pandž mangre thaj duj mače, dikhlas ando nebo, thaj zahvalisardas e Devlešće palo habe.

Askal o Isus phaglas e mangre thaj e mače pe duj kotora. Dija e kotora pire učenikonende te podelin e themešće. E učenikurja nastavisardine te delin o habe e themešće, a o habe nikad či nestanilas. Sa e manuša hanas thaj čaljiline.

Pale godova e učenikurja čidine o habe savo
o but o them či halas, a ačhilo gači te pherdon
dešuduj korpe! Sa godova habe avilo katar
e pandž mangre thaj katar e duj mače.

31

0 Isus phirel po paj

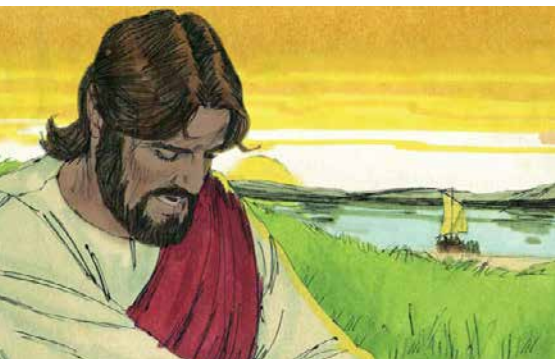
Biblijsko paramiči andar o:

Matej 14,22–33;

Marko 6,45–52;

Jovan 6,16–21

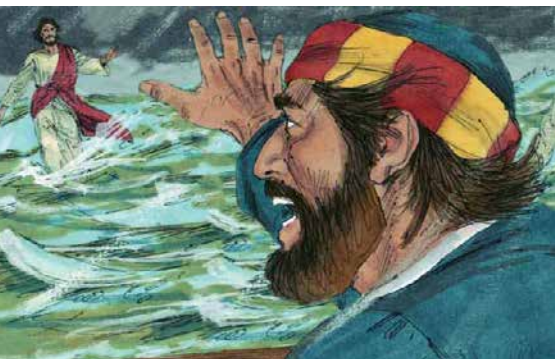
Askal o Isus phendas pire učenikonende te den ando čamco thaj otplovin pe aver rig e jezerošći dok či vo ispratil e bute theme. Nakon so ispratisardas e theme, lijapes pe planina te molilpes. O Isus sas okote korkoro thaj molisajlo dugo ande rjat.

Pale godoja vrjama, e učenikurja veslinas ando čamco, ali dži ke bari rjat von aresline samo džike opašin e jezerošći. Veslinas bare mukasa kaj phurdelas e bari bavlal karingal lende.

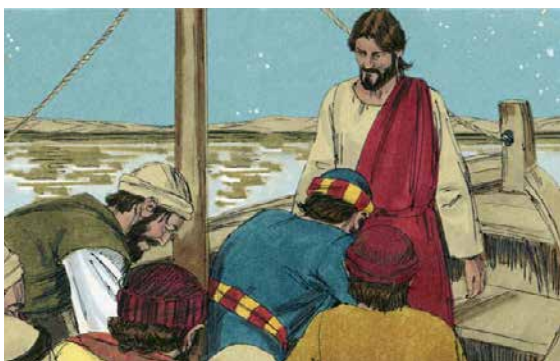
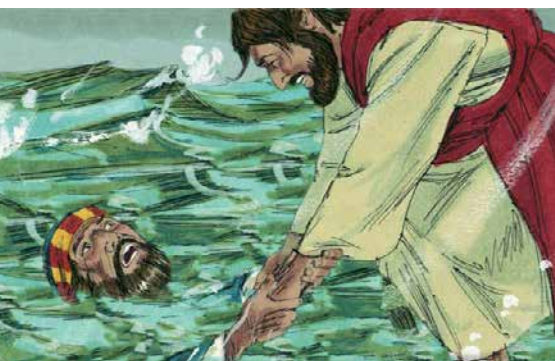
Kana o Isus završisardas piri molitva, teljardas karingal pire učenikurja. Gajda kaj phirelas opral po paj e jezerosko prema lengo čamco!

E učenikurja zurales darajle kana dikhline e Isuse, kaj gndisardine kaj dičhen e duhos. O Isus džanglas kaj daran, pa akhardas len thaj phendas: “Na daran. Me sem!”

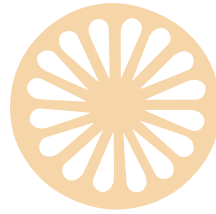
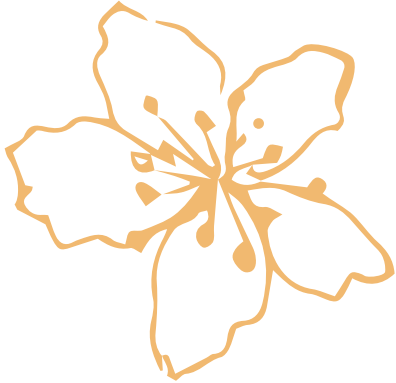
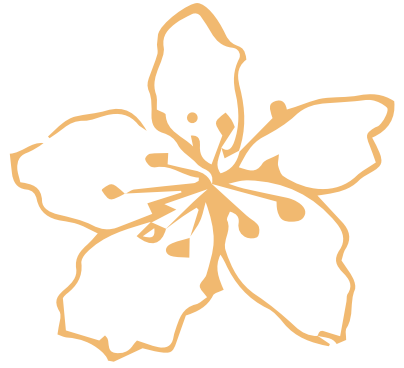
Askal o Petar phendas e Isusešće: “Gospode, ako san tu, zapovedisar mande te avav tute po paj.” O Isus phendas e Petrešće: “Av!”

Gajda o Petar inkljisto andar o čamco thaj počnisardas te phirel prema o Isus opral po paj. Ali nakon so cara phirelas po paj, lijas piro pogled katar o Isus thaj počnisardas te dičhel pe talasurja save sas oko leste thaj hačardas e bari bavlal.

Askal o Petar darajlo thaj počnisardas te tonil ando paj. Čhutas muj: "Gospode, spasisar man!" O Isus odma dijales piro vas thaj astarda les. Askal phendas e Petrešće: "Bi paćako manuša, sostar posumnjisardan."

Kana o Petar thaj o Isus dine ando čamco, e bavlal odma ačhili te phurdel thaj o paj smirosajlo. E učenikurja sas zadivime. Naklonisajle thaj štuisardien e Isuses. Phendine lešće: "Čaćes, tu san o Čhavo e Devlesko."

32

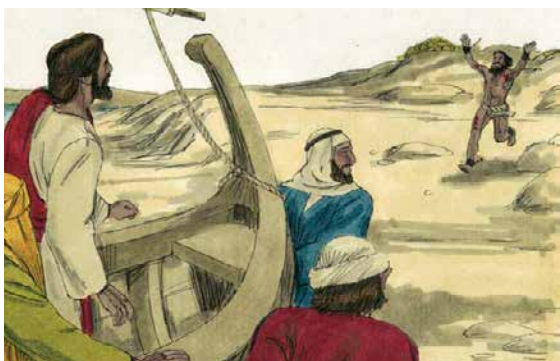
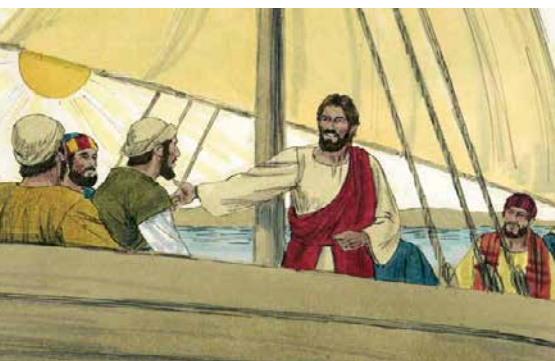
0 Isus sastarele nasvale romnja thaj rome save sas nečisto duho

Biblijsko paramiči andar o:

Matej 8,28–34; 9,20–22;

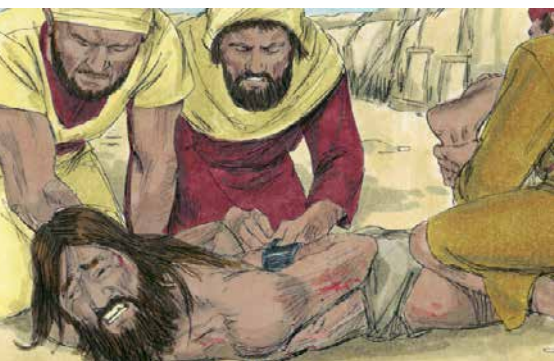
Marko 5,1–20; 5,24b–34;

Luka 8,26–39; 8,42b–48

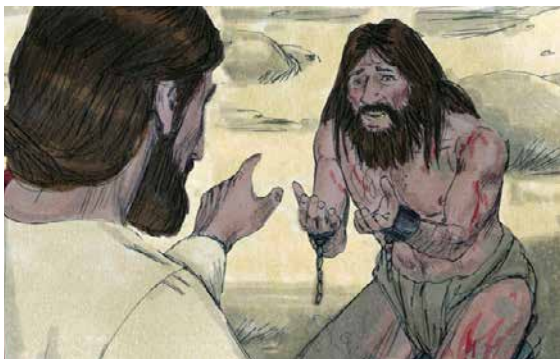
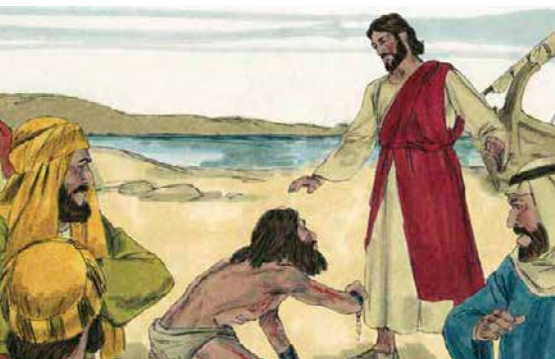
Jek đes, o Isus thaj lešće učenikurja
nakhline čamcosa prekal o jezero ando
krajo kaj trainas e Galilejcurja.

Kana aresline pe aver rig e jezerošći, rom
saves sas nečisto duho prastajas dži ko Isus.

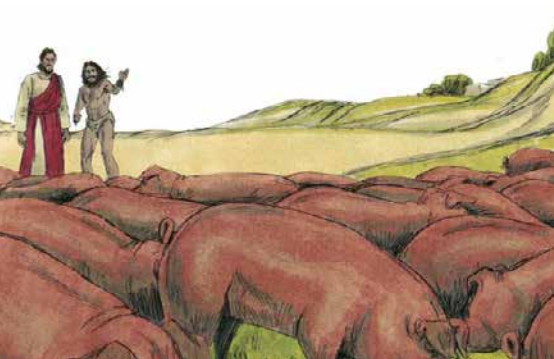
Kava rom sas gajda zuralo kaj khonik
naštik savladisardas les. O them čak
lanconenca phandenas lešće vas thaj lešće
pungre, ali vo stalno phađelas len.

Godova rom trailas maškar e limorja
pe godova krajo. Akava rom čholas muj
celo rjat thaj celo đes. Či delas pe peste
drze thaj čhudelas pes e barenca.

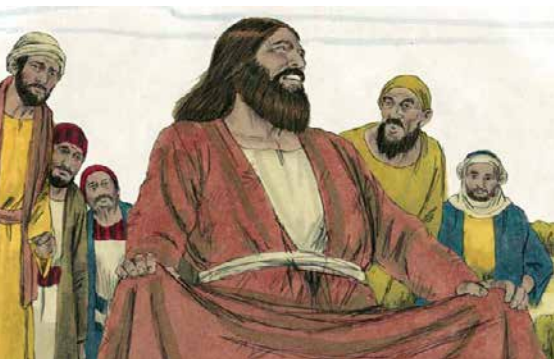
Kana godova rom avilo ko Isus, pelo pe pire koča angle leste. O Isus phendas e benđešće savo sas ande leste: "Inklji andar kava rom!"

O rom nečiste duhosa čhutas muj zurale glasosa: "So mandes mandar Isuse, Svevišnje Devlešće Čhaveja? Molima tuće na mučisarman!" Askal o Isus phučlas e bilačhe duho: "Sar bučhos?" Akava phendas: "Mungro alav si Legija kas si amen but." ("Legija" sas grupa katar vareso milje vojnikipurja ande rimsko vojska.)

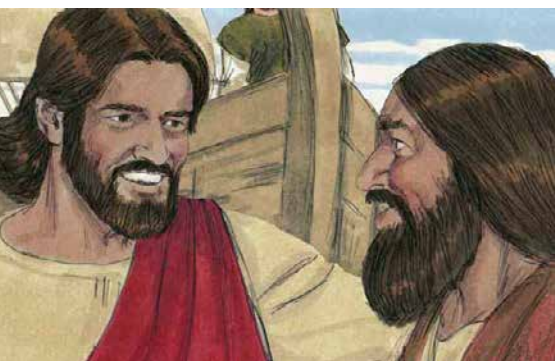
E bilačhe duhurja molinas e Isuse: “Molime tuće na trade men andar kava krajo.” O kote sas krdo bale save čarjonas pe pašutno baro brego. Pa e nečiste duhurja molinas e Isuseses: “Molime tuće bičhalamen ande bale umesto godova!” O Isus phendas: “Džan!”

E nečiste duhurja inkljistine andar o rom thaj dine ande bale. E bale pojurisardine katar e litica thaj ando jezero thaj tasajle. Sas varekaj katar 2000 bale ande godova krdo.

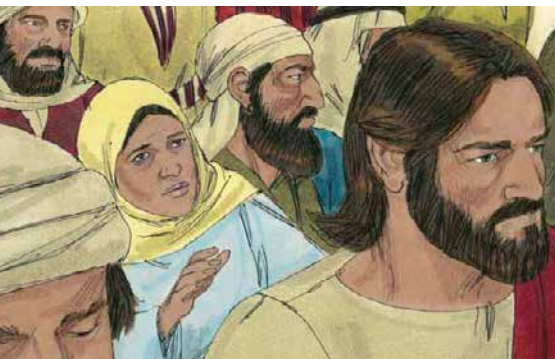
Kana o them save lenas sama pe bale dikhline so sas, prastaine ando gav thaj phendine savorende kaj dikhlas so o Isus ćerdas. O them andar o gav aviline thaj dikhline e romes saves sas dži askal bilače duhurja. Bešelas mirno, sasle drze pe leste thaj ponašila pe sago normalno manuš.

O them zurales darajlo thaj rodine katar o Isus te džaltar. Gajda kaj o Isus dijas ando čamco thaj pripremisajlo te džaltar. O rom saves sas nečiste duhurja preklinjilas e Isuses te džal lesa.

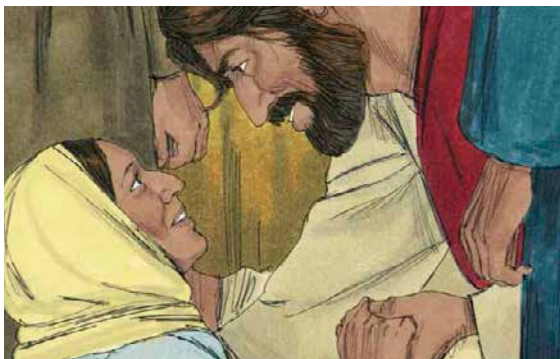
Ali o Isus phendas lešće: “Na, kamav te ačhes čere thaj phenes će drugarende thaj će familijaće sa so o Del ćerdas pale tute thaj sar smiluisajlo tuće.”

Gajda kaj o rom đelotar thaj phendas pirende pale godova so o Isus ćerdas pale leste. Savora save ašundine lesko svato sas zadivime thaj ando čudo.

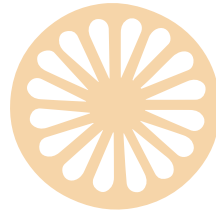
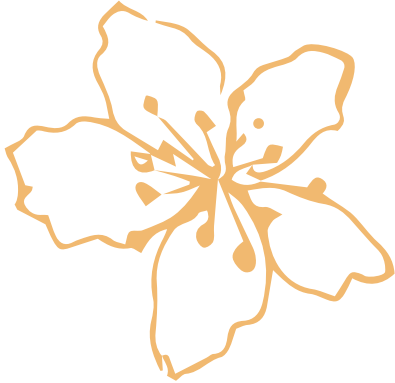
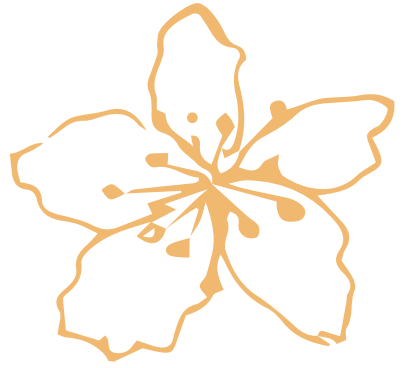
O Isus boldaspe pe koja rig e jezerešći. Kana areslo kote, but o them čidapes oko leste taj spidelaspe oko leste. Ande godoja gužva sas jek romnji savi sas nasvali dešuduj brš džalas latar o rat. Počindas sa pe love e doktorende te sastarenla, ali sas laće smo maj gore.

Ašundas kaj o Isus sastardas but e nasvalen theme thaj gndisardas: "Sigurno sem kaj ako samo šaj dotaknisarav e Isusešće drže, askal vi me avava sasti." Gajda kaj avili palo Isus thaj dotaknisajli lešće drzendar. Čim dotaknisardas les, o rat ačhilolatar te džal.

O Isus odma hačardas kaj e sila inkljisti andar leste. Pa boldaspe thaj phučlas: “Ko dotaknisardaman?” E sikamne phendine: “Si gači them kaj spidelpes oko tute thaj sudarnipe tuva. Sostar phučes: ‘Ko dotaknisardaman?’”

E manušnji peli pe pire koča anglo Isus, činolaspe e daratar. Askal phendas e Isusešće so čerdas thaj kaj sastili. O Isus phenda laće: “Čiri vera sastardastut. Dža ando miro.”

33

Paramiči katar o sejači

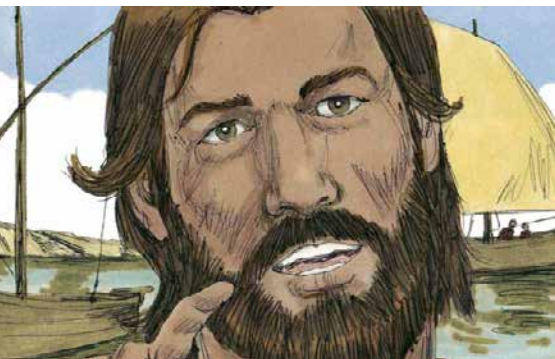
Biblijsko paramiči andar o:

Matej 13,1–8, 18–23;

Marko 4,1–8, 13–20;

Luka 8,4–15

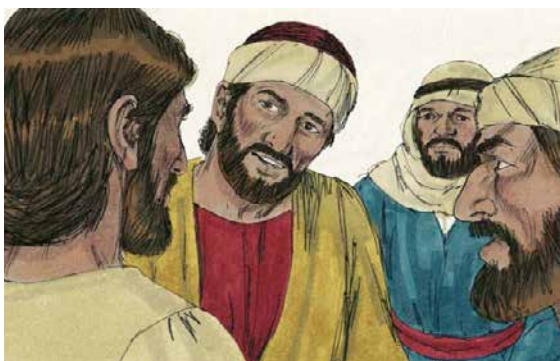
Jek đes, o Isus sikavelas e bute themes paše obala e jezerešći. Gaći but o them avilo te ašunel les, kaj o Isus moraš te dijas ando čamco paše ando paj te šaj avel les dosta than te šaj ćerel lenđe svato. Bešlo ando čamco thaj okotar sikavelas e themes.

O Isus phendas lenđe akaja paramiči: “Jek sejači inkljisto te sadil o seme. Dok e vastesa čhudelas o seme, varesosko seme pelo po drom, e ćiriklja aviline thaj halinele sa o seme.”

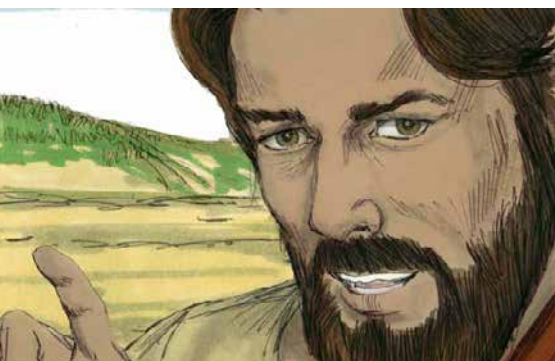
“Aver seme pelo po baruno drom, kaj sas zurale cara phuv. O seme savo barilo ande barutni phuv brzo proklijosardas, ali lesko koren naštik te del handuk tele ande phuv. Kana inkljisto o kham thaj tačardas, e biljke šučile thaj muline.”

“A palem, aver seme pelo maškar e kangre. Akava seme počnisardas te barjol, ali tasadineles e kangre. Zato e biljke save barjiline andar o seme save peline ande kangruni phuv či dijas nisosko plodo.”

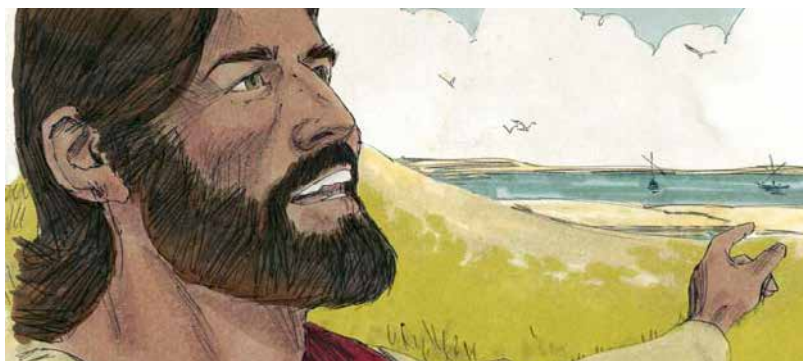
“A o seme savo ačhilo pelo pe lači phuv.
A kava seme inkljisto thaj dijas 30, 60 thaj
čak vo dži 100 drom majbut semenke nego
so sas posadime. Kas si kan nek ašunel!”

Akaja paramiči zbunisardas lešće učenikonen.
Pa o Isus objasnisardas lenđe: “O seme si o
svato e Devlesko. O drom si o manuš savo
ašunel o svato e Devlesko, ali či haćarel les
thaj avel o beng thaj lel lestar o svato.”

“E barutni phuv si o manuš savo ašunel o svato e Devlesko thaj prihvatil les e bahtasa. Ali askal avel o pharipe ili e nevolje, pa otpadnisarel ili prestanil te džal e Devlešće dromesa.”

“Kangrenđi phuv si o manuš savo ašunel e Devlesko svato, ali sar e vrjama načhel, e brige, barvalipe thaj uzitkurja e themešće tasaven e ljubav lešći palo Del. Sago rezultato pale godova, o sikavipe kaj ašundas či del plodo.”

“Ali e lachi phuv si o manuš savo ašunel e
Devlesko svato, pačal lešće thaj anel plodo.”

34

0 Isus sikavel vi aver paramiča

Biblijsko paramiči andar o:

Matej 13,31–33, 44–46;

Marko 4,30–32;

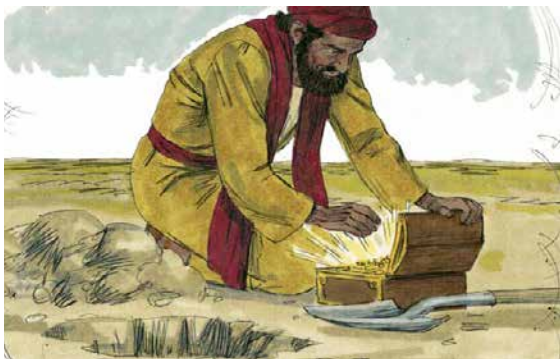
Luka 13,18–21; 18,9–14

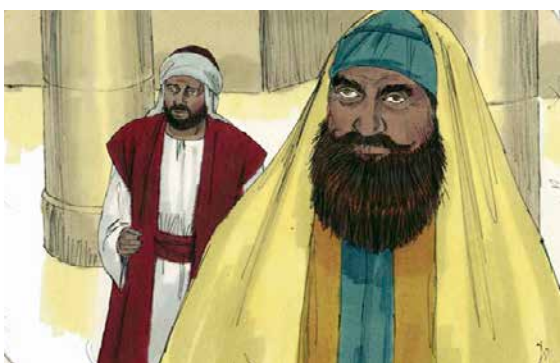
O Isus phenelas vi aver but e paramiča palo Devlesko carstvo. Sago primeri, phendas: “O carstvo e Devlesko si sago o seme e gorušicako savo vareko zasadisardas ande piri njiva. Džanen kaj si o gorušicako seme maj cikno katar sa aver seme.”

“Ali kana o seme e gorušicako barjol, vo avel majbaro katar sa e biljke ande njive, gaći si baro kaj e čiriklja aven thaj gnjezdinpe ande lešće patrja.”

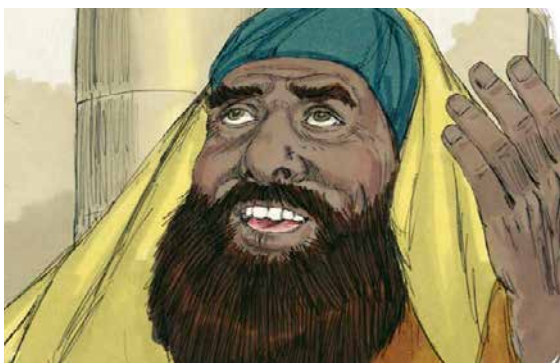
O Isus phendas još jek paramiči: “O carstvo e Devlesko si sago o kvasco seves e manušnji hamil e humeresa dok či buljol pe sasto humer.”

“O carstvo e Devlesko si isto gajda sar o barvalipe savo vareko garadas ande njive. Varesavo aver manuš aračhel o barvalipe thaj palem prahosarel les. Vo gajda raduisajlo kaj đelo thaj biđindas sa so sasles thaj sa e love dijas thaj ćindas godoja njiva.”

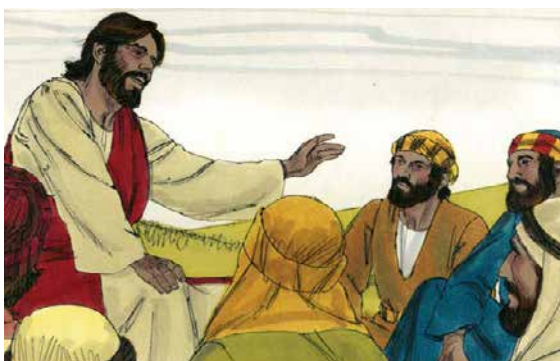
“O carstvo e Devlesko si isto gajda sago
savršeno biseri savo but mol. Kana
aračhel les o trgovco, vo bićinel sa so
siles thaj iskoristil e love te ćinel les.”

Askal o Isus phendas e paramiči e themešće
save pouzginas pes ande pire lačhe delurja,
a mrzanas aver themen. Phendas lenđe:
“Duj manuša đele ando hramo te molinpes.
Jek lendar sas porezniko, a aver pobožno vođa.”

“O pobožno manuš gajda molisajlo: ‘Nais tuće, Devla, kaj najsem bezehalo sago aver them – sago okola save čoren, nepravedniko, preljubniko ili čak sago kava porezniko.’”

“Naprimera, me postisarav duvar ando kurko thaj dav deš posto katar mungre love thaj mungri imovina savi dobisarav.”

“Ali o porezniko ačhelas dur katar o pobožno vođa, thaj či pire jakha vazdelas opre ando nebo. Umesto godova, pećelas pe dumukhasa ando kolin thaj molisajlo: ‘Devla, molimatuće smiluisar tut mande kaj sem bezehalo.’”

Askal o Isus phendas: “Čačes phenav tumende. O Del ašundas e molitva e poreznikošći thaj proglasisardasle pravednikosa. Ali či sviđosajli lešće e molitva e pobožno manušešći. O Del ponizila svakones savo si ponosno, a vazdela svakone savo ponizisarelpes.”

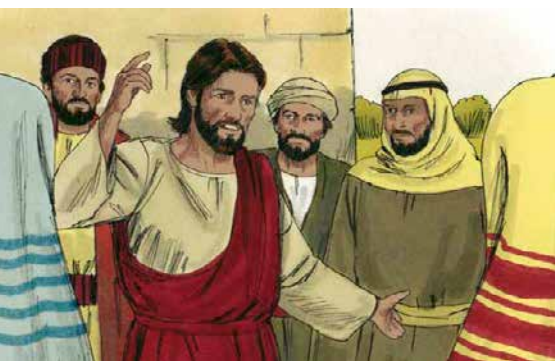
35

Paramiči katar o suosećajno dad

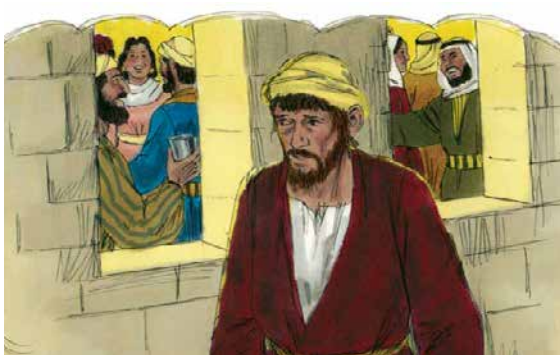
Biblijsko paramiči andar o:
Luka 15,11–32

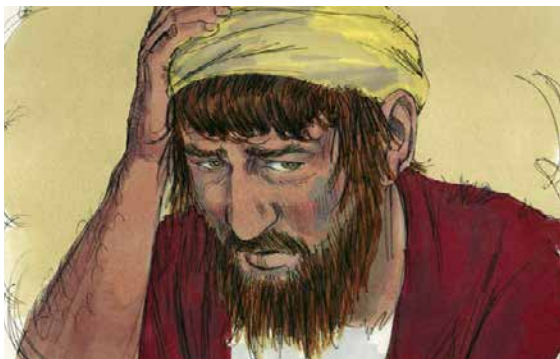
Jek đes, o Isus sikavelas e bute poreznikonen thaj aver bezehalen save ćidinepe te ašunen les.

A varesošće pobožne vođe save sas isto okote lesa dikhline kaj o Isus ponašilpes prema e bezehale sago prema pire drugarja, thaj počnisardine te kudin les maškar pende. Zato o Isus phendas lenđe akaj paramiči.

“Sas jekhvar varesavo manuš, sas les duj čhave. O majterno čhavo phendas pire dadešće: ‘Dade, kamav te desman mungro naslestvo odma akana!’ Gajda kaj o dad podelisardas piro barvalipe pe pire duj čhave.”

“Uskoro o majterno čhavo lijas sa so sasles thaj đelotar dur thaj potrošisardas sa pire love ando bezehalo trajo.”

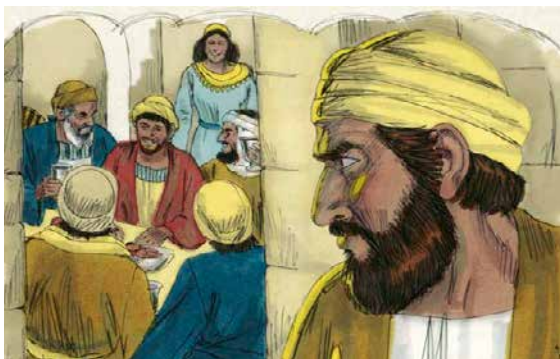
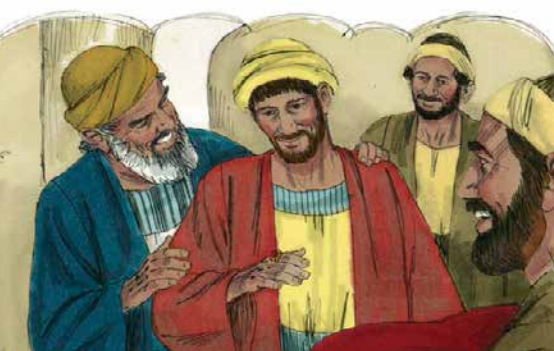
“Nakon godova, avili e bari bok ando gav kaj sas o majterno čhavo, a nas les khanči love te šaj ćinel pešće vareso te hal. Pa lija jedino bući savi šaj arakhlas, te pravarel e balen. Ali sas gajda čoro thaj bokhalo kaj lijas te hal e balengo habe.”

“Napokon, o maj terno čhavo phenda korkoro pešće: ‘So ćerav gadava? Sa e slugen mungre dadešće si habe kozom kamen, a me kate merav bokhatar. Boldavama mungre dadešće thaj mangava te avav jek katar lešće slugurja.’”

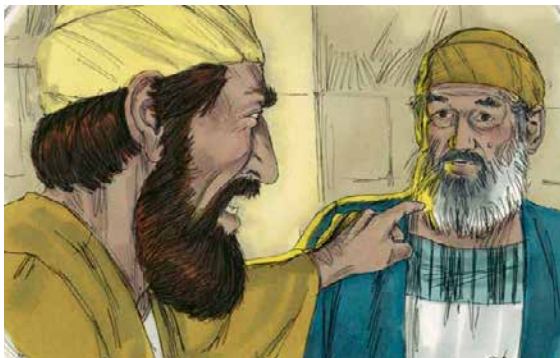
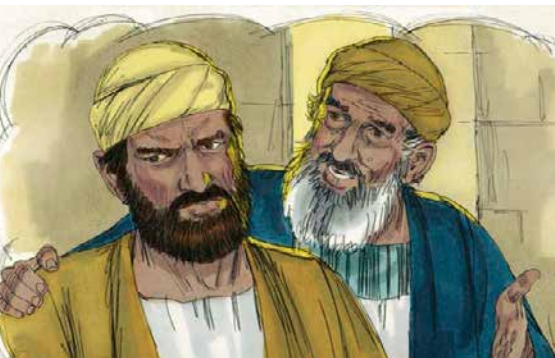
“Gajda kaj o majterno čhavo teljarda te boldelpa palpale ke piro dad čhere. Još dok sas dur, lesko dad dikhlas les thaj sažalisajlo pe leste. Prastajas karingal piro čhavo. Dijales mrtiko thaj čumida les.”

“O čhavo phenas: ‘Dade, sagrešisardem protiv o Del thaj protiv tute. Najsem dostojno te avav čiro čhavo.’”

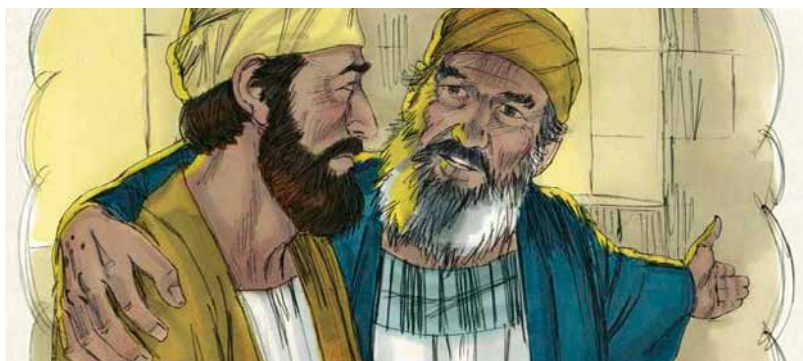
“Ali lesko dad phenel ječešeće katar pire sluge: ‘Dža siđar an majšukar drze thaj delen pe mungro čhavo! Čhov e angrušći pe lesko naj thaj čhov e sandale pe lešće pungre. Askal de čhurjasa e majlačhe bakhre te šaj avelamen gozba thaj te slavisaras, kaj mungro čhavo sas mulo, ali akana si džudo! Sas hasardo ali akana si arakhlo!’”

“Gajda o them počnisardas te slavisarel. Nedugo posle godova, o majpurano čhavo avilo čhere nakon so ćerdas bući ande njive. Ašundas o čhelipe thaj e đilja thaj phučlas pe so si gadava.”

“Kana o majpurano čhavo ašundas kaj slavisaren zato kaj lesko phral boldaspe čhere, sas zurale holjariko thaj čikamlas te del andre. Lesko dad inkljisto thaj phendas lešće te del andre thaj te slavil lenca, ali vo odbisardas.”

“Maj purano čhavo phendas pire dadešće: ‘Sa kala brš verno éravas bući pala tute! Nikada najsemas tuće neposlušno a palem či dijanman ni cikne buznja te šaj de slavisarav mungre drugarenca. Ali kana kava čiro čhavo savo haljardas sa e love po bilačhipe, boldape čhere, a tu pale leste dijan čhurjasa maj lače guruve!’”

“O dad phendas: ‘Čhaveja mungreja, tu san uvek manca, thaj sa so man si ćiro si. Ali si lače te slavisaras, kaj ćiro phral sas mulo, ali kana si džudo, sas hasardo, ali kana si arakhado!’”

36

Preobražipe

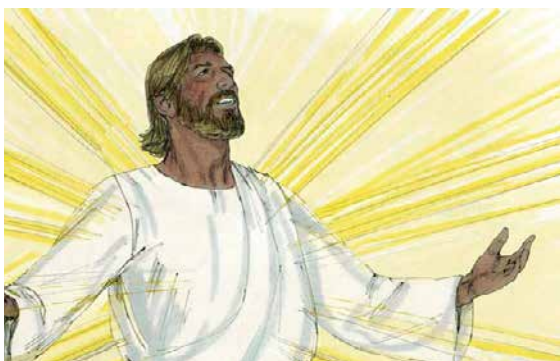
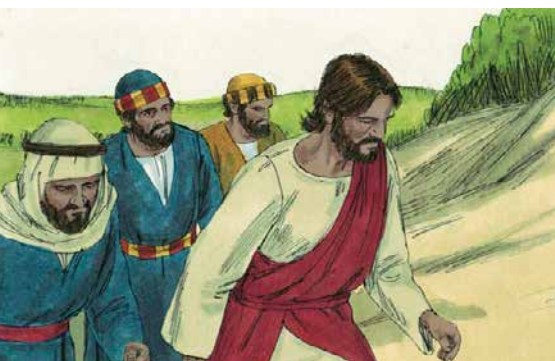
Biblijsko paramiči andar o:

Matej 17,1–9;

Marko 9,2–8;

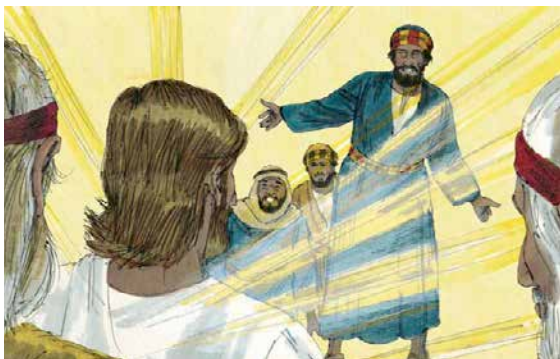
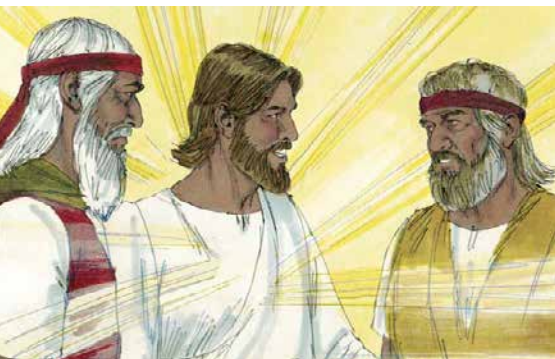
Luka 9,28–36

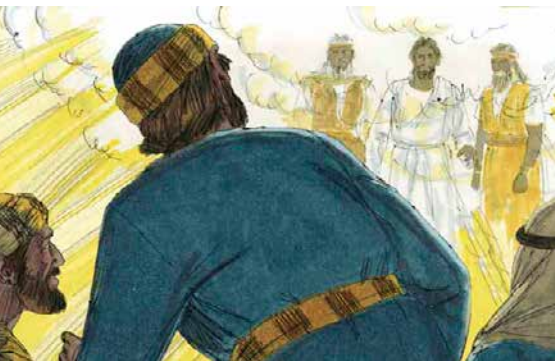
Jek đes, o Isus lija pesa trin pire učenikonen,
e Petre, Jovano thaj e Jakoves. (O učeniko
o Jovano nas o Jovano okova savo boldas e
Isuses.) Linepe opre pe bari planina korkoro
te molinpe.

Dok o Isus molisajlo lesko muj zasijosardas sago
o kham thaj e drze pe leste postanisardine
parni sago o svetlo, maj parne nego so bilo ko
pe phuv šaj parnjardasas len.

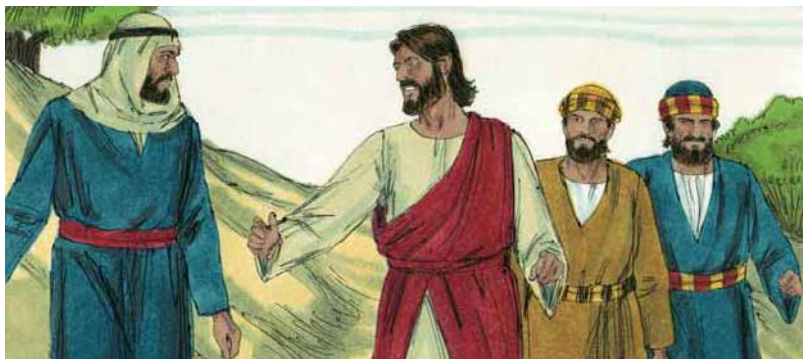
Askal o Mojsije thaj o proroko Ilija
pojavisajle. Akala manuša trainas pe phuv
šele bršenca maj sigo nego so sas akava.
Ćerdine svato e Isuseja pale lesko meripe,
savo uskoro avela ando Jerusalimo.

Dok o Mojsije thaj o Ilija ćerenas svato e
Isuseja, o Petar phendas e Isusešće: “Lačhe si
pale amende kaj sam akate. Ajde te ćere trin
sjenice, jek pale tute, jek palo Mojsije a jek pa.”

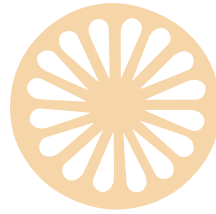
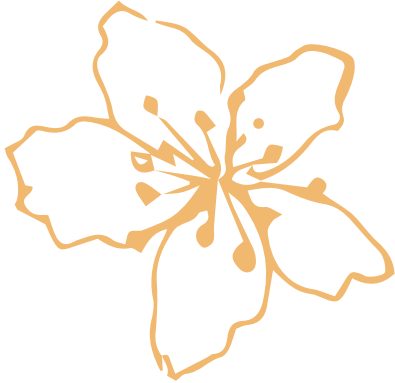
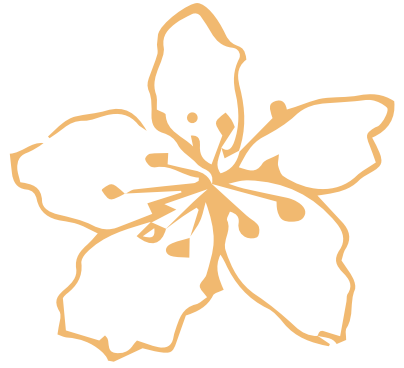

Dok o Petar čerelas svato, o svetlo oblako fuljisto thaj zaokružisardalen thaj o glaso andar o oblako phendas: “Akava si mungro čhavo saves čumidav. Lesa sem zadovoljno. Leste čhon kan.” E trin učenikurja darajle thaj peline pe phuv.

Askal o Isus čhuta po vas pe lende thaj phendas: “Nadaran užten.” Kana dikhline oko peste jedino sas o Isus okote.

O Isus thaj godola trin učenikurja fuljistine katar godoja planina. Askal o Isus phenda lenđe: “Pale akana na khonikašće te phenen so sas akate. Još cara merava thaj askal boldavaman ando trajo. Posle godova šaj phenen e themešće.”

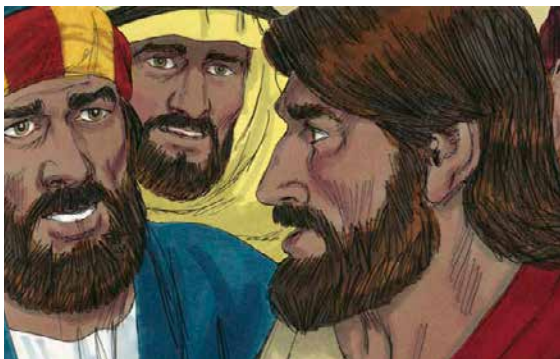
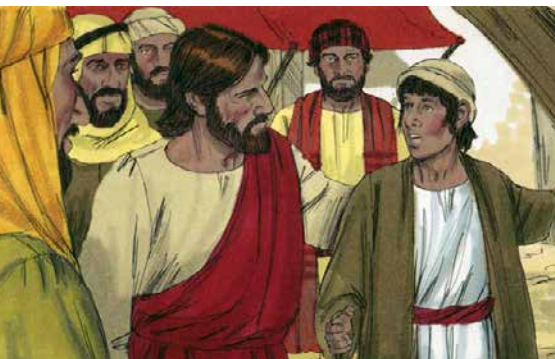

37

0 Isus vazdel e Lazeres andar e mul

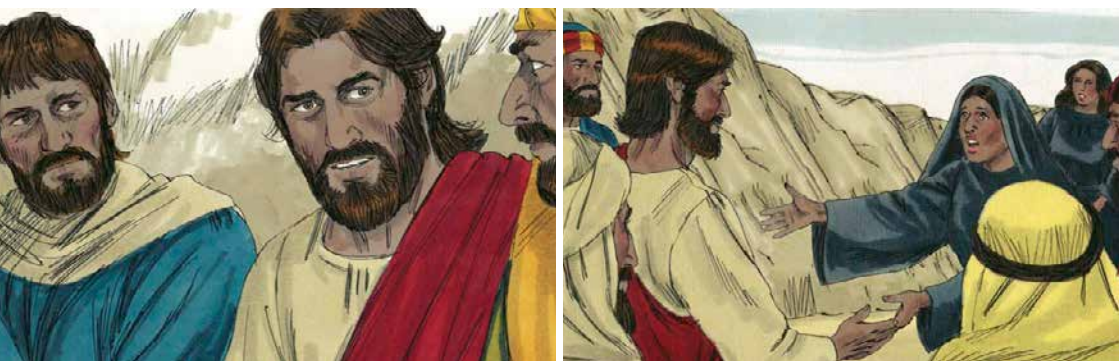
Biblijske paramiča andar o:
Jovan 11,1–46

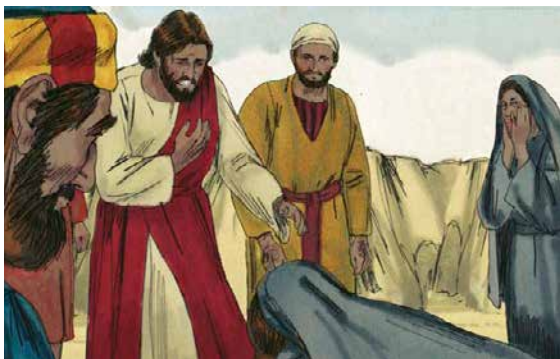
Jek đes, o Isus dobisardas poruka kaj si o Lazar zurale nasvalo. O Lazar thaj lešće duj pheja, e Marija thaj e Marta, sas e Isusešće majlačhe drugarja. Kana o Isus ašundas akaja vest, phendas: “Akava nasvalipe či završila e merimava, nego anela slava e Devlešće.” O Isus volilas pire drugaren, ali ažućardas okote kaj sas još duj đes.

Nakon so nakhline godola duj đes, o Isus phendas pire učenikonende: “Džastar palpale ande Judeja.” “Ali sikavneja,” e učenikurja phendine: “či nakhli bit e vrjama sar o them okote line te mudarentut!” O Isus phenel lende: “Amaro drugari o Lazaro sovljilo, thaj trubul te džungavas les.”

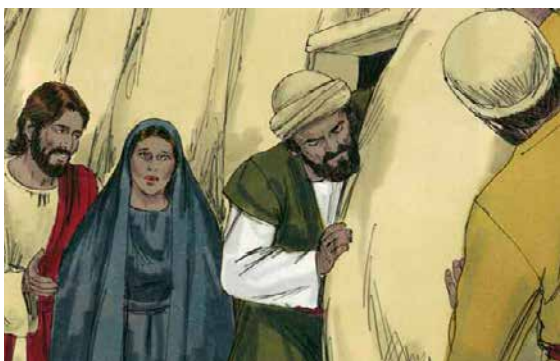
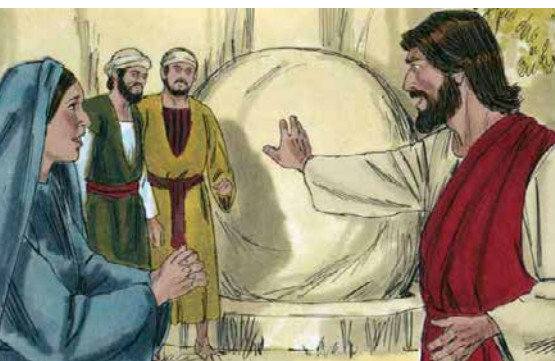
E Isusešče drugarja phendine: “Gospode ako o Lazaro sovel, askal sastola.” A o Isus jasno phendas lenđe: “O Lazaro si mulo. Drago si mande kaj najsemas okote te tumen šaj paćan ande mande.”

Kana o Isus areslo ande Lazaresko bijando gav, o Lazaro sas mulo već štar đes. E Marta inkljisti anglo Isus thaj phendas lešče: “Gospode te avilanas akate, mungro phral či mulosas. Ali paćav kaj o Del dela tut sogot mandeja Lestar.”

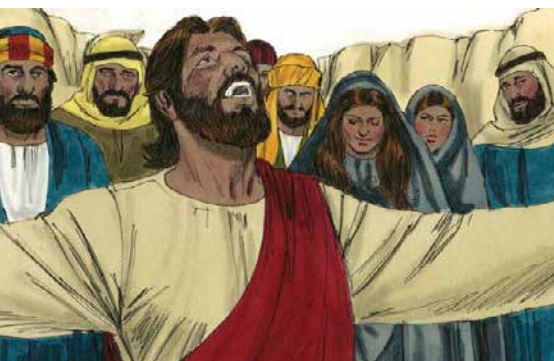
O Isus phenda: "Me sem Uskrsnuće thaj o Trajo. Ko got paćal ande mande, čak vi ako merel traila. Svako savo paćal ande mande nikada či merela. Paćas ande akava?"
E Marta phendas: "Ej Gospode paćav kaj san tu o Mesija, o čhavo e Devlesko."

E Marija aresli. Peli e Isusešće angle pungre thaj phendas: "Gospode, te samo avilanas akate mungro phral či mulosas."
O Isus phućla len: "Kaj čhutine e Lazare?"
Phendine lešće: "Ando limori. Av thaj dik." Askal o Isus počnisarda te rovel.

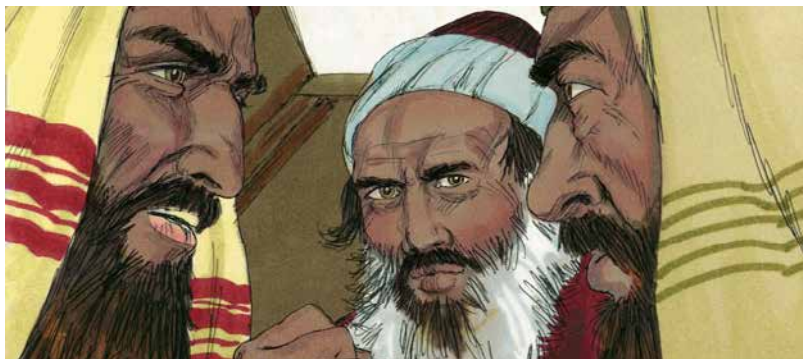
O limori sas ande špilja, e baresa savo sas čhutino po lako putardo than. Kana o Isus areslo po limori, phendas lenđe: “Len kotar o bar.” Ali e Marta phendas: “Mulo si već štar đes. Khandela.”

O Isus phendas: “Či li phendem tuće kaj dićejeja e slava e Devlešći ako paćaja ande mande?” Pa line majdur o bar.

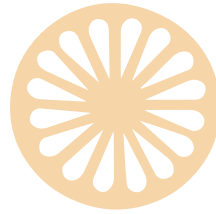
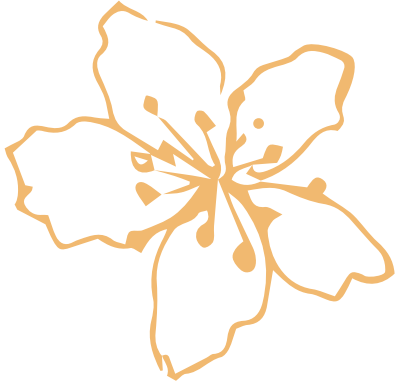
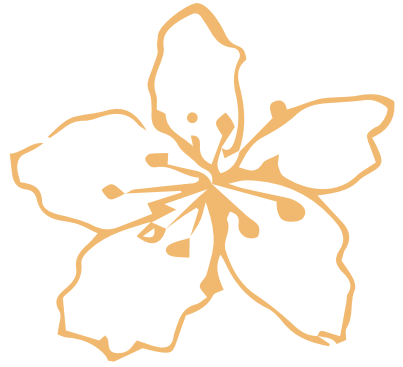

Askal o Isus dikhlas ando nebo thaj phendas: “Dade najš tuće kaj ašunes man. Me džanav kaj tu uvek ašunesman, ali akava phenav zbog akava them kaj ačhel akate, te von paćan kaj tu bičhaldanman.” Askal o Isus čhutas muj: “Lazare inklji!”

Thaj o Lazaro inkljisto! Još sas umotime ande mulikane povojurja. O Isus phendas lenđe: “Pomožin lešće te fuljarel pa peste akala povojurja thaj osloboisaren les!” But e Židovurja paćaine ande leste zbog akava čudo.

Ali e pobožne vođe e Židovende sas ljubomorne
pe leste, pa ćidine e zajednica te planirisaren
sar te mudaren e Isuses thaj e Lazares.

38

A stylized, light-colored outline of a flower with five petals and a central cluster of stamens, positioned to the left of the number 38.

0 Isus si izdajime

A stylized, light-colored outline of a flower with five petals and a central cluster of stamens, positioned to the right of the number 38.

Biblijsko paramiča andar o:

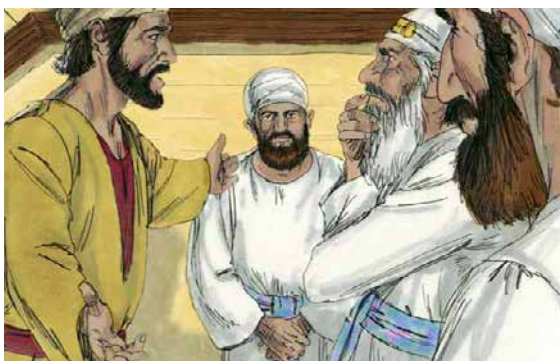
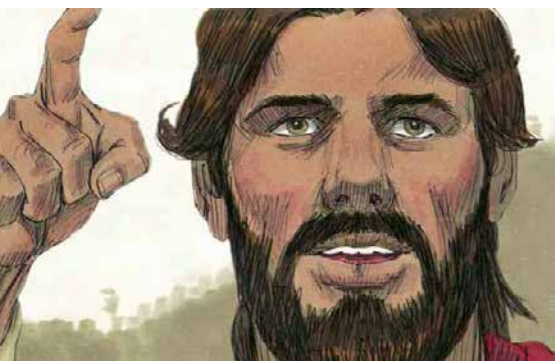
Matej 26,14–56;

Marko 14,10–50;

Luka 22,1–53;

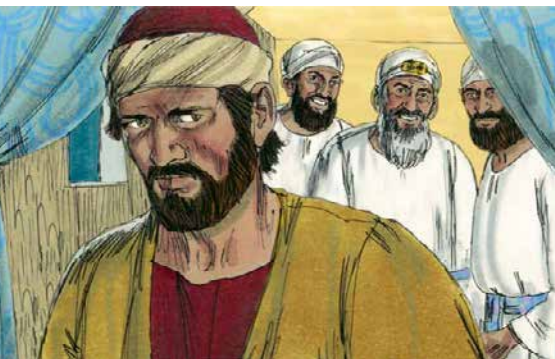
Jovan 12,6; 18,1–11

A large, stylized, light-colored outline of a flower with five petals and a central cluster of stamens, positioned at the bottom of the page.

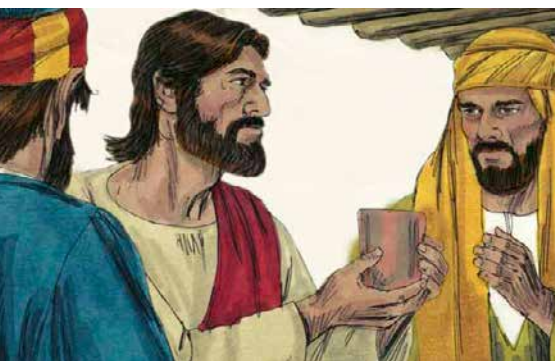
Svako brš e Židovurja slavinas e Pasha. Godova slavinas zbog godova kaj o Del spasisardas lenđe paponen andar o ropstvo ando Egiptat maj sigo but brš. Varekaj katar trin brš sar o Isus počnisardas te propovedil thaj sikavel javno, o Isus phendas pire učenikonenđe kaj kamel te slavil e Pasha lenca ando Jerusalimo, thaj kaj vo okote avela mudardo.

Jek katar e Isusešće učenikurja sas o manuš savo akhardolas Juda. O Juda sas zadužime pale apostolsko blagajna, ali volilas e love thaj često čorelas e love andar e blagajna. Nakon so o Isus taj lešće učenikurja aresline ando Jerusalim, o Juda đelo ke Židovske vođe thaj ponudisardas lenđe te izdail e Isuse pale love. Džanglas kaj e Židovske vođe či paćan kaj si o Isus Mesija thaj kaj planirinas te mudaren les.

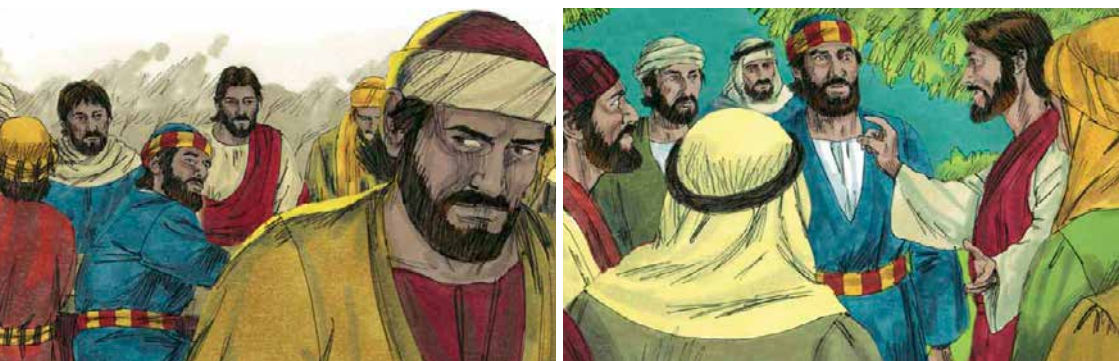
E Židovske vođe saven vodilas o baro rašaj, počindine e Judašće trjanda rupune lovora te izdaisarel e Isuses. Akava dogodisajlo tačno kana e prorokurja predvidiardine. O Juda pristanisardas, lija e love, thaj đelotar. Počnisardas te rodel prilika te pomožil len te astaren e Isuse.

Ando Jerusalem, o Isus proslavisardas e Pasha pire učenikonenca. Pale Pashako habe, o Isus lija o mangro thaj phaglales. Phenda: "Len thaj han akava. Akava si mungro telo, savo delpe pala tumene. Akava ćeren te dentumen gođi mande." Pe akava način, o Isus phendas kaj lesko telo avela žrtvujime pale lende.

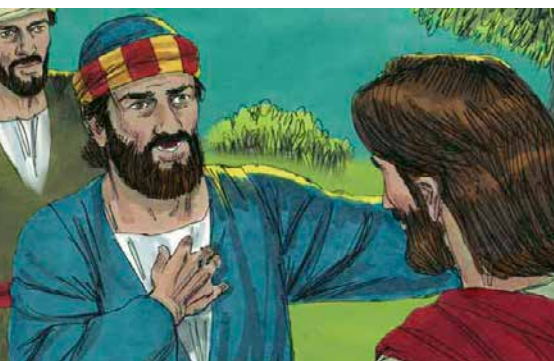
Askal o Isus vazdas o tahtaj thaj phendas:
“Pijan akava. Akava si mungro rat Nevo
Savezo savo čhorelape palo jatosardipe
katar e bezeha. Akava éeren te dentumen
gođi mande svako drom kana pijen.”

Askal o Isus phendas e učenikonende:
“Jek tumendar izdaila man.” E učenikurja
sas šokirime, thaj phučline ko éerdasas
gajda vareso. O Isus phendas: “Manuš saves
dava kotor mangro si mungro izdajniko.”
Askal dijas o mangro e Judašće.

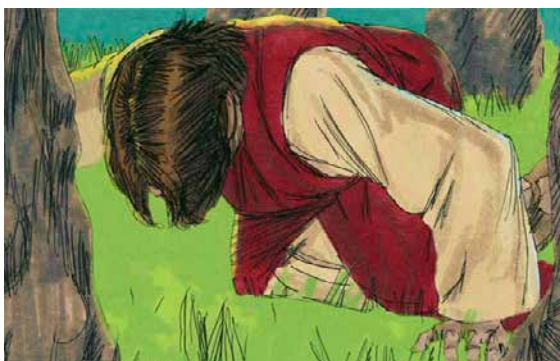
Nakon so o Juda lijas o mangro, o beng dija ande leste. O Juda inkljisto thaj đelo te pomožil e Židovske vođende te astaren e Isuse. Sas tunjariko.

Nakon o habe, o Isus thaj lešće učenikurja đele pe Maslinsko gora. O Isus phendas: "Savora tumen mućena man arjat. Ramome si: 'Pećena e pastire thaj sa e bakhre našena.'"

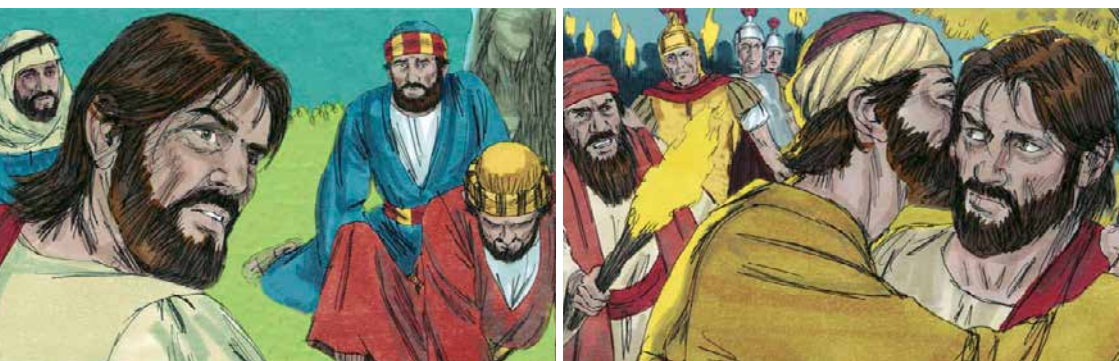
O Petar phendas: "Čak vi ako sa aver mućentut, me či mukavatut!" Askal o Isus phendas e Petrešće: "O beng kamel sa te leltumen pešće, ali molisajlem pala tute, Petre, te ćiro paćipe či perel. Ali ipak, arjat, majsigo nego o bašno zakukuričil, trin drom pheneja kaj či uopšte pindžares man."

O Petar askal phendas e Isusešće: "Čak vi ako trubul te merav, nikada či phenava kaj či pindžaravtut!" Sa aver e ućenikurja phendine isto.

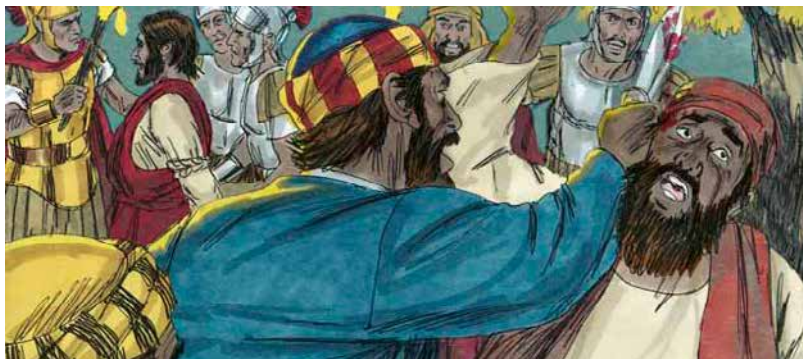
Askal o Isus delotar pire učenikonenca po than savo akhardolas Getsemansko vrt. O Isus phendas pire učenikonende te molinpe te či peren ando napast. Askal o Isus delo po korkoro than te molilpe.

O Isus molisardas trin drom: "Dade mungreja, ako si moguće, molima tuće te naj moraš te pijav akava tahtaj patnje. Ali ako naj aver načino te e themešće bezeha aven jartome, askal neka avel čiri volja." O Isus sas zurale uznemirime thaj lesko znojo sas sago kapljice rat. O Del bičhaldas e anđelo te osnažil les.

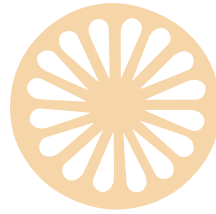
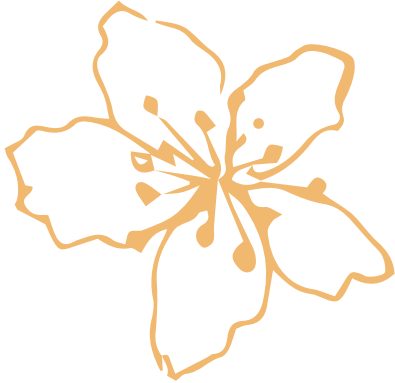
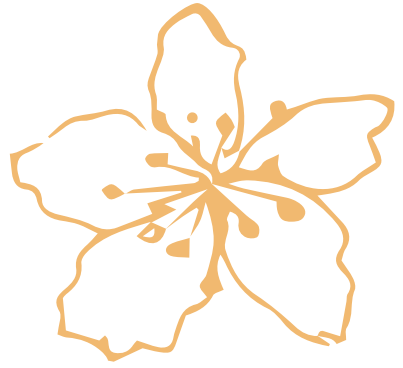

Nakon svako drom kana molisajlo, o Isus boldelaspe ke pire učenikurja, ali len lija e lindri. Kana boldaspe o trito drom, o Isus phendas: “Džungadon! Mungro izdajniko si akate.”

O Juda avilo e židovske vođenca, e vojniconenca thaj e but e themesa. Inđarenas e mačurja thaj e rovlja. O Juda avilo e Isusešće thaj phendas: “Pozdrav sikavneja,” thaj čumidas les. Akava sas znako e židovske vođenđe te džanen kas te astaren. Askal o Isus phendas: “Juda, zar izdaisma čudidipaja?”

Dok e vojnikipurja astardine e Isuse, o Petar inkalda piro mačo thaj čhinas o kan e bare rašaješće slugasko. O Isus phenda: "Bolde o mačo! Me te kamav šaj rodav katar mungro Dad sasti vojska anđelurja te branin man. Ali me moraš te avav poslušno mungre Dadešće." Askal o Isus sastardas o kan godole manušesko. Nakon so astardine e Isuse, sa e učenikipurja našline.

39

0 Isus si osudime

Biblijsko paramiči andar o:

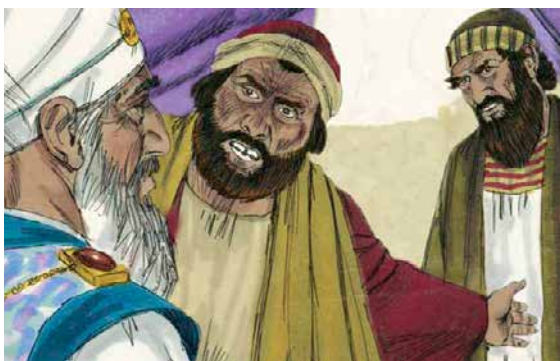
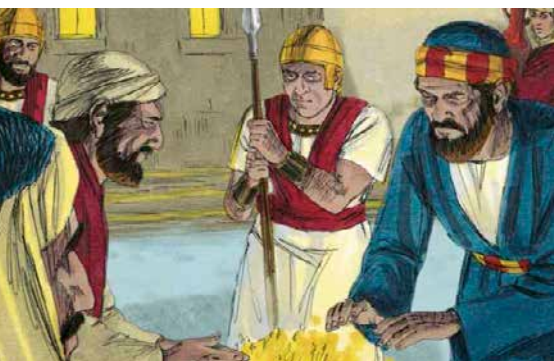
Matej 26,57–27,26;

Marko 14,53–15,15;

Luka 22,54–23,25;

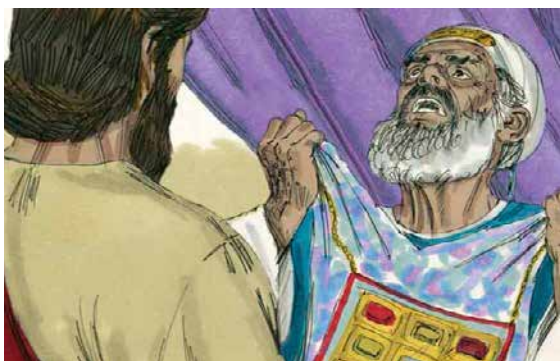
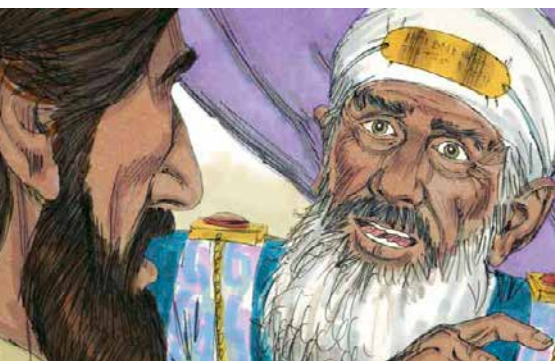
Jovan 18,12–19,16

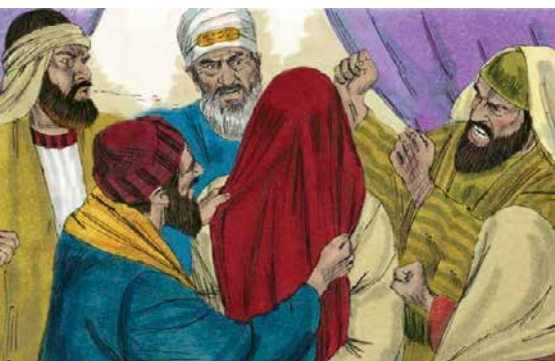
Maškaral ande rjat e vojnukurja inđardine e Isuse ando ćher e bare rašajesko te o baro rašaj ispitui les. O Petar džalas čordane pale lende. Kana e Isuse andine andre ando ćher, o Petar ačhilo avri thaj tatolas paše jag.

Andre ando ćher, e židovske vođe sudinas e Isusešće. Andine but hohamne svedokurja te hohaven pe leste vareso. Lengo svato či slažilaspe maškar lende, pa e židovske vođe naštik dokažisardine kaj si vo došalo pale varesoste. O Isus khanči či phenda.

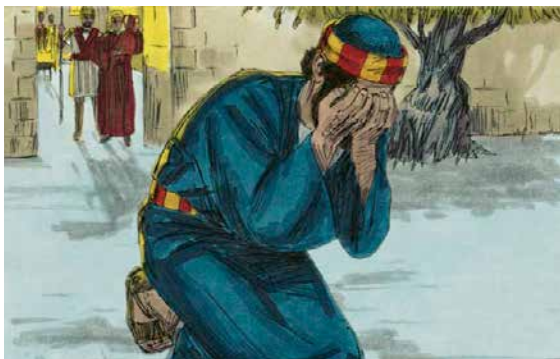
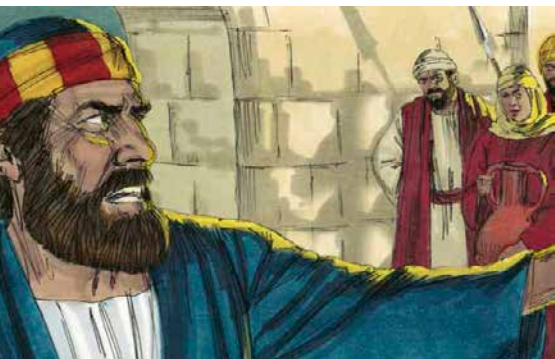
Po krajo, o baro rašaj dikhla ravno ando Isus thaj phenda: “Phen amende, san tu o Mesija, Čhavo e Džude Devlesko?”

O Isus phenda: “Sem, thaj dičhena man sar bešav e Devlesa thaj avav andar oblakurja.”
O baro rašaj čhinas piri haljina ande holji thaj čhuta muj aver pobožne vođe:
“Čitrubulamen majbut svedokurja! Ašundine kaj phenda kaj si vo o Čhavo e Devlesko. So si tumari presuda?”

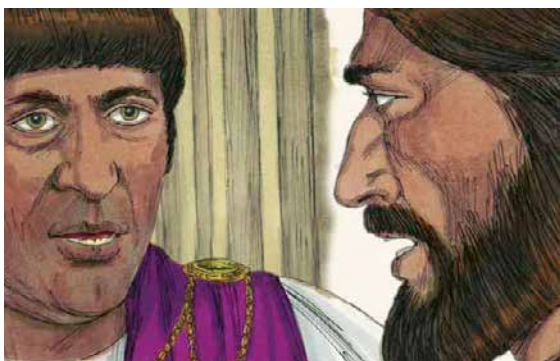
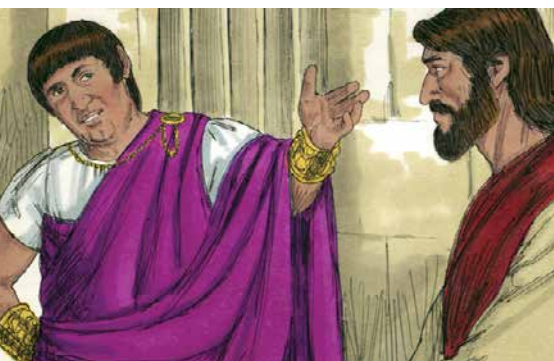
E Židovske vođe savora odgovorisarine e bare rašaješće: “Vo zaslužisarel te merel!” Askal phangline e Isusešće jakha, čhungarenas les, pećenاس les thaj marenas muj lestar.

Sar o Petar ažučarelas anglo čher, jek sluškinja dikhlales thaj phendas: “Tu isto sanas e Isuseja!” O Petar phendas kaj godova naj čače. Maj posle još jek aver sluškinja godova isto phendas, a o Petar palem phendas kaj godova naj čače. Po krajo o them phendas: “Džanas kaj vi tu sanas e Isuseja, kaj sen liduj andar e Galileja.”

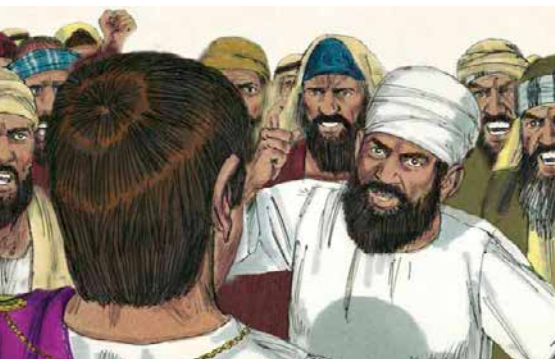
Askal o Petar halas solah, alavenca: "Neka o Del sudil manđe ako pindžarav akale manuše!" Thaj o bašno odma ašundilo, a o Isus boldaspe thaj dikhlas ando Petar.

O Petar đelotar thaj ćerko rovelas. Maškaral e vrjama o Juda, izdajniko, dikhla kaj e židovske vođe osudisardine e Isuse po smrto. O Juda zurale ražalostisajlo đelotar thaj mudardape.

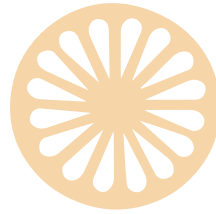
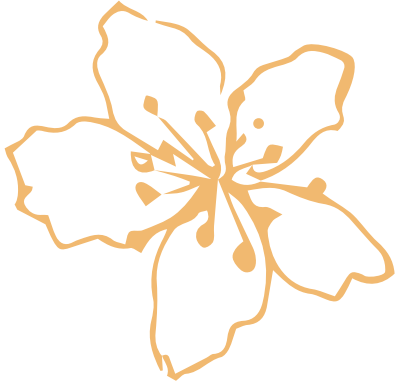
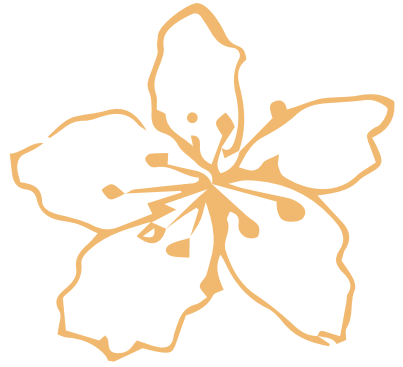
Detharinako rano, e židovske vođe andine e Isuse ko Pilato, e rimsko upravitelješće. Nadisajle kaj o Pilato osudila e Isuse sago došales thaj kaj kaznila les e smrtosa. O Pilato phučla e Isuse: “San tu kraljo e Židovengo?”

O Isus phenda: “Korkoro godova phendan, ali mungro carstvo naj katar akaja phuv. Te avilosas, mungre sluge borisajleas pala mande. Avilem pe phuv te phenav čačipe palo Del. Savora save volin čačipe, ašunen man.”
O Pilato phendas: “Phen amende so si čačipe?”

Nakon so čerda svato e Isuseja, o Pilato inkljisto anglo but o them thaj phenda: "Či arakhav nisošći doš pe akava manuš." Ali e židovske vođe thaj o them čhonas muj: "Razapnin les!" O Pilato phendas: "Vo naj došalo." Ali von čhonas muj još majzurale. Askal o Pilato phendas trito drom: "Vo naj došalo!"

O Pilato darajlo kaj o but o them pobunilape, pa pristanisarda te lešće vojnikipurja razapnin e Isuse. E Rimske vojnikipurja bičuisardine e Isuse thaj čhutine pe leste kraljevsko plašto thaj kruna čerdi katar e glogošće kangre. Thaj ruginas pe lešće alavenca: "Dik o kraljo e Židovengo!"

40

0 Isus si razapnime

Biblijsko paramiči andar o:

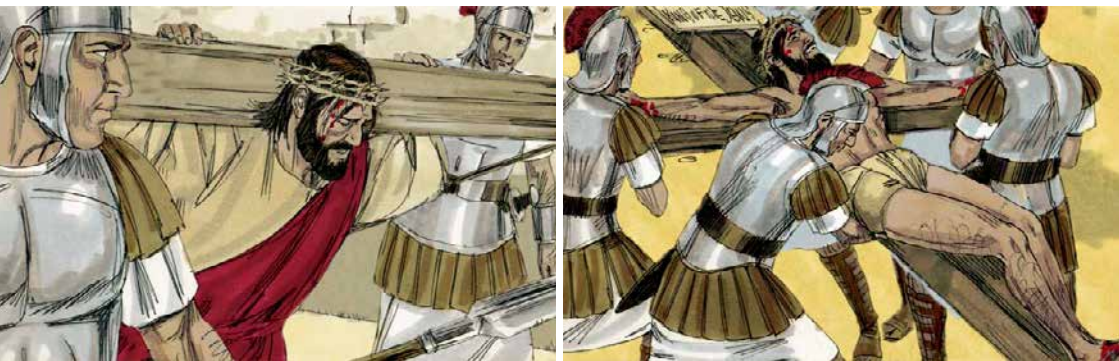
Matej 27,27–61;

Marko 15,16–47;

Luka 23,26–56;

Jovan 19,17–42

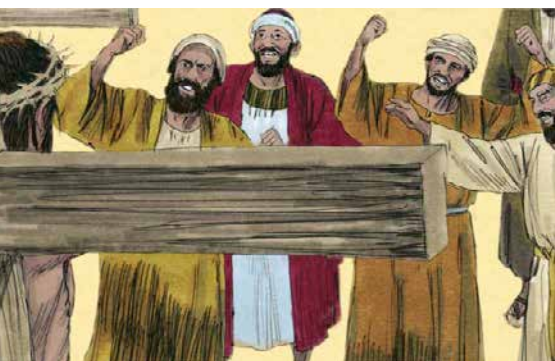
Nakon so e vojnukurja mardine muj katar o Isus, inđardine les te razapnin les. Tradineleles te inđarel o trušul pe savo merela.

E vojnukurja andine e Isuses dži ko than savo akhardolas "Lubanja" thaj e krafinenca hvardine lešće vas thaj lešće pungre po trušul. Ali o Isus phendas: "Dade, jartosar lenđe kaj či džanen so ćeren." O Pilato zapovedisardas te ramon pe jek pločica e kaštešći "Kraljo e židovengo" thaj te čhon lat po trušul ke isusesko šoro.

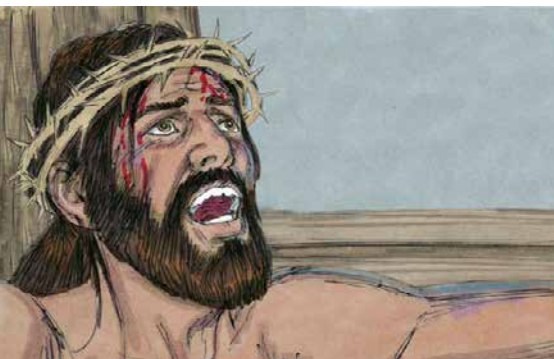
E vojnukurja čhudine e kocka pale e Isusešće drze. Kana ćerdine akava, ispunisardine jek proroštvo savo phenel: "Podelisardine mungre haljine maškar peste thaj kockisajle pale mungre drze."

E Isuse razapnisardine maškar duj razbojnikurja. Jek lendar marelas muj katar o Isus, a aver phendas: "Zar či daras e Devlestar? Amen sam došale, ali akava manuš naj vo si nevino." Askal phendas e Isusešće: "Molima tuće, detut gođi mande ande ćiro carstvo." O Isus phendas lešće: "Ađes avja manca ando rajo."

E Židovske vođe thaj buto aver them marenas muj e Isusestar. Phenenas lešće: “Ako san tu Čhavo e Devlesko, fulji katar o trušul thaj spasisar tut! Askal pačasa tuće.”

Askal o nebo pe sasto područije potpuno kaljilo, vi ako sas godova maškaral ando đes. Kaljilo mismere thaj sas tunjariko trin saturja.

Askal o Isus čhutas muj: “Gata si! Dade, predaisarav mungro duho ande ćire vas.” Askal bandardas piro šoro thaj predaisardas piro duho. Kana mulo, askal sas potres e phuv ćhinosajli, a askal o zastori, savo odvoilas e theme katar e Devlešći prisutnost ando Hramo, pharilo pe duj opašina, katar o vrho dži ko krajo.

Kroz lesko smrto, o Isus putardas o drom te o them šaj avel dži ko Del. Kana o vojniko savo aráčhelas e Isuse dikhla sa so sas, phendas: “Zaista, akava manuš sas nevino. Sas o Čhavo e Devlesko.”

Askal o Josif thaj o Nikodem, duj židovske vođe save paćanas kaj si o Isus Mesija, phučline e Pilato pale Isusesko telo. Paćardine lesko telo ando pohtan thaj čhutinele ando limori katar izdubime stena. Askal dokotrljisardine baro bar po limori te phandaven o ulaz ande stena.

41

A large, stylized outline of a flower with five petals and a central stem with leaves, rendered in a light orange color, positioned behind the number 41.

0 Del vazdel e Isuse andar e mule

Biblijsko paramiči andar o:

Matej 27,62–28,15;

Marko 16,1–11;

Luka 24,1–12;

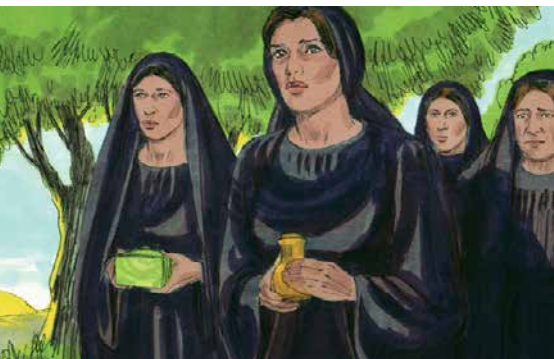
Jovan 20,1–18

A large, stylized outline of a flower with five petals and a central stem with leaves, rendered in a light orange color, positioned behind the text.

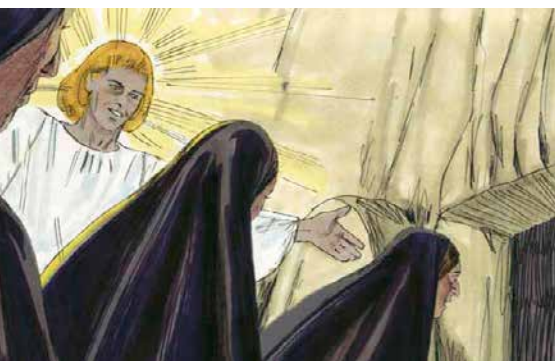
Nakon so e vojnukurja razapnisardine e Isuse, e neverne židovske vođe phendine e Pilatošće: “Okova hohamno, Isus, phenda kaj uskrsnila andar e mule nakon trin đes. Vareko moraš te arachel o limori te šaj uverime kaj lešće učenikurja či avena te čoren lesko telo thaj askal phenen kaj vo uštilo andar e mule.”

O Pilato phendas: “Len varesave vojnikonen thaj osigurin o limori so majlačhe šaj.” Gajda kaj zapečatisardine o bar po ulazo ando limori thaj čhutine e vojnikon te arachen les te aven sigurne kaj khonik či čorela lesko telo.

Đes nakon so prahosardine e Isuse sas savatosko đes, a e židovenđe nas muklino te pe godova đes džan pe limorja. Gajda kaj detharinako rano nakon savatosko đes, varesave manušnjja pripremisajle te džan pe Isusesko limori te čhon još mulikane mirođije pe lesko telo.

Andar jekhvar, dogodisajlo baro potres čhinosajli e phuv. O anđeo savo sijalas zurale poput e mulja pojavisajlo andar o nebo. Otkotrljisaras o bar savo učharelasi o ulaz e limoresko thaj bešlo pe leste. E vojnikipurja save arachenas o limori darajle thaj peline tele sago mule.

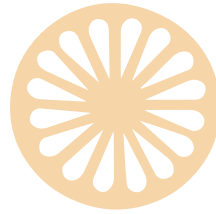
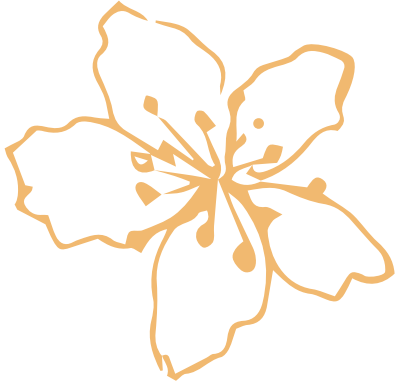
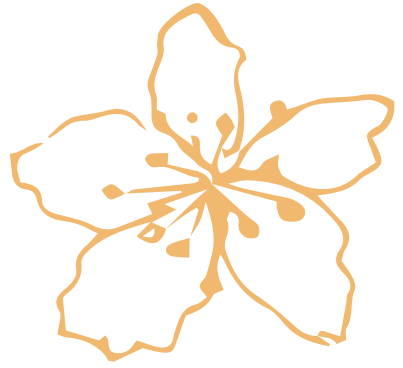
Kana e romnja aresline po limori, o anđeo phendas lenđe: “Na daran. O Isus naj akate. Vo uskrnsisardas andar e mule, baš sago vi kaj phendas! Diđhena ando limori thaj diđhena korkoro!” E romnja dikhline ando limori kaj sas čhutino e Isusesko telo. Lesko telo nas okote!

Askal o anđeo phendas e manušnjende:
“Džan thaj phenen e učenikonende:
‘O Isus uskrnsisardas andar e mule thaj džal ande Galileja angle tumende.’”

E manušnja sas bahtale thaj vi pherde dar.
Prastaine ke učenikurja te phenen lenđe
o bahtalo nevipe.

Dok e manušnja sas po drom džike učenikurja
te mothon lenđe e bahtali nevimata, o Isus
sikadilo lenđe, thaj von štuisardine les,
o Isus phendas lenđe: “Nadaran. Džan thaj
phenen mungre učenikonenđe te džan
ande Galileja. Okote dičhena man.”

42

0 Isus boldelpes po nebo

Biblijske paramiča andar o:

Matej 28,16–20;

Marko 16,12–20;

Luka 24,13–53;

Jovan 20,19–23;

e Djela apostolska 1,1–11

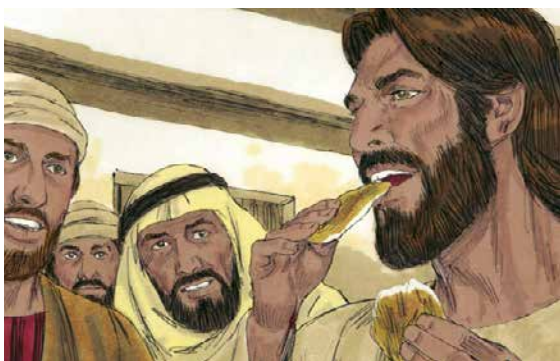
Ande okova đes kana o Isus uskrnsiardas andar e mule, duj katar lešće učenikurja džanas te obilazin o gav. Dok phirenas, ćerenas svato pale sa so sas e Isuseja. Nadisajle kaj si vo o Mesija, ali aska sas mudardo. Akana e manušnja phendine kaj si palem džudo. Či džangline so te paćan.

O Isus nakhlo lende thaj počnisardas te phirel lenca, ali von či pindžardine les. Phućlalen so godova ćerenas svto, pa phendine lešće sa šukar so dogodisajlo e Isuseja maj sigo nesave đesa. Gndisardine kaj ćeren svato e gostosa savo čidžanel so sas ando Jerusalem.

Askal o Isus objasnisarda lenđe so phenel e Devlesko alav palo Mesija. Dijalen gođi so e prorokurja phendine kaj o Mesija patila thaj avela mudardo, ali uskrsnila o trito đes. Kana areline dži ke o gav kaj akala duj manuša kanisardine te ačhen, gata već peli e rjat.

E duj manuša akhardine e Isuse te ačhel lenca, pa vo ačhilo lenca. Kana sas spremne te han e večera, o Isus vazda o mangro, zahvalisardas e Devlešće pale leste, thaj phaglale. Andar jekhvar von pindžardine les kaj si vo o Isus. Ali ande godova trenutko nestanisardas angle lenđe jakha.

E duj manuša phendine jek avrešće: “Godova sas o Isus! Zato amare ile phabonas kana objasnisarelas amamende e Devlešće alava!” Odma đeletar palpale ando Jerusalem. Kana aresline, phendine e učenikonende: “O Isus si džudo! Dikhlam les!”

Dok e učenikurja gajda ćerenas svato, o Isus andar jekhvar pojavisajlo ande soba lenca thaj phendas: “Miro tumende!” E učenikurja gndisardine kaj dičhen e duho, ali o Isus phendas lenđe: “Sostar sen darane thaj sumljičave? Dičhen mungre vas thaj mungre pungre. E duhonen naj telo sago man kaj si.” Te dokažil lenđe kaj naj duho, manglas lendar vareso te hal. Dinele kotor pesko mačo, a vo haline.

O Isus phendas: "Phendem tumenđe kaj sa so si ramome pale mande ande Devlesko Alav moraš te pherdol." Askal putardas lendi godi te šaj haćaren e Devlesko Alav. Phendas: "Dumut sas ramome kaj o Mesija patila, merela thaj uskrsnila andar e mule o trito đes."

"Isto gajda si ramome ande Lila kaj mungre ućenikurja navestina savorende te pokajinpe sar primisardinesas o jartipe pale pire bezeha. Poćnina te ćeren akava ando Jerusalem, a askal džana svugde sa e themešće svugde. Tumen sen svedokurja palthaj svedočina sa e themešće. Tumen sen e svedokurja pale godova."

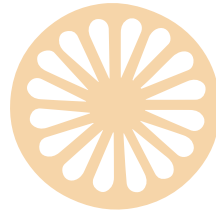
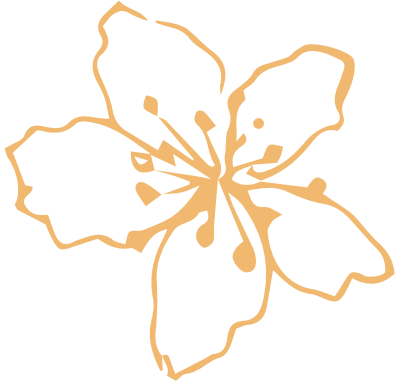
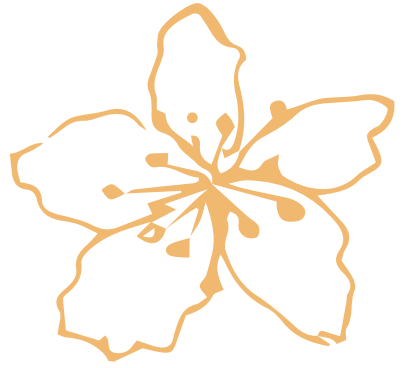

Pale štarvardeš đes save avenas, o Isus pojavilaspe pire učenikonende. Jekhvar sikadilo e pandžšela (500) manušende ande isto vrjama! Dokažisardas pire učenikonende pe majbut načinurja kaj si džudo, thaj sikavelas les palo carstvo e Devlesko.

O Isus phendas pire učenikonende: “Dini si mande sa e vlast po nebo thaj pe phuv. Dakle, džan, thaj ćeren katar sa e thema učenikonen gajda kaj bolena len ando alav e Dadesko, Čhavesko, thaj e Sveto Duhosko, thaj sikavenlen te aven poslušne ande sa so zapovedisardem tumende. Dentumen gođi me avava sasti vrjama tumenca.”

Štarvardeš đes nakon so o Isus vaskrsnisarda andar e mule, phenda pire učenikonende: “Ačhen ando Jerusalamo dok e sila e Duho Svetošći či fuljel pe tumende.” Askal o Isus đelotar po nebo, thaj o oblako garadasle katar lenđe jakha. O Isus bešlas pe desno rig e Devlešći te vladil pe sa.

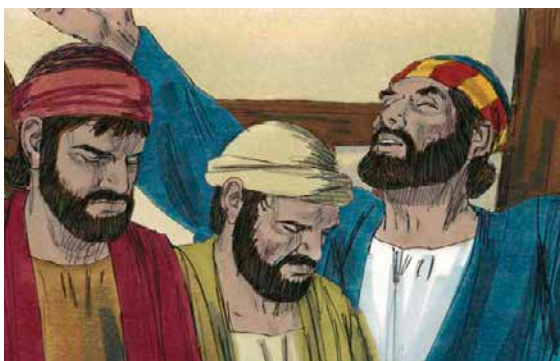

43

Počnil e prvo khandiri

Biblijsko paramiči andar e:
Djela apostolska 2

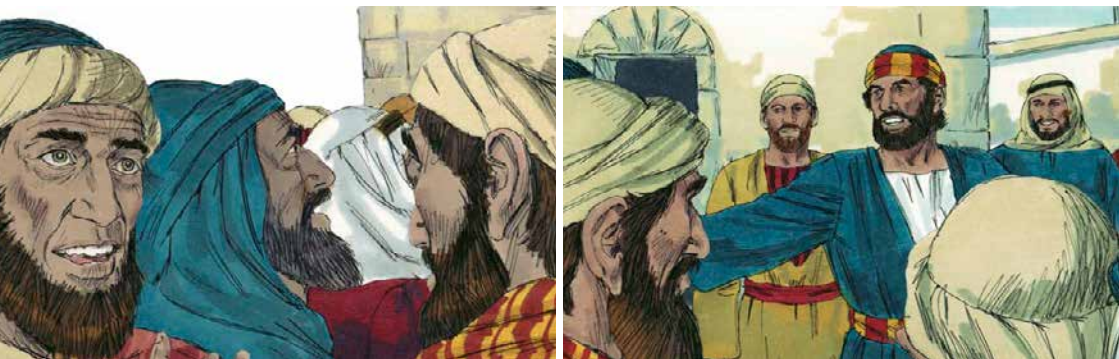
Nakon so o Isus boldaspe ando nebo, e učenikurja ačiline ando Jerusalem sar o Isus zapovedisarda lenđe te ćeren. E vernikurja stalno okote ćidenaspe thaj molinas pes.

Svako brš, pandžvardeš đesa nakon e Pasha, e Židovurja slavinas o važno đes savo akhardolas Pandžvardešto (50) đes. Pandžvardešto (50) đes sas kana e Židovurja slavinas e žetva e đivešći. E Židovurja andar o sasto them avenas pe godova đes ando Jerusalem te zajedno slavin o Pandžvardešto (50) đes. Godova brš, o pandžvardešto (50) đes avilo varekaj katar kurko đes sar o Isus đelo ando nebo.

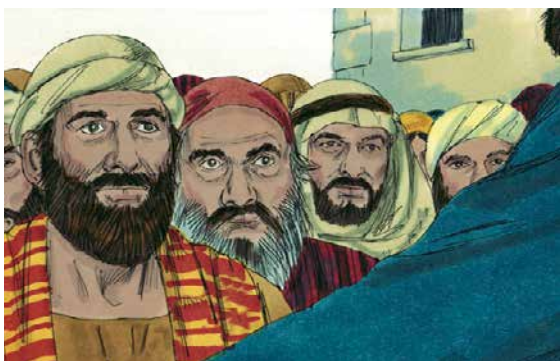
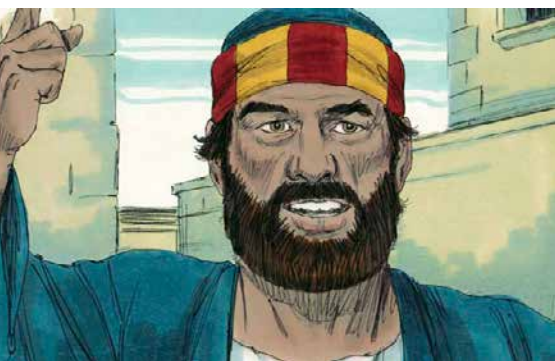
Dok sas e vernikurja sa zajedno, andar jekhvar ando čher savo andar jekhvar pherdilo e zvukosa thaj bare bavlajava. Askal vareso so izgledilas sago cikno plameno e jagago pojavisajlo pe šore sa e vernikonengo. A von savora pherdile e Sveto Duho thaj počnisadine te ćeren svato ande aver čhibja.

Kana o them andar o Jerusalem ašundine e buka, but aviline te dićhen so dogodisarelpes. Kana o them ašundas e vernikonen sar najavisaren e šukar delurja e Devlešće, sas začudime kaj ašundine sa kava pe pire dejaći čhib.

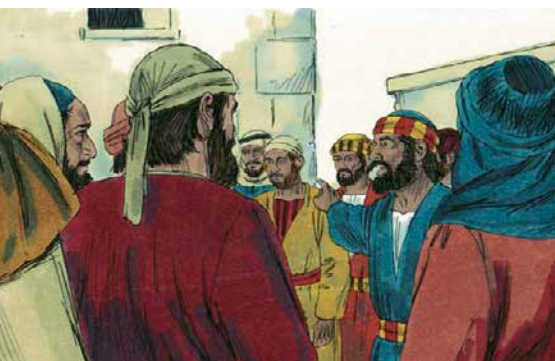
Varesave katar godola manuša optužisardine e učenikonen kaj si mate. Ali o Petar uštilo thaj phendas lenđe: “Ašunen man! Akala manuša naj mate! Akava ispunilpes o proročanstvo savo phendas o proroko Joel ande savo o Del phenel: ‘Ande poslednje đesa izliva mungro Duho.’”

“E romalen Izraelconalen, o Isus sas rom savo ćerdas but moćne znakurja thaj čudurja e Devlešće moćeja, sagot kaj dikhline thaj već džanen. Ali tumen razapnisardinele.”

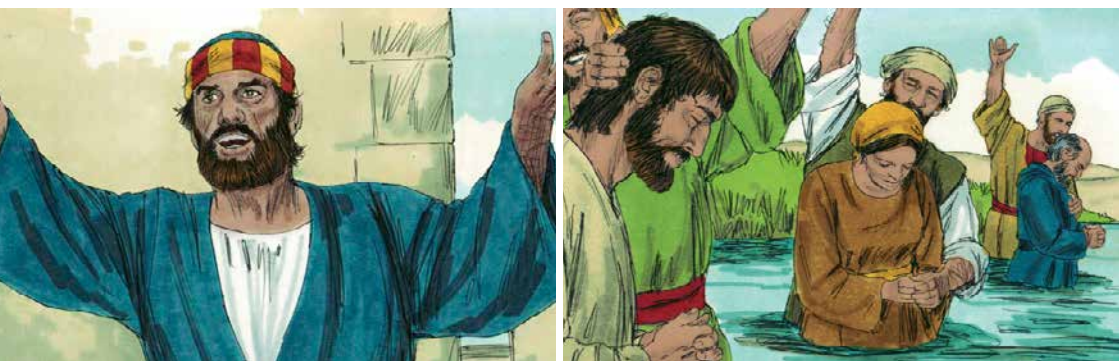
“Vi ako o Isus mulo, o Del uskrnsiarda les andar e mule. Akava pherdilo o pročanstvo savo phenel: ‘Či mućeja te čiro Sveco ćernol ando limori.’ Amen sam svedokurja kaj o Del palem e Isuse uskrnsiardas ando trajo.”

“O Isus si akana vazdino thaj bešel pe desno rig pire dadešći e Devlešći baš sako kaj vi obećisardas kaj ćerela, O Sveto Duho ćerel sa akava so akana dičhen thaj ašunen.”

“Tumen razapnisardine akale manuše,
e Isuse. Ali džanen sigurno, kaj o Del
e Isuse ćerdas Gospod thaj e Mesijava.”

E manuša save ašundine e Petre sas
zurale uznemirime okoleja so ašundine.
Pa phučline e Petre thaj e učenikonen:
“Phralalen, so te ćeras?”

O Petar phendas lenđe: “Svako tumendar trubul te pokailpe thaj te avel boldo ando alav e Isuse Hristosko te o Del jartosarel tumenđe tumare bezeha. Askal delatumen isto daro e Sveto Duho.”

Katar trin milje manuša paćajine ande godova so o Petar phenda thaj postanisardine e Isusešće učenikurja. Sas boldine thaj postanisardine deo e khandirjako ando Jerusalimo.

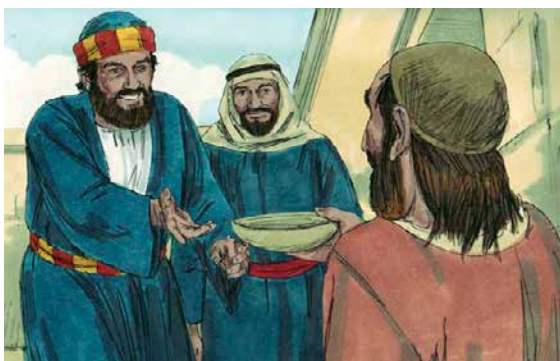
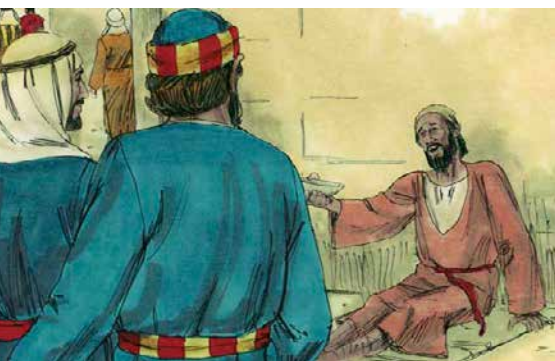
E učenikurja neprestalno ašunenas e apostolengo sikavnipe, e vrjama nađhelas lende zajedno, hanas zajedno, thaj molinas pes jek avreja. Uživinas zajedno slavinas e Devle thaj sa so saslen delinas jek avresa. Savora lače gndinas pale lende. Svako đes sa majbut them postaninas vernikurja.

44

0 Petar thaj o Jovano sastaren e prosijako

Biblijsko paramiči andar e:
Djela apostolska 3,1–4,22

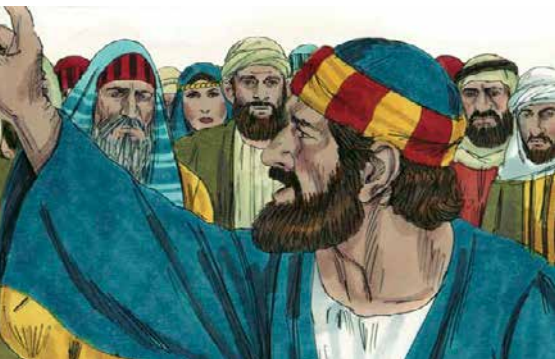
Jek đes o Petar thaj o Jovano đele ando Hramo. Dok načhenas pašo hramsko vudar, dikhline ječe bande manuše savo prosilas love ke hramskosko vudar.

O Petar dikhlas e bande manuše thaj phendas lešće: “Najman love te davtut. Ali davatu okova so siman. Ande Isusesko alav, ušti thaj phir!”

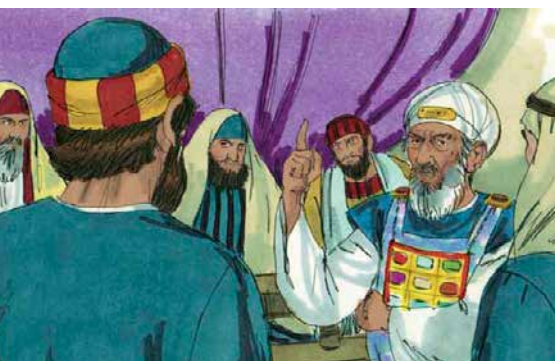
O Del odma sastardas e bande manuše, a vo odma počnisardas te phirel te hutel okolo, thaj slavisarel e Devle. O them savo sas ande hramošći avlija sas začudime.

O But o them odma avilo te dičhen e manuše savo sastilo. O Petar phendas lenđe: “Sostar sen začudime kaj akava manuš sastilo? Amen či sastardam les amare snagava ili lačhipeja. Nego, sas godova e Isusešći moć thaj paćipe savo o Isus dija kolen save sastarda akale manuše.”

“Tumen sen okola save phendine e rimske upraviteljnde te mudaren e Isuse. Tumen mudardine e okoles savo stvorisardas o trajo, ali o Del uskrnsiarda les andar e mule. O Del iskoristisardas tumare delurja te pherdol o proročanstvo kaj o Mesija trpila thaj merelela. Gajda kaj kana pokajintume thaj boldentumen e Devlešće te tumare bezeha aven jartome.”

E Hramošće upraviteljurja sas zurale uznemirime okolesa so o Petar thaj o Jovano phenenas. Pa astardine len thaj čhudine len ando phanglipe. Ali o but o them paćajas e Petrešće porukaće, thaj o brojo e themesko save počnisardine te paćan ando Isus barilo pe oko pandž milje manuša.

Aver đes e židovske vođe andine e Petre thaj e Jovane ko baro rašaj thaj aver pobožne vođe. A von phučline e Petre thaj e Jovane: “Ko dijatumen moć te sastaren akale manuše?”

O Petar phendas lenđe: “Akava manuš ačhel akate angle tumende sastardo e Isusešće moćeja. Tumen razapnisardine e Isuse, ali o Del palem uskrnisarda les ando trajo! Tumen odbisardine les, ali či postoil ni jek aver načino te spasiln tumen osim kroz e moć e Isusešći savo si o Mesija!”

E vođe sas šokirime kaj o Petar thaj o Jovano
ćerenas svato gajda odvažno kaj dikhline
kaj si akala manuša, obične manuša save nas
školuime. Ali askal dinepe gođi kaj sas akala
manuša e Isuseja. Nakon so zapretisardine
e Petrešće thaj e Jovanošće, muklinelen.

45

0 Stefan thaj o Filip

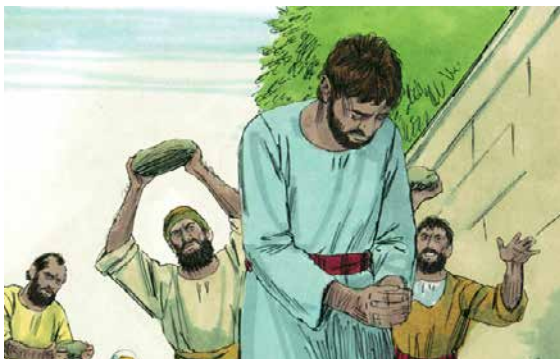
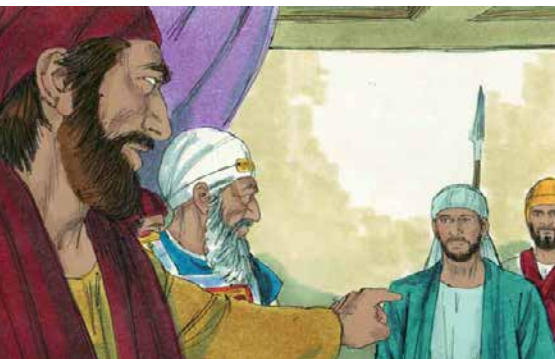
Biblijsko paramiči andar e:
Djela apostolska 6,8–8,5; 8,26–40

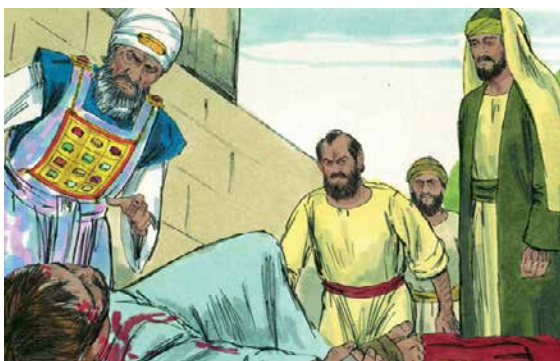
Jek katar e vođe ande khandiri savi tek počnisarda sas o manuš savo bučholas Stefan. Les sas lačno ugled thaj sas pherdo e Sveto Duhosa thaj mudrosti. O Stefan ćerelas but e čudurja thaj uvredljivo tvrdilas kaj o them trubul te paćal ando Isus.

Jek đes, dok o Stefan sikavelas palo Isus, varesošće židovurja save či paćanas ando Isus počnisardine te prepirinpe e Stefaneja. Zurale holjajle thaj hohadine e pobožne vođeđe po Stefane. Phendine: "Ašundam les sar mothol bilačhipe palo Mojsija thaj palo Del!" Pa e pobožne vođe astardine e Stefane thaj andinele anglo baro rašaj thaj ostale židovske vođeđe, aj još hohamne svedokurja hohadine po Stefane.

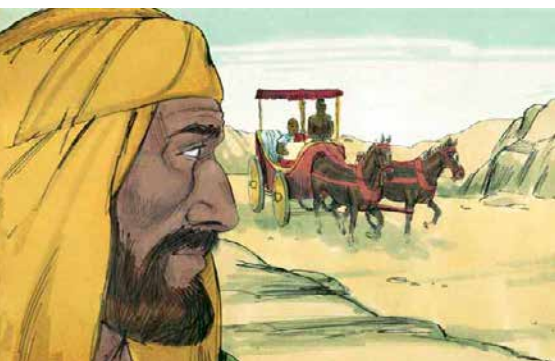
O baro rašaj phučla e Stefane: “Dali si čače godova so phenen pale tute?” O Stefan phendas lenđe gajda kaj dijalen gođi pe but e bare stvarja save o Del ćerdas, katar e Avraamešći vrjama dži ke Isusešći vrjama, thaj sar sas e Devlesko them neprestalno neposlušno. Askal phendas: “Tumen tvrdoaglave manušalen kaj uvek bunintumen thaj odbacin e Sveto Duho, baš sago vi tumare papurja kaj uvek odbacisarenas e Devle thaj mudarenas lešće prorokonen. Ali tume ćerdine vareso maj gore nego so von ćerdine! Tumen mudardine e Mesija!”

Kana e pobožne vođe akava ašundine, sas gajda holjarike kaj učhardine pe kan thaj zurale čhutine muj. Crdine e Stefane avrjal o gav thaj čhudenas bara pe leste te mudaren les.

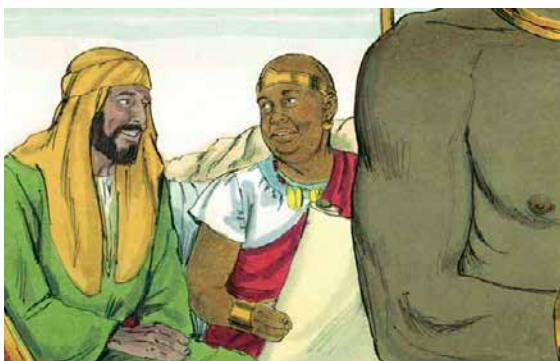
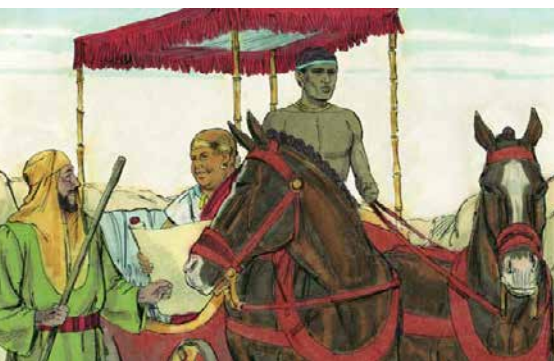
Dok o Stefan marelas, čhutas muj: "Isuse, primisar mungro duho." Askal pelo pe pire koča thaj palem čhutas muj: "Gospode na uračunisar lende akava sago bezah protiv lende." Askal mulo.

Jek terno čhavo savo akhardolas Savao složisajlo e themesa save mudardine e Stefane thaj lelas sama pe lende drze dok von čhudenas bara po Stefane. Godova đes, but o them andar o Jerusalim počnisardine te progonin e Isusešće sledbenikon, pa e vernikurja našline pe aver than. Thaj unatoč akalešće, propovedinas palo Isus kajgod džanas.

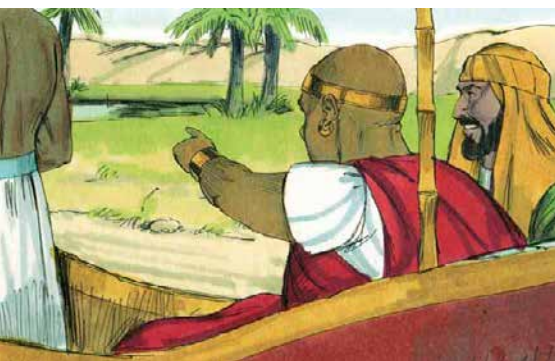
Jek e Isusesko učeniko savo bučholas Filip sas jek katar okola vernikurja kaj našline andar o Jerusolim nakon so sas o progontvo. Āelo ande Samarija kaj propovedilas palo Isus thaj but e manuša sas spasime. Askal jek đes o anđeo e Devlesko phenda e Filipešće te džal po odredime drom ande pustinja. Sar vo phirelas dromesa, o Filip dikhla e važno službeniko andar o gav savo akhardolas Etijopilja sar vozilpe ande piri kočija. O Sveto Duho phenda e Filipešće te džal te ćerel svato akale manušesa.

Dok o Filip načhelas e kočijava, ašundas manuša andar e etiopija sar čitol andar e knjiga o kova so ramosardas o proroko Isaija. O manuš čitosardas: “Inđarenas les sar e bakhres te den čhurjasa, a sago kaj si o bakhro tiho, gajda ni vo či phenelas ni alav. Bilačhe ponašisajle prema leste thaj či poštušardin les. Line lesko trajo.”

O Filip phučla e manuše andar e Etiopija:
“Haćares so čitosares?” O Etijopljanino
phendas: “Či. Naštik te haćarav osim ako
vareko či objasnil mande. Molima tuće, av
thaj beš paše mande. Dali o Isaija ramosardas
pale peste ili pale varekaste avreste?”

O Filip objasnisardas e manušešće andar e
Etiopija kaj o Isaija ramosardas palo Isus.
O Filip isto gajda koristisardas aver lila te
phenel lešće e bahtali nevimta palo Isus.

Dok o Filip thaj o Etijopljanino putuinas, avile dži ke varesosko paj. O Etijopljanino phenda: “Dik okote si varesosko paj! Šaj avav boldo?” Thaj phendas e kočijašešće te ačhavel e kočija.

Gajda kaj fuljistine ando paj, a o Filip boldas e manuše andar e Etiopija. Nakon so inkljistine andar o paj, o Sveto Duho andar jekhvar inđardas e Filipe dur pe aver than kaj vo nastavisardas te ćerel svato palo Isus.

O Etijopljanino nastavisarda piro drom te
džal ćhere, bahtalo kaj pindžarel e Isuse.

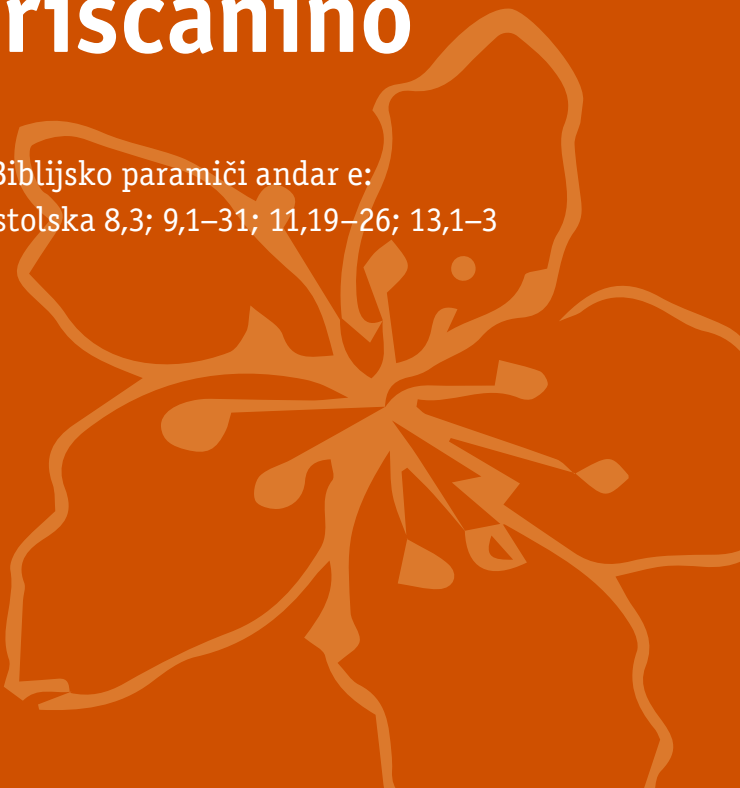
46

0 Pavle postajil hrišćanino

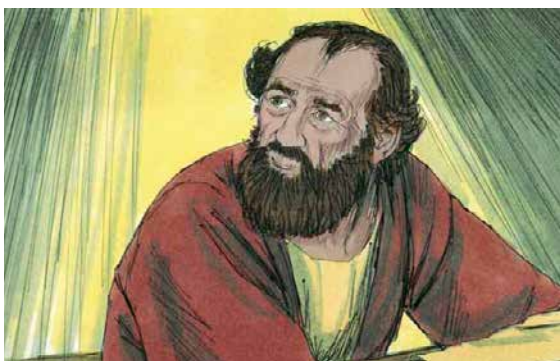
Biblijsko paramiči andar e:
Djela apostolska 8,3; 9,1–31; 11,19–26; 13,1–3

O Savle sas okova terno čhavo savo lelas sama pe drze e themešće save mudardine e Stefane. Vo či pačalas ando Isus, pa proganjilas e vernikonen. Džalas čher katar o čher ando Jerusalem te astarel e romen thaj e romnjen thaj te čhudel len ando phanglipe. O baro rašaj dijas e Savlo dopuštenje te džal ando gav Damask te astarel e hrišćanen thaj te boldel len palpale ando Jerusalem.

Dok o Savle sas po drom palo Damask, sjajno svetlo andar o nebo zasijisarda svugde oko leste, thaj vo pelo pe phuv. O Savle ašundas varekas sar phenel: "Savle! Savle! Sostar progonisman?" O Savle phučlas: "Ko san tu, Gospodarina?" O Isus phenda: "Me sem o Isus. Tu man progonis!"

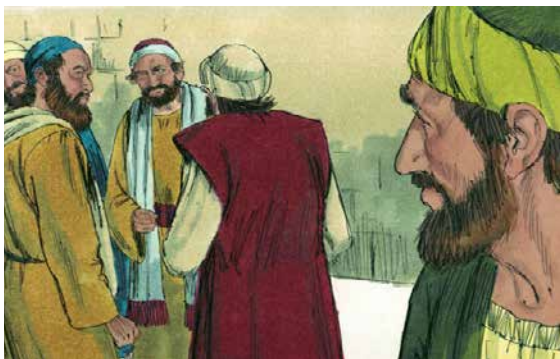
Kana o Savle uštilo, naštik te dičhelas. Lešće drugarja inđardineles ando Damask. O Savle či hala thaj či pila khanči trin đes thaj trin rjat.

Ando Damask sas jek učeniko savo akhardolas Ananija. O Del phendas lešće: “Dža ando čer kaj bešelas o Savle. Čho čiro vas pe leste te vo šaj palem te dičhel.” Ali o Ananija phendas: “Gospode, ašundem sar godova manuš progonik e vernikonen.” O Del phendas: “Dža! Kaj les odabirisardem te objavil mungro alav e Židovenđe thaj aver themenđe andar aver phuvja. Vo but trpila zbog mungro alav.”

Zato o Ananija ěelo dži ko Savle, ĉhutas
pire vas pe leste, thaj phendas: "O Isus, savo
objavisajlo tuĉe po drom dži akaring, biĉhaldas
man te boldav tuĉe ĉiro vido thaj te aves
pherdo e Sveto Duhosa." O Savle odma šaj te
dikhlas, a o Ananija boldasles. Askal o Savle
halas vareso thaj e zor boldabes ande leste.

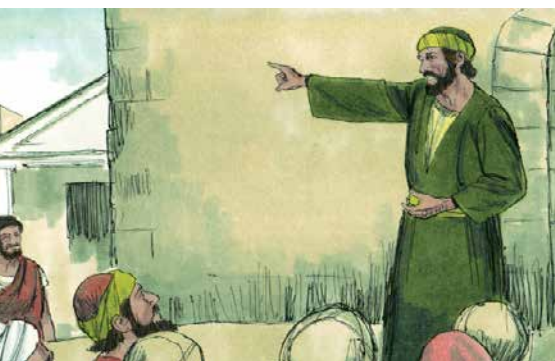
O Savle odma počnisardas te propovedil e
Židovenĉe ando Damask, phenelas: "O Isus si o
Ĉhavo e Devlesko!" E Židovurja sas zadivime kaj
o manuš savo kamelas te uništíl e vernikonen
akana isto paĉal ando Isus! Savle raspravilas e
Židovenca, dokažilas lenĉe kaj si o Isus Mesija.

Nakon but e đesa, e Židovurja ćerdine plano te mudaren e Savle. Bičaldine e manuše te roden les pe gavešće vudara te mudaren les.

Ali o Savle ašundas pale gadava plano, thaj lešće drugarja pomognisardine lešće te našel. Jek rjat muklineles preko o zido ande korpa. Nakon so o Savle našlo andar o Damask, nastavisardas te propovedil palo o Isus.

O Savle đelotar ando Jerusalem te areselpes e učenikonenca, ali von daranas lestar. Askal jek verniko savo akhardolas Barnaba inđardas e Savle ke apostolurja thaj phendas lende sar o Savle hrabro propovedil ando Damask. Nakon godova e učenikurja prihvatisardine e Savle.

Varesošće vernikurja save našline katar o progonstvo ando Jerusalem deletar dur ande Antiohija thaj propovedinas palo Isus. O but o them andar e Antiohija nas Židovurja, ali po prvo drom, but lendar postanisardine vernikurja. O Barnaba thaj o Savle dele okote te sikaven akale neve vernikonen majbut andar o Isus thaj osnažisaren e khandiri. Thaj upravo ande Antiohija okola save paćanas ando Isus sas akharde “Hrišćanurja”.

Jek đes, dok e hrišćanurja ande Antiohija postinas thaj molinas pe, o Sveto Duho phenda lende: “Odvoisaren mande e Barnaba thaj e Savle te ćeren e bući pe savi me akhardem len.” Gajda kaj e khandiri ande Antiohija molisajle palo Barnaba thaj palo Savle thaj čhutine pire vas pe lende. Askal bičhaldinelen te propovedin e bahtali nevimata palo Isus pe but aver thana. O Barnaba thaj o Savle sikavenas e theme andar e razne thema, thaj but o them paćajas ando Isus.

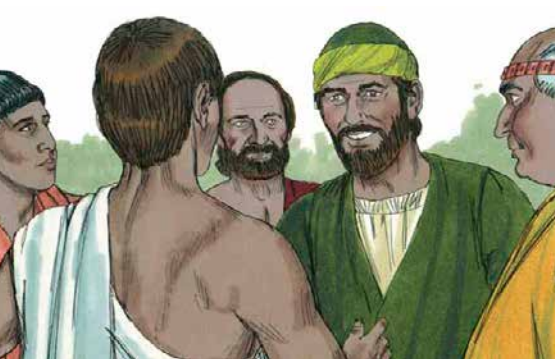

47

0 Pavle thaj o Sila ande Filipe

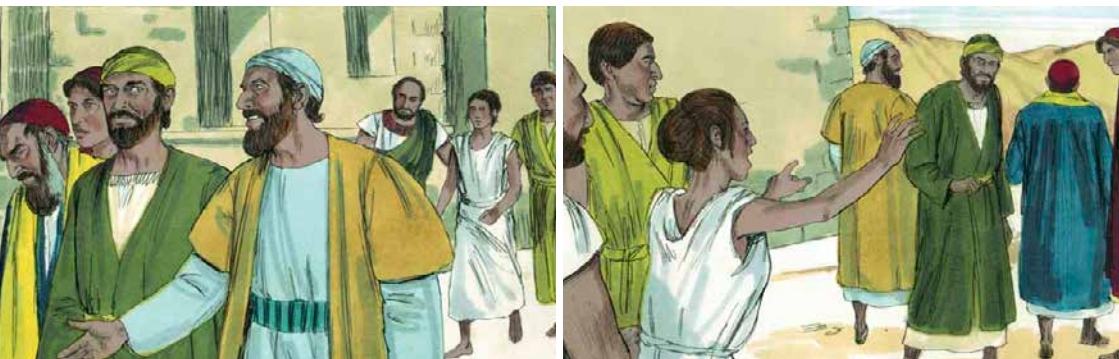
Biblijsko paramiči andar e:
Djela apostolska 16,11–40

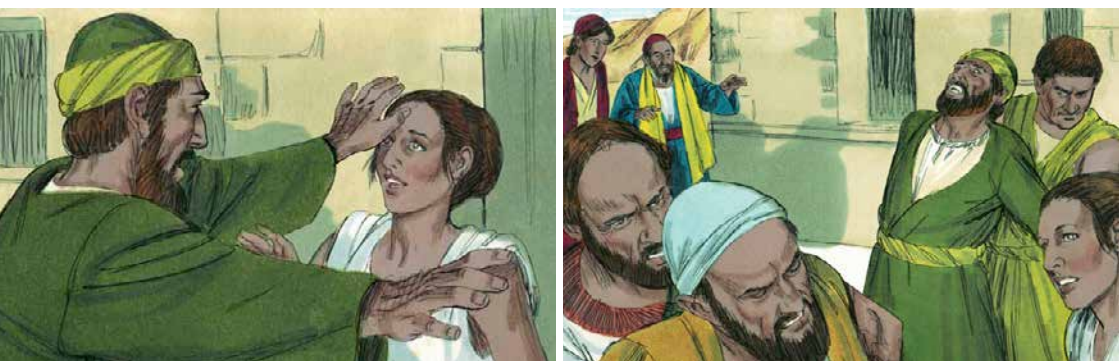
Dok o Savle putuilas kroz o Rimsko Carstvo, počnisardas te koristil piro rimsko alav: "Pavle." Jek đes, o Pavle thaj lesko drugari o Sila đele ando gav savo akhardolas Filipe te navestisaren e bahtali nevimata palo Isus. Đele po than paše reka avrjal o gav, kaj ćidelas pe o them pe molitva. Okote areslina e manušnjia savi akhardolas Lidija, voj sas trgovkinja. Voj volilas thaj klanjisajlo e Devle.

O Del putardas e Lidijako ilo te paćal ande poruka palo Isus, pa voj thaj laći familija sas bolde. Voj akharda e Pavle thaj e Sila te aćhen ande lako ćher, pa von aćhiline late thaj ke laći familija.

O Pavle thaj o Sila često ačhenas pes e manušenca pe molitva. Svako đes dok phirenas dži okote, jek ropkinja savi sas opsjednime e benđenca stalno džalaz pale lende. Uz e pomoć godole benđešći, voj dičhelas e budućnost e themešće, pa zaradilas but love pire gospodarenđe sago vračarica.

Dok phirenas, e ropkinja čholas muj:
“Akala manuša si sluge e Bare Devlešće.
Von navestisaren tumenđe e Devlesko plano spasenje!” Voj ćerelas godova gajda često kaj dosadisardas e Pavlešće.

Pale jek đes, kana e ropkinja počnisardas te čhol muj, o Pavle boldape late thaj phendas e benđešće savo sas ande late: “Ande Isusesko alav, inklji andar late.” O beng odma muklala.

E manuša save sas vlasnikurja godole ropkinjaće zurale holjajle! Svatisardine kaj bi e benđesko, e ropkinja naštik e themešće te mothol e budućnost. Godova značilas kaj o them majbut či počinela love laće vlasnikonende te voj phenel lenđe so avela lenđe.

Gajda kaj e vlasnikurja godole ropkinjaće inđardine e Pavle thaj e Sila e rimske vlasnikonende, save mardinelen thaj čhudinelen ando phanglipe.

Čhutine e Pavle thaj e Sila ande maj arakhado deo e phanglipasko, a čak vi lenđe pungre čhutine ande okurja. A ipak, maškare ande rjat, von đilabenas đilja save slavinas e Devle.

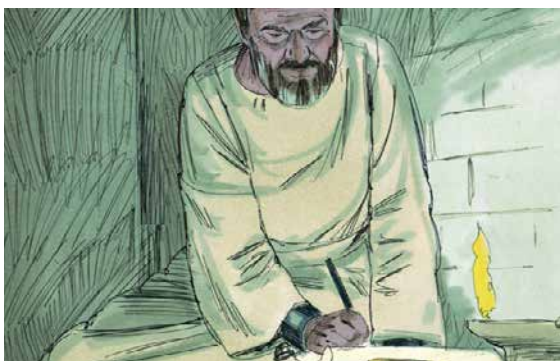
Andar jekhvar sas baro potres! Sa e vudara ando phanglipeso putajle thaj e lancurja katar sa e roburja peline.

O tamničari džungadilo, a kana dikhla kaj si o vudae e phanglipesko putardo, zurale darajlo! Gndisardas kaj sa e robijaša našline, thaj planirisarda te mudarelpe. (Džangla kaj e rimske vlasti mudardinesas les te muklasas e robijašende te našen.) Ali o Pavle dikhla les taj čhuta muj: "Ač! Na vazde ćiro vas pe tute. Savora sam akate."

O manuš savo aráčelas e tamnica činolaspe dok avelas karingal o Pavle thaj o Sila thaj phučla len: “So trubul te ćerav te avav spasime?” O Pavle phenda: “Paća ando Gospod, Isus thaj tu thaj vi či familija avena spasime.” Askal o tamničari anda e Pavle thaj e Sila ande piro ćher thaj thodas lenđe rane. O Pavle propovedisardas e bahtali nevimata palo Isus savorende ande lesko ćher.

O tamničari thaj lešći sasti familija paćajine ando Isus thaj sas bolde. Askal o tamničari dija e Pavle thaj e Sila te han, thaj zajedno raduisajle.

Aver đes e vođe e gavešće oslobodisardine e Pavle thaj e Sila andar o phanglipe thaj rodine lendar te džantar andar e Filipe. O Pavle thaj o Sila posetisardine e Lidija thaj aver drugaren thaj askal đeletar andar o gav. E bahtali nevimata palo Isus nastavisardas te buljol, a e khandiri nastavisardas te barjol.

O Pavle thaj e aver hrišćanske vođe putuinas ande but e gava, propovedinas thaj sikavenas e theme e bahtali nevimata palo. Isto gajda ramosardine but e lila te ohrabrin thaj sikaven e vernikonen ande khandirja. Varesave andar godola lila postanisardine lila ande Bibliji.

48

O Isus si obećime Mesija

Biblijsko paramiči andar o:

Postanak 1–3; 6; 14; 22;

Izlazak 12; 20;

2 Samuelova 7;

Hebrejima 3,1–6; 4,14–5,10; 7,1–8,13; 9,11–10,18;

Otkrivenje 21

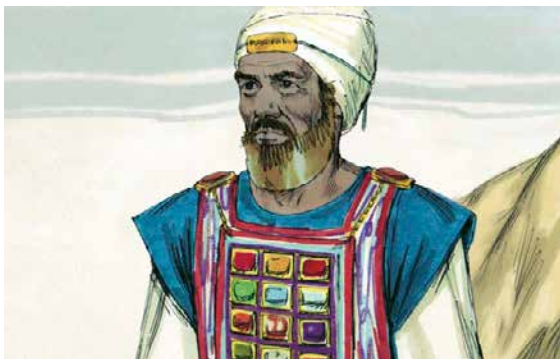
Kana o Del stvorisarda o them, sa sas savršeno.
Nas bezah. O Adam thaj e Eva volinas jek
avre, thaj volinas e Devle. Nas nasvalipe ni
meripe. O Del kamla te o them avel kasavo.

O beng phendas kroz o sap ando vrto sar
zavedisardasas e Eva. Askal voj thaj o Adam
sagrešisardine protiv o Del. Pošto sagrešisardine,
savora pe phuv si nasvale thaj meren.

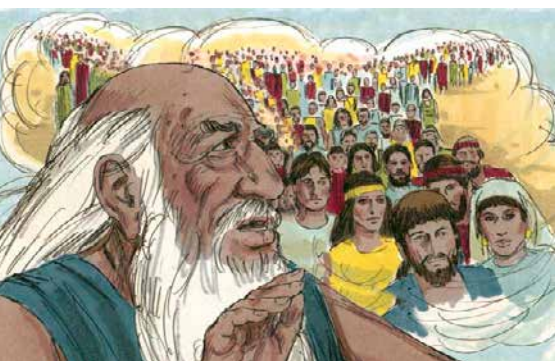
Pošto o Adam thaj e Eva sagrašisardine, vareso još majgore dogodisajlo. Von postanisardine e Devlešće dušmaja. Sago posledica, katar godoja vrjama svako manuš bijandola bezehalo thaj ujedno si vi e Devlesko dušmano. O odnos maškar o Del thaj o them sas narušime zbog o bezah. Ali e Devles sas plano te obnovil godova odnos.

O Del obečisardas kaj jek katar e Evaće potomkurja smrskola e Bendeško šoro, a kaj o beng ranila lešći khuv. Akava značilas kaj o beng mudarela e Mesija, ali kaj o Del palem boldelale ando trajo, a askal o Mesija smrskola e bendešći moć zauvek. But brš maj posle, o Del objavisarda kaj si o Isus godova Mesija.

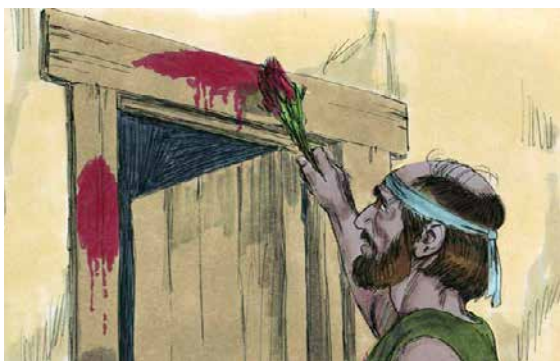
Kana o Del e potopesa uništisardas sasti phuv, dija brodo savo spasila e manušen save paćanas ande leste. Po isto način, savora zaslužisaren te aven uništíme zbog pire bezeha. Ali o Del dija e Isuse te spasil svakone savo paćal ane Leste.

Šele bršenca, e rašaja neprestalno anenas žrtve e Devlešće pale manuša a te sikaven e kazna savi zaslužisaren zbog lenđe bezeha. Ali godola žrtve naštik te line e bezeha. O Isus si majbaro, baro rašaj. Pale razlika aver rašajenđe, vo prinesisardas korkoro pes sago jedino žrtva savi šaj te inđardas e bezeha sa e manušenđe po sasto them. O Isus si savršeno baro rašaj kaj lija e kazna pale svako bezah savo vareko varekana ćerda.

O Del phenda e Avraamešće: “Sa o them pe phuv avela blagoslovime kroz tute.” O Isus sas potomko e Avraamesko. Sa o them si blagoslovime kroz leste, kaj svako ko pačal ando Isus si spasime katar o bezah, thaj postajil e Avraamesko duhovno potomko.

Kana o Del phenda e Avraamešće te prinesisarel pire čhave e Isako sago žrtva, o Del dija e bakhre pale žrtva umesto lešće čhave, e Isako. Savora amen zaslužisaras te meras pale amare bezeha! Ali o Del dija e Isuse sago e Devlešće Bakhre, te merel umesto amende.

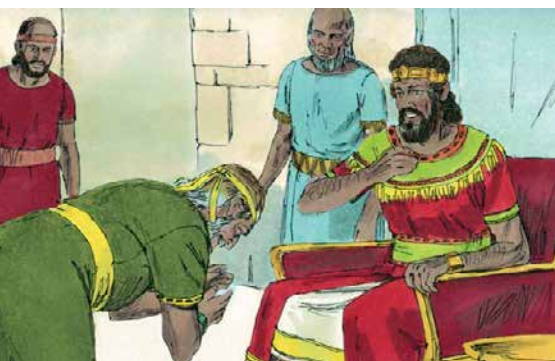
Kana o Del bičhaldas poslednjo pošas po Egipat, phenda svako Izraelošće familijaće te del čurjasa savršeno bakhre thaj lešće ratesa te mačhen pire dovatkurja pe vudara. Kana o Del dikhlas o rat, nakhas lenđe čhera thaj či mudarda lenđe prve bijande čhave. Akava događajo akhardolas Pasha.

O Isus si amaro pashalno Bakhro. Vo si savršeno bi bezehalo thaj sas mudardo pale vrjama e kana proslavilas pe e pasha. Kana vareko paćal ando Isus, e Isusesko rat si počin pale godolešće bezeha, a e Devlešći kazna načhel katar godova manuš.

O Del ćerda savezo e Izraelconenca, save sas lesko izabrano them. Ali o Del akana ćerdas Nevo Savezo savo si dostupno savorende. Zbog akava Nevo Savezo, bilo ko andar bilo savo them šaj avel deo e Devlešće themestar gajda kaj paćal ando Isus.

O Mojsije sas baro proroko savo navestilas e Devlesko alav. Ali o Isus si majbaro proroko katar sa. Vo si Del, gajda kaj sa so ćerda thaj phenda sas delurja thaj alav e Devlesko. Zbog godova o Isus akhardol alav e Devlesko.

O Del obečisarda e kraljošče Davidešče kaj jek katar lešče potomkurja vladila sago kraljo pe Devlesko them zauvek. Pošto si o Isus o Čhavo e Devlesko thaj Mesija, vo si godova posebno potomko e Davidesko savo šaj vladil zauvek.

O David sas kraljo e Izraelosko, ali o Isus si kraljo saste svemirosko! Vo avela palem thaj vladila pire kraljevsa e pravdasa thaj e miroasa, zauvek.

49

E Devlesko nevo savezo

Biblijsko paramiči andar e:

Rimljanima 3,21–26; 5,1–11;

Jovan 3,16;

Marko 16,16;

Kološanima 1,13–14;

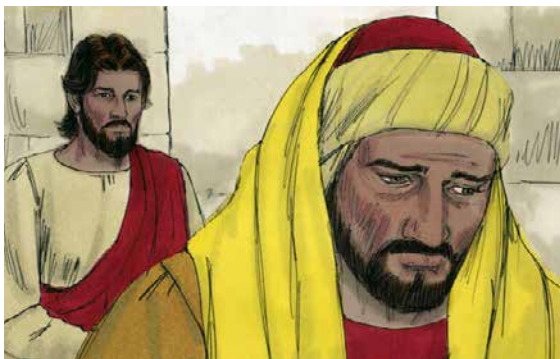
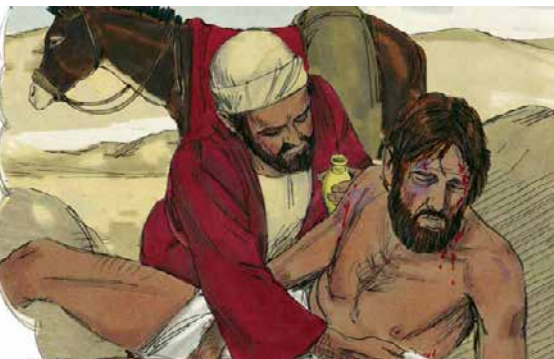
2. Korinćanima 5,17–21;

1. Jovanova 1,5–10

O anđeo phendas e Marijaće savi sas još čhej kaj bijanela e Devlešće Čhave. Gajda kaj, dok sas još čhej, o Sveto Duho zasinisarda lat thaj voj ačhili phari. Bijanda čhave thaj dijale alav Isus. Zato, o Isus sas Del thaj manuš.

O Isus écerelas but čudurja save sikaven kaj si vo Del. Phirelas po paj, smirolas e oluja, sastarelas but nasvale theme, tradelas e benđen andar e manuša, uskrsnilas e mulen thaj pretvorisaras pandž mangre thaj duj cikne mačhe ando dovoljno habe pale pandž milje manuša te han.

O Isus sas vi baro učeniko, thaj ćerelas svato e autoritesa kaj vo si Čhavo e Devlesko. Vo sikavelas kaj trubul te volisares avre manušen po isto naćin sar volisares korkoro tut.

Isto gajda sikavelas kaj trubul te volis e Devle majbut nego so volis bilo so aver, ukljućime vi ćiro barvalipe.

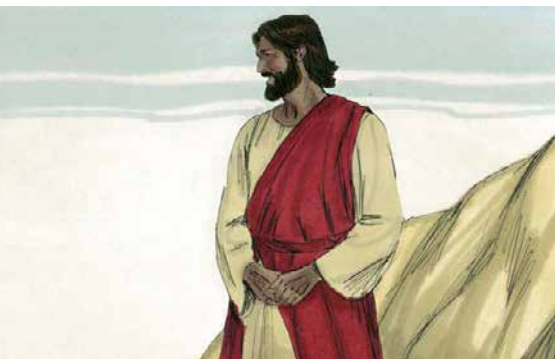
O Isus phenda kaj si o carstvo e Devlesko maj vredno katar bilo so po them. Vareso maj važno pale bilo kaste si te pripadil ando carstvo e Devlesko. Te des ando carstvo e Devlesko, moraš te aves spasime katar ćire bezeha.

O Isus sikavelas kaj varesave manuša prihvatina les thaj avena spasime, a aver či. Phenda kaj si varesošće manuša sago lachi phuv. Von primin e lachi vest palo Isus thaj aska si spasime. Aver manuša si sago zurali phuv varesošće dromešći, kaj o seme o alav e Devlesko či del, thaj či del nisošći žetva. Godola manuša odbisaren e poruka e Isusešći thaj či dena ando lesko carstvo.

O Isus sikavelas kaj o Del but volil e bezehalen. Vo kamel te jartosarel lenđe thaj te ćerelente aven lešće čhave.

O Isus isto gajda phendas amende kaj o Del mrzal o bezah. Kana o Adam thaj e Eva sagrešisardine, godova sa uticisardas pe sa lenđe potomkurja. Sago posledica godolešće, svako manuš po them sagrešil thaj si odvoime katar o Del. Zbog godova, savora postanisardine e Devlešće dušmaja.

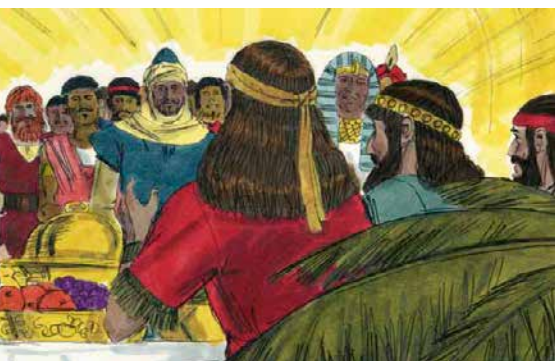
Ali o Del volil svakone po them gaći but
kaj dija pire jedino Čhaves te kogot paćal
ando Isus či avela kaznime pale pire
bezeha, nego traila e Devlesa zauvek.

Zbog ćiro bezah, tu san došalo thaj
zaslužisares te meres. O Del terubujasas
te avel holjariko pe tute, ali vo piri holji
mukla po Isus umesto pe tute. Kana o Isus
mulo po trušul, vo primisarda ćiri kazna.

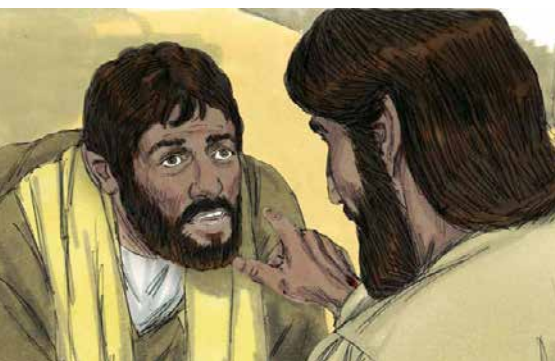
O Isus nikada či sagrašisardas, ali odabirisarda te avel kaznime thaj te merel sago savršeno žrtva te inđarel ćire bezeha thaj e bezeha svako manušesće po them. Pošto o Isus žrtvuisarda korkoro pes, o Del šaj jartosarel svako bezah maj džungale bezeha.

Ćiro lačhipe naštik spasil tut. Naj khanči so tu šaj ćeres te aveltu zajedništvo e Devlesa. Samo o Isus šaj jartosarel ćire bezeha. Tu samo trubul te pačas kaj si o Isus Čhavo e Devlesko, kaj mulo po trušul umesto tute thaj kaj o Del vazdale andar e mule.

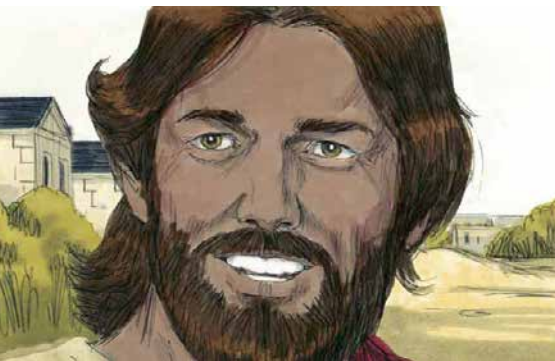
O Del spasila svakone ko pačal ando Isus thaj primiles sago pire Gospodare. Ali vo či spasila okole ko či pačal ande Leste. Najvažno dali san čoro ili barvalo, muško ili žensko, purano ili terno, ili kaj trais. O Del volil tu thaj kamel te pačas ando Isus sar les avilosas blisko zajedništvo tuva.

O Isus akhareltu te pačas ande leste thaj te aves boldo. Pačas kaj si o Isus Mesija, jedino Čhavo e Devlesko? Pačas kaj san bezehalo thaj kaj zaslužisares te o Del kaznil tut? Pačas kaj o Isus mulo po trušul te inđarel ćiro bezah?

Ako pačas ando Isus thaj ande okova so vo ćerda pale tute, askal san hrišćanino. O Del inkaldatu andar e bendesko carstvo savo si si ando tunjariko thaj čhutatu ande Devlesko carstvo savo si ando svetlo. O Del lija ćire purane bezehale navike e trajošće, thaj dijatu neve, pravedne načinurja trajošće.

Ako san hrišćanino, o Del jartosada tuće ćire bezeha zbog o kova so o Isus ćerda. Akana o Del inćareltu sago pire paše drugares umesto dušmanes.

Ako san drugari e Devlesko thaj sluga e Isusesko Gospodesko, kameja te aves poslušno okolešće so o Isus sikavelas. Vi ako san hrišćanino vi majbut aveja ande kušnje e bezeheshći. Ali o Del si verno thaj phenel ako priznaisares čire bezeha, vo jartosarela tuće. Vo delatut zor te boristu protiv o bezah.

O Del phenel tuće te molistu, te proučis lesko alav, te poštujs les aver hrišćanonca thaj te phenes averenđe so vo čerda pale tute. Sa akava pomožisarel tuće te aveltu majpašo odnosu lesa.

50

0 Isus boldelpe

Biblijsko paramiči andar o:

Matej 24,14; 28,18;

Jovan 15,20; 16,33;

Otkrivenje 2,10;

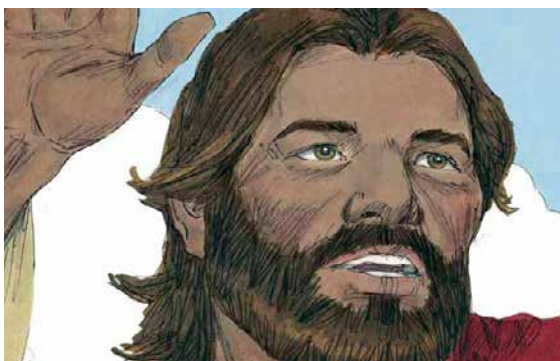
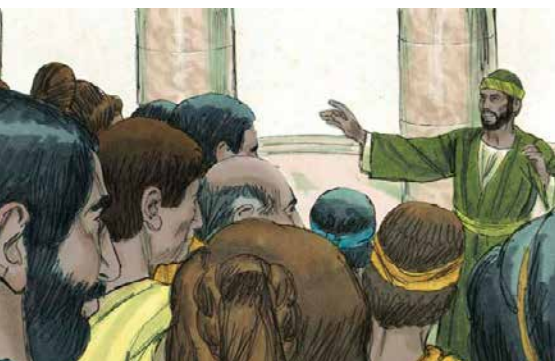
Matej 13,24–30, 36–42;

1. Solunjanima 4,13–5,11;

Jakovljeva 1,12;

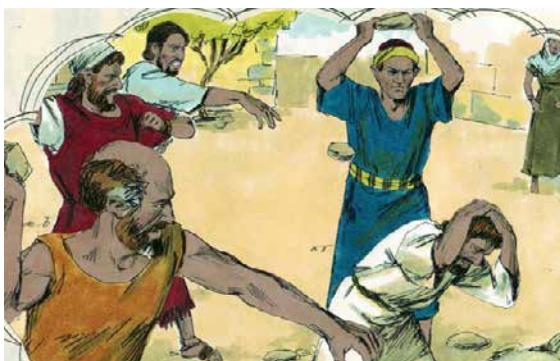
Matej 22,13;

Otkrivenje 20,10; 21,1–22,21

Već skoro duj milje brš, sa majbut thaj majbut manuša kroz sasto them ašundine e bahtali nevimata palo Isus Mesija. E khandiri barjolas. O Isus obećisarda kaj boldelape po krajo e themesko. Vi ako či još boldape, vo održila piro obećanje.

Dok ažučaras e Isuse te boldelpe, o Del kamel te traisaras po način savo si sveto thaj savo proslavisarele. Vo ujedno kamel te phenas averende pale lesko carstvo. Kana o Isus trailas pe phuv, vo phendas: “Mungre učenikurja ropovedina e lači vest palo carstvo e Devlesko svugde po them, thaj askal avela o krajo.”

O but o them još uvek či ašundine palo Isus. Majsigo nego so boldelpes ando nebo, o Isus phendas e hršćaninće te navestin e bahtali nevimata e manušenje okolende save nikad či ašundinela. Phendas lenđe: “Džan thaj ćeren sa e učenikonen te aven mungre učenikurja!” Askal vi phendas: “O polje si spremno pale žetva!”

O Isus isto phendas: “O sluga naj majbaro katar piro gospodari. Sago kaj e vlasti akale themeće mrzanas man, gajda vi tumen mrzina thaj mudarena zbog mande. Vi ako trpina ande akava them, aven ohrabrimo kaj me pobedisardem e benđe, okole savo vladil akale themesa. Ako ačhen verne dži ko krajo, askal o Del spasilatume!”

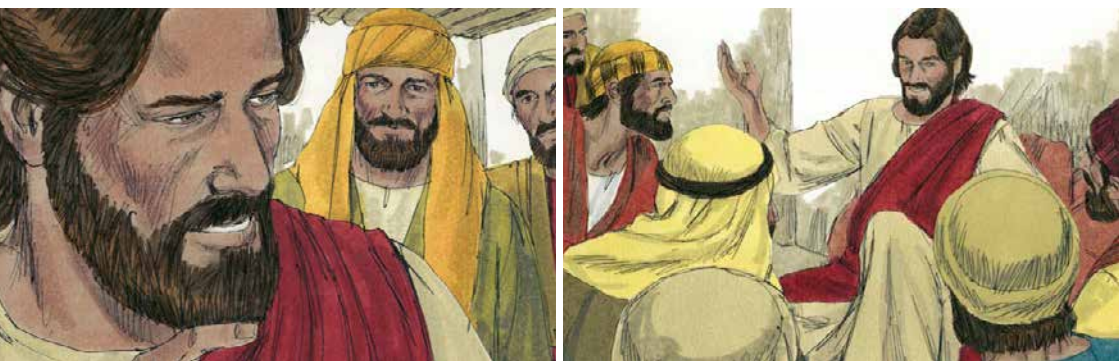
O Isus phendas pire učenikonende jek paramiči sar objasnisardas so avela e manušenca kana o them završila. Phenda: “Varesosko manuš zasadisarda lačno seme ande piri phuv. Dok sovelas, avilo lesko dušmano thaj zasadisardas o korovo maškar o điv thaj askal delotar.”

“Kana e biljke prokljisardine, o sluga godole manušesko phendas: ‘Gospodarina, tu zasadisardan lačno seme pe koja phuv. Sostar si askal o korovo pe leste?’ O Gospodari phenda: ‘Moraš kaj o dušmano zasadisarda les.’”

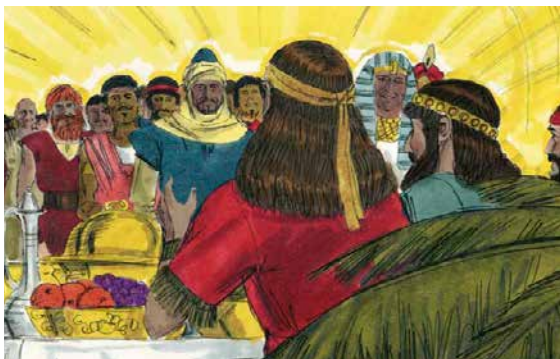
“E sluge phendine pire gospodarešće:
‘Te iščupisaras o korovo?’ O gospodari
phenda: ‘Na te ćerdine godova, inkalena
vi o điv. Ažućaren dži ke žetva thaj askal
ćiden o korovo pe gomila te denle jag, ali
o điv anena ande mungre žitnice.’”

E sikamne či haćarenas o značenje akale
paramičako, pa phućline e Isuse te objasnisarel
lenđe. O Isus phenda: “O Manuš savo
zasadisarda o lačno seme prestavisarel e Mesija.
E phuv prestavisarel o them. Lačno seme
prestavisarel e manušen ande Devlesko carstvo.”

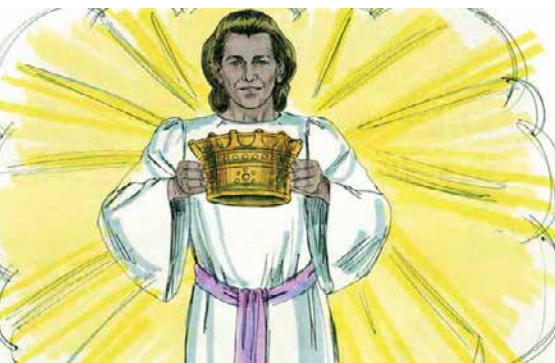
“O korovo prestavisarel e romen save pripadisaren e Bilačhešće. O dušmano savo zasadisarda o korovo prestavisarel e benše. E žetva prestavisarel o krajo e themesko, a kola save kušen o ćiv prestavisaren e anđelurjen.”

Kana o them završila, e anđelurja ćidena sa e manuša save pripadin e benđešće thaj čudenalen ando jagako bov, kaj rovena thaj škripina e dandenca ande bari patnja. Askal e pravednikurja sasinina sar o kham ando carstvo e Devlesko, lenđe Dadesko.

O Isus isto gajda phenda kaj boldelape pe phuv taman maj sigo nego so o them završisarel. Boldelape pe isto način sago vi kaj delotar, avelale fizičko telo thaj avela pe oblakurja po nebo. Kana o Isus boldelape, svako hrišćanino savo mulo uskrsnila andar e mule thaj malavela le po nebo.

Askal e hrišćanurja save si džude dena ando nebo thaj avena zajedno aver hrišćanonenca save uskrsnisardine andar e mule. Savora avena kote e Isuseja. Nakon godova, o Isus traila pire romenca ando savršime miro thaj jedinstvo zauvek.

O Isus obećisarda kaj dela kruna svakone savo paćal ande leste. Von traina thaj vladina e Devlesa ando savršime miro zauvek.

Ali o Del sudila svakonešće savo či paćal ando Isus. Čhudelalen ando pakao, kaj rovena thaj škripina e dandenca ande pare patnje zauvek. E jag savi nikad či ačhela neprekidno delalen jag, a e ćerme či ačhena te hanlen.

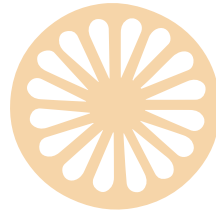
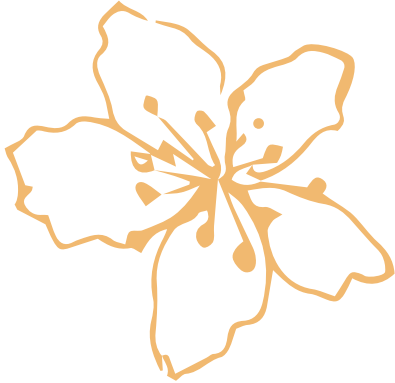
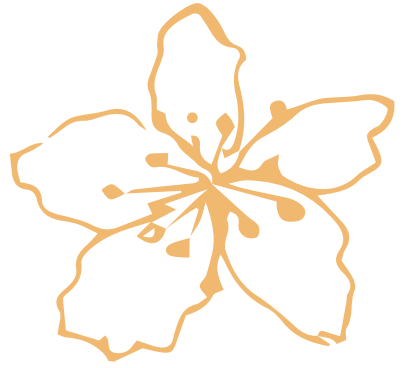
Kana o Isus boldelpe, vo potpuno uništila e benđe thaj lesko carstvo. Čhudela e benđe ando pakao kaj vo phabola zauvek, zajedno savorenca save odlučisardine te sledisarenles umesto te ašunen e Devle.

Pošto o Adam thaj e Eva sas neposlušne e Devlešće thaj andine o bezah ande kava them, o Del proklisardale thaj odlučisardas te uništisarele. Ali jek đes o Del stvorila nevo nebo thaj nevi phuv savi avela savršime.

O Isus thaj lešće manuša traina pe nevi
phuv, thaj vo vladila zauvek pe sa so postoil.
Khosela svako jasvin thaj čiavela majbut
patnje, tuge, rovljipe, bilačipe, duk, ni smrto.
O Isus vladila ande piro carstvo mirosa thaj
pravdasa, thaj vo avela pire romenca zauvek.

O Isus phendas pire učenikonende: “Dini si mande sa e vlast po nebo thaj pe phuv. Dakle, džan, thaj ćeren katar sa e thema učenikonen gajda kaj bolena len ando alav e Dadesko, Čhavesko, thaj e Sveto Duhosko, thaj sikavenlen te aven poslušne ande sa so zapovedisardem tumende. Dentumen gođi me avava sasti vrjama tumenca.”

Čergar
door43.org

Chergash

